

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΓΕΩΠΟΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ ΙΧΘΥΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΥΔΑΤΙΝΟΥ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ**

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**«Διερεύνηση της ανταγωνιστικής θέσης της ελληνικής τσιπούρας στην
αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης»**

Αθηνά Οικονόμου

ΒΟΛΟΣ 2014

**UNIVERSITY OF THESSALY
SCHOOL OF AGRICULTURAL SCIENCES
DEPARTMENT OF ICHTHYOLOGY AND AQUATIC
ENVIRONMENT**

POST GRADUATE MASTER'S THESIS

**« An investigation of the competitiveness of Greek gilt-head sea bream
in EU market»**

Oikonomou Athina

VOLOS 2014

**«Διερεύνηση της ανταγωνιστικής θέσης της ελληνικής τσιπούρας στην
αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης»**

Τριμελής Εξεταστική Επιτροπή:

- 1. Κων/νος Πολύμερος**, Επίκουρος Καθηγητής, Μάρκετινγκ και Πολιτική στην Πρωτογενή Παραγωγή, Τμήμα Γεωπονίας Ιχθυολογίας και Υδάτινου Περιβάλλοντος, Σχολή Γεωπονικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, **Επιβλέπων**.
- 2. Παναγιώτα Παναγιωτάκη**, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Υδατοκαλλιέργειες, Τμήμα Γεωπονίας Ιχθυολογίας και Υδάτινου Περιβάλλοντος, Σχολή Γεωπονικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, **Μέλος**.
- 3. Χρήστος Νάκας**, Μόνιμος Επίκουρος Καθηγητής, Βιομετρία, Τμήμα Γεωπονίας Φυτικής Παραγωγής και Αγροτικού Περιβάλλοντος, Σχολή Γεωπονικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, **Μέλος**.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα Μόνιμο Επίκουρο Καθηγητή κ. Κωνσταντίνο Πολύμερο, για τη πολύτιμη βοήθεια και καθοδήγηση που μου προσέφερε κατά τη διάρκεια της μεταπτυχιακής διατριβής μου.

Τέλος, ευχαριστώ θερμά την οικογένειά μου, για τη στήριξη που μου παρέχουν σε κάθε επιλογή μου, δίνοντάς μου δύναμη να επιτυγχάνω τους στόχους μου.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Βασικός σκοπός της παρούσας ερευνητικής προσπάθειας ήταν η διερεύνηση της ανταγωνιστικής θέσης των εξαγωγών της ελληνικής τσιπούρας (*Sparus aurata*) στην αγορά της Ε.Ε.-27.

Η τσιπούρα αποτελεί ένα από τα κυριότερα εξαγωγικά προϊόντα της Ελλάδας, ιδιαίτερα στην αγορά της Ε.Ε., συμβάλλοντας στην αύξηση των εξαγωγών και στη βελτίωση του ισοζυγίου των εμπορικών συναλλαγών της.

Αρχικά, εντοπίστηκαν οι κυριότερες εισαγωγικές χώρες της τσιπούρας, καθώς και οι κυριότερες ανταγωνιστικές χώρες στην αγορά της Ε.Ε.-27. Ακολούθως, επιχειρήθηκε η διερεύνηση της ανταγωνιστικής θέσης και της εξέλιξης του βαθμού ανταγωνιστικότητας, της ελληνικής τσιπούρας σε κάθε μία από τις κυριότερες εισαγωγικές αγορές. Επίσης, διερευνήθηκε η ανταγωνιστική θέση των κυριότερων ανταγωνιστικών χωρών για κάθε μία από τις παραπάνω αγορές.

Η ανάλυση πραγματοποιήθηκε χρησιμοποιώντας το δείκτη του Αποκαλυπτόμενου Εξαγωγικού Ανταγωνιστικού Πλεονεκτήματος (Revealed Export Competitive Advantage, RXCA) και το δείκτη μεριδίου (Import Share, IS).

Από τα αποτελέσματα της έρευνας προέκυψε ότι, οι κυριότερες εισαγωγικές αγορές της ελληνικής τσιπούρας στην Ε.Ε.-27 είναι η Ιταλία, η Γαλλία, η Πορτογαλία, η Ισπανία, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Γερμανία. Επίσης, σημαντικά αναδυόμενη αγορά διαφαίνεται ότι αποτελεί η Ρουμανία. Ενώ, οι κυριότερες ανταγωνιστικές χώρες της Ελλάδας είναι η Ισπανία, η Τουρκία, η Γαλλία, η Ιταλία, η Μάλτα και η Κροατία.

Τέλος, βάσει του βαθμού διεισδυτικότητας (Import Share, IS) της τσιπούρας στην αγορά της Ελλάδας οι κυριότερες ανταγωνιστικές χώρες είναι η Αλβανία, η Ιταλία, η Τουρκία, η Κύπρος και η Ισπανία.

Τα παραπάνω αποτελέσματα και οι διακυμάνσεις του δείκτη RXCA, τόσο για το υπό μελέτη προϊόν όσο και μεταξύ των εξαγωγικών χωρών φανερώνουν ένα ιδιαίτερα απαιτητικό και ανταγωνιστικό περιβάλλον. Συνεπώς οι στρατηγικές Μάρκετινγκ των ελληνικών εξαγωγών θα πρέπει να σχεδιάζονται με ιδιαίτερη προσοχή και να εξειδικεύονται ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες των εισαγωγικών χωρών.

Λέξεις κλειδιά: Αλιευτικά προϊόντα και προϊόντα υδατοκαλλιέργειας, τσιπούρα, ανταγωνιστικότητα, Ελλάδα, Ευρωπαϊκή Ένωση

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1
1.1 Η Αλιεία και οι υδατοκαλλιέργειες παγκοσμίως	1
1.2 Οι υδατοκαλλιέργειες στην Ευρώπη	5
1.3 Οι υδατοκαλλιέργειες στην Ελλάδα	11
1.4 Σκοπός της εργασίας.....	16
1.5 Η τσιπούρα.....	17
2. ΥΛΙΚΑ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΙ.....	21
2.1 Γενικά.....	21
2.2 Ανάλυση δεικτών	22
2.3 Δεδομένα.....	27
3. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ-ΣΥΖΗΤΗΣΗ.....	29
3.1 Διερεύνηση του τομέα των αλιευτικών και υδατοκαλλιεργητικών προϊόντων	29
3.2 Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής τσιπούρας.....	35
3.2.1 Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής τσιπούρας στην αγορά της Ιταλίας.....	41
3.2.2 Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής τσιπούρας στην αγορά της Γαλλίας.....	47
3.2.3 Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής τσιπούρας στην αγορά της Πορτογαλίας.....	51
3.2.4 Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής τσιπούρας στην αγορά της Ισπανίας.....	55

3.2.5	Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής τσιπούρας στην αγορά του Ηνωμένου Βασιλείου.....	59
3.2.6	Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής τσιπούρας στην αγορά της Γερμανίας.....	63
3.2.7	Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής τσιπούρας στην αγορά της Ρουμανίας.....	67
3.2.8	Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας της τσιπούρας στην αγορά της Ελλάδας.....	71
4.	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	74
5.	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	82
6.	ABSTRACT.....	84
7.	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	86

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1. Η Αλιεία και οι υδατοκαλλιέργειες παγκοσμίως

Ο τομέας της αλιείας που περιλαμβάνει τους κλάδους της Θαλάσσιας Αλιείας, της Υδατοκαλλιέργειας και της Μεταποίησης & Εμπορίας Αλιευτικών Προϊόντων, προσφέρει το 6,5% των συνολικών πρωτεϊνών και σχεδόν το 16,7% των ζωικών πρωτεϊνών που καταναλώνει η ανθρωπότητα σε ένα χρόνο. Οι κάτοικοι των υπό ανάπτυξη χωρών εξαρτώνται από το ψάρι για την πρόσληψη ζωικών πρωτεϊνών πολύ περισσότερο από τους κατοίκους των βιομηχανικών χωρών. Το ψάρι είναι η κύρια πηγή ζωικών πρωτεϊνών για περισσότερο από ένα δισεκατομμύριο ανθρώπους στις υπό ανάπτυξη χώρες.

Τον Μάρτιο του 2013, ο Διεθνής Οργανισμός Τροφίμων και Γεωργίας (FAO), Τμήμα Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας δημοσίευσε τα παγκόσμια στατιστικά στοιχεία παραγωγής υδατοκαλλιέργειας για το έτος 2011. Σύμφωνα με τα πρόσφατα δεδομένα, οι υδατοκαλλιέργειες σε παγκόσμιο επίπεδο ανήλθαν σε 62,7 εκατ. τόνους το 2011, σημειώνοντας αύξηση κατά 6,2%, από 59 εκατ. τόνους το 2010. Η εκτιμώμενη αξία των εκτρεφόμενων ψαριών είναι 130 δισ. δολάρια ενώ των εκτρεφόμενων φυκιών το 2011 ήταν 21 εκατομμύρια τόνους και σε αξία 5,5 δις δολάρια. Σε παγκόσμιο επίπεδο, η κατάσταση των στατιστικών εκθέσεων σύμφωνα με τον FAO για τις υδατοκαλλιέργειες είναι μια μικτή εικόνα. Ενώ, πολλά μέλη συνέχισαν να βελτιώνουν την εθνική συλλογή στατιστικών και την υποβολή εκθέσεων, ο αριθμός των χωρών με μη υποβολή εκθέσεων αυξήθηκε μεταξύ των μελών της ΕΕ, και κάποιες μεγάλες παραγωγοί συνέχισαν να αγνοούν την υποβολή στοιχείων τους. Εκτιμάται ότι, χρησιμοποιώντας τις διαθέσιμες πληροφορίες από άλλες πηγές, για τις χώρες με μη υποβολή έκθεσης, το 2011, οι top-20

ιχθυοπαραγωγές χώρες παρήγαγαν το 95% των εκτρεφόμενων ψαριών παγκοσμίως. Η παραγωγή υδατοκαλλιεργητικών προϊόντων το 2012 εκτιμάται σε περίπου 66,5 εκατομμύρια τόνους.

Οι ιχθυοκαλλιέργειες είναι ένας τομέας δραστηριοτήτων, ο οποίος αποτελεί υποκλάδο των υδατοκαλλιεργειών και καλύπτει την εκτροφή των ψαριών σε θαλασσινό, αλμυρό και υφάλμυρο νερό. Συγκεκριμένα, οι υδατοκαλλιεργειες αφορούν στην εκτροφή των υδρόβιων ζώων και στη καλλιέργεια των υδρόβιων φυτών, ενώ οι ιχθυοκαλλιέργειες αποτελούν έναν κλάδο στον οποίο δραστηριοποιούνται αφενός εταιρίες, οι οποίες ασχολούνται τόσο με την παραγωγή γόνου, όσο και με την πάχυνση των ψαριών και αφετέρου, εταιρίες οι οποίες ασχολούνται μόνο με την πάχυνση ψαριών ή με την παραγωγή γόνου.

Η υδατοκαλλιέργεια συνεχίζει να είναι ένας από τους πιο γρήγορα αναπτυσσόμενους τομείς παραγωγής προϊόντων ζωικής προέλευσης. Η συμμετοχή των υδατοκαλλιεργειών στην παγκόσμια παραγωγή αλιευμάτων έχει αυξηθεί από 3,22% το 1950, σε περισσότερο από 40% το 2011. Η παραγωγή των υδατοκαλλιεργειών αυξάνει ταχύτατα από το τέλος της δεκαετίας του '80, από 11 εκατ. τόνους το 1985 στους 62,7 εκατ. τόνους το 2011. Αντίθετα, η παραγωγή της συλλεκτικής αλιείας παρουσιάζει σταθερότητα τα τελευταία χρόνια (κυμαίνεται στους 90 εκατ. τόνους) με μια αύξηση στους 93 εκατ. τόνους το 2011. (Πίν. 1.1).

Πίνακας 1.1: Παγκόσμια αλιευτική παραγωγή (εκατ. τόνοι) *Δεν περιλαμβάνονται υδρόβια φυτά*
(FAO 2012)

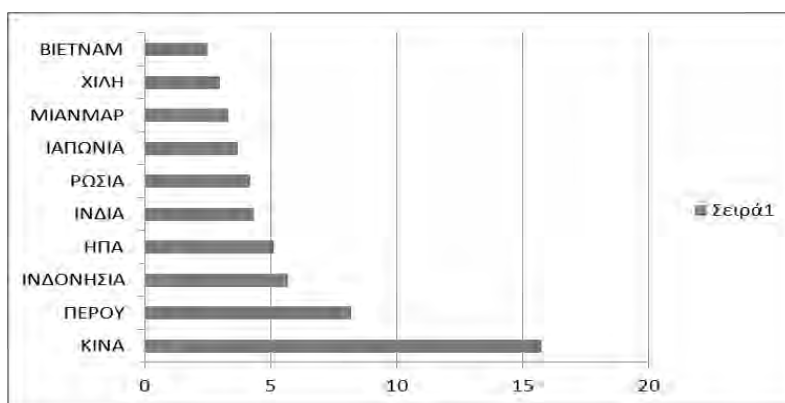
	2006	2007	2008	2009	2010	2011
ΠΑΡΑΓΩΓΗ						
Αλιείας	90,2	90,7	90,1	90	89	93,5
Υδατοκαλλιεργειών	47,3	49,9	52,9	55,7	59	62,7
Γενικό σύνολο	137,	140,	143	145,	148	156,2

Αν και η θαλάσσια αλιεία όσο και η αλιεία των εσωτερικών υδάτων προβλέπεται να παραμείνουν σε σταθερά επίπεδα, η ζήτηση σε αλιεύματα αναμένεται να παρουσιάσει αύξηση. Μοναδική λύση για να ανταποκριθεί η προσφορά στην αυξημένη ζήτηση διαφαίνεται ότι αποτελούν οι υδατοκαλλιέργειες.

Σε ότι αφορά τις κυριότερες χώρες παραγωγής, πρώτη χώρα στη συλλεκτική αλιεία σταθερά αποτελεί η Κίνα με 15,7 εκατ. τόνους το 2011 και δεύτερη σταθερά από το 2004 το Περού με μια παραγωγή που το 2011 έφτασε τους 8,2 εκατ. τόνους.

Πίνακας 1.2: Δέκα σημαντικότερες χώρες στην παραγωγή αλιευτικών προϊόντων το 2011.

ΧΩΡΑ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ (εκατ. τόνοι)
ΚΙΝΑ	15,7
ΠΕΡΟΥ	8,2
ΙΝΔΟΝΗΣΙΑ	5,7
ΗΠΑ	5,1
ΙΝΔΙΑ	4,3
ΡΩΣΙΑ	4,2
ΙΑΠΩΝΙΑ	3,7
ΜΙΑΝΜΑΡ	3,3
ΧΙΛΗ	3
ΒΙΕΤΝΑΜ	2,5

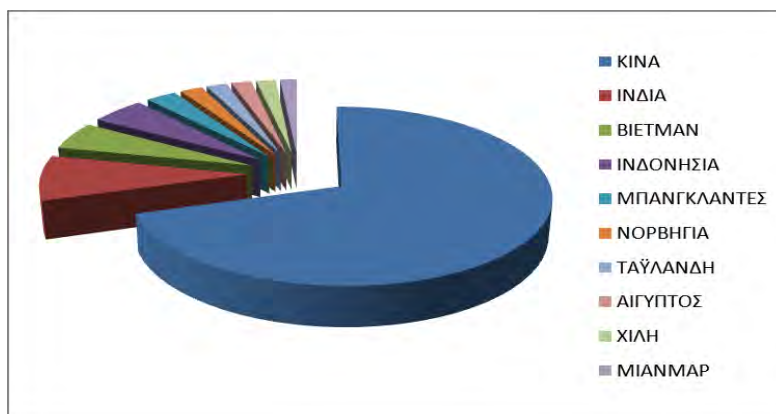

Σχήμα 1.1: Δέκα σημαντικότερες χώρες στην παραγωγή αλιευτικών προϊόντων το 2011 (FAO 2012)

Αντίστοιχα και σύμφωνα με τον FAO, η μεγαλύτερη παγκόσμια παραγωγή των υδατοκαλλιεργειών εμφανίζεται στη περιοχή της Ασίας και του Ειρηνικού. Αυτή η κυριαρχία οφείλεται κυρίως στην τεράστια παραγωγή της Κίνας. Οι υπόλοιπες περιοχές συμμετέχουν στην παγκόσμια παραγωγή κατά πολύ μικρότερα ποσοστά. Από τον παρακάτω πίνακα φαίνεται η παραγωγή της Κίνας σε υδατοκαλλιεργητικά προϊόντα για το 2011 να έχει φτάσει τους 38,6 εκατ. τόνους και ακολουθεί η Ινδία με κατά πολύ λιγότερη παραγωγή με 4,6 εκατ. τόνους. Η υπεροχή της Κίνας είναι ξεκάθαρη. (Πίν. 1.3), (Σχ. 1.2).

Πίνακας 1.3: Δέκα σημαντικότερες χώρες στην παραγωγή υδατοκαλλιεργητικών προϊόντων το 2011.(FAO 2012)

ΧΩΡΑ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ (εκατ. τόνοι)
ΚΙΝΑ	38,6
ΙΝΔΙΑ	4,6
ΒΙΕΤΜΑΝ	2,8
ΙΝΔΟΝΗΣΙΑ	2,7
ΜΠΑΝΓΚΛΑΝΤΕΣ	1,5
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	1,1
ΤΑΪΛΑΝΔΗ	1
ΑΙΓΥΠΤΟΣ	0,98
ΧΙΛΗ	0,95
ΜΙΑΝΜΑΡ	0,81

Σχήμα 1.2: Δέκα σημαντικότερες χώρες στην παραγωγή υδατοκαλλιεργητικών προϊόντων το 2011.(FAO 2012)

Όσον αφορά τη ζήτηση, μέσω της θαλάσσιας αλιείας και των υδατοκαλλιεργειών, για το 2011, βάσει εκτιμήσεων του FAO, που στηρίζονται στις αναφορές των μεγαλύτερων ιχθυοπαραγωγικών χωρών, δείχνουν ότι η παγκόσμια κατανάλωση ιχθυηρών έφθασε τους 156,2 εκατ. τόνους, παρουσιάζοντας μια αύξηση πάνω από 6,2% σε σχέση με το 2010. Η συνολική ποσότητα που διατίθεται για ανθρώπινη κατανάλωση ετησίως εκτιμήθηκε ότι αυξήθηκε στους 132 τόνους και η κατά κεφαλήν ετήσια κατανάλωση, σε παγκόσμιο επίπεδο, αυξήθηκε στα 18,9 κιλά ενώ το 2005 ήταν ίση με 16,6 κιλά, παρά την αύξηση του πληθυσμού. (Πίν. 1.4).

Πίνακας 1.4: Παγκόσμια κατανάλωση αλιευτικής παραγωγής (FAO 2012)

ΧΡΗΣΗ	2005	2011
Παγκόσμια κατανάλωση (εκατ. τόνοι),	107,2	156,2
Μη διατροφική χρήση	34,4	25,38
Πληθυσμός (δισεκ.)	6,5	7
Κατά κεφαλήν κατανάλωση ψαριών (κιλά/έτος)	16,6	18,9
Κατά κεφαλή πρωτεΐνες ψαριού(γρ. /μέρα)		5,2
Κατά κεφαλή πρωτεΐνες κρέατος (γρ. /μέρα)		31,1

1.2 Οι υδατοκαλλιέργειες στην Ευρώπη

Η Ευρώπη αποτελεί την τρίτη κατά σειρά παραγωγό ήπειρο προϊόντων υδατοκαλλιεργειών μετά την Ασία και την Αμερική, με μια αύξηση παραγωγής από 2 εκατ. τόνους το 2000, στους 2,9 εκατ. τόνους το 2012. Για λόγους σύγκρισης, αναφέρεται ότι στην Ασία, που είναι η πρώτη παραγωγός ήπειρος η ετήσια παραγωγή σε προϊόντα υδατοκαλλιεργειών το 2000 ήταν 28 εκατ. τόνους και διπλασιάστηκε μέχρι το 2012 στους 59 εκατ. τόνους.

Ο κλάδος των ιχθυοκαλλιεργειών στην Ευρώπη σύμφωνα με στοιχεία της Ομοσπονδίας των Ευρωπαίων Παραγωγών Υδατοκαλλιέργειας (F.E.A.P., Federation

of European Aquaculture Producers), έχει παρουσιάσει αξιόλογη ανάπτυξη την τελευταία δεκαετία και περιλαμβάνει είδη ψαριών, όπως πέστροφα, σολομό, τσιπούρα και λαβράκι. Το έτος 2003 η παραγωγή των ψαριών ιχθυοκαλλιέργειας στην Ευρώπη υπολογίστηκε στους 1, 4 εκατ. τόνους, ενώ το 2012 η παραγωγή έφτασε τους 2,27 εκατ. τόνους (Πίν. 1.5). Αντίστοιχα, η παραγωγή της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το 2003 ήταν 660 χιλ. τόνοι με ανώτερη τιμή τις 691 χιλ. τόνους το 2009 και μια μικρή μείωση το 2012 στους 651 χιλ. τόνους.

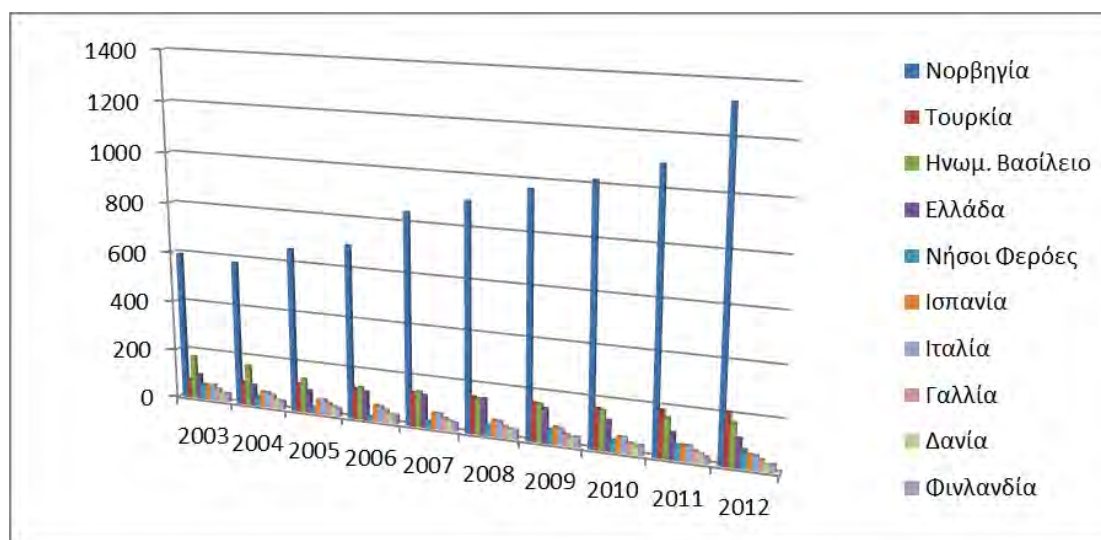
Για το έτος 2012, οι δέκα σημαντικότερες χώρες στην παραγωγή ιχθυοκαλλιέργειας στην ευρωπαϊκή ήπειρο, περιελάμβαναν καταρχήν τη Νορβηγία, η οποία ξεχωρίζει κατά πολύ σε σχέση με τις υπόλοιπες χώρες, αφού η παραγωγή της έφθασε τους 1,3 εκατ. τόνους, ακολουθεί η Τουρκία με 210 χιλ. τόνους, το Ην. Βασίλειο με 172 χιλ. τόνους και η Ελλάδα με 116 χιλ. τόνους. Η Τουρκία από το 2004 και μετά έχει ξεπεράσει την παραγωγή της Ελλάδας. Οι υπόλοιπες έξι χώρες παρουσιάζουν παραγωγή μικρότερη των 100 χιλ. τόνων. Στο Σχήμα 1.3 παρουσιάζεται η παραγωγή της ιχθυοκαλλιέργειας των δέκα σημαντικότερων χωρών που προαναφέρθηκαν για τα έτη από το 2003 έως το 2012, όπου διαφαίνεται η τεράστια διαφορά της Νορβηγίας σε σχέση με τις υπόλοιπες χώρες, αλλά και η αλματώδη αύξηση της Τουρκίας που τριπλασίασε την παραγωγή της μέσα σε μια δεκαετία.

Πίνακας 1.5: Η παραγωγή ιχθυοκαλλιέργειας στις 10 πρώτες χώρες της ευρωπαϊκής ηπείρου (χιλιάδες τόνους)

ΧΩΡΑ	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Νορβηγία	594	580	656	692	842	904	966	1.017	1.093	1.325
Τουρκία	78	92	114	124	136	149	155	164	187	210
Ηνωμ. Βασίλειο	175	164	137	131	143	144	154	158	161	172
Ελλάδα	100	85	91	115	131	148	138	122	106	116
Νήσοι Φερόες	62	37	22	17	29	45	58	47	62	76
Ισπανία	57	62	56	65	65	66	71	64	63	60
Ιταλία	65	62	62	63	64	64	65	64	64	58
Γαλλία	51	52	50	51	50	48	47	45	47	45
Δανία	35	36	39	36	40	40	38	38	39	30
Φινλανδία	36	33	34	36	35	37	41	41	29	33
Σύνολο	1.253	1.203	1.261	1.330	1.535	1.645	1.733	1.760	1.851	2.125

Πηγή :FEAP

* Ο πίνακας περιλαμβάνει και χώρες εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης

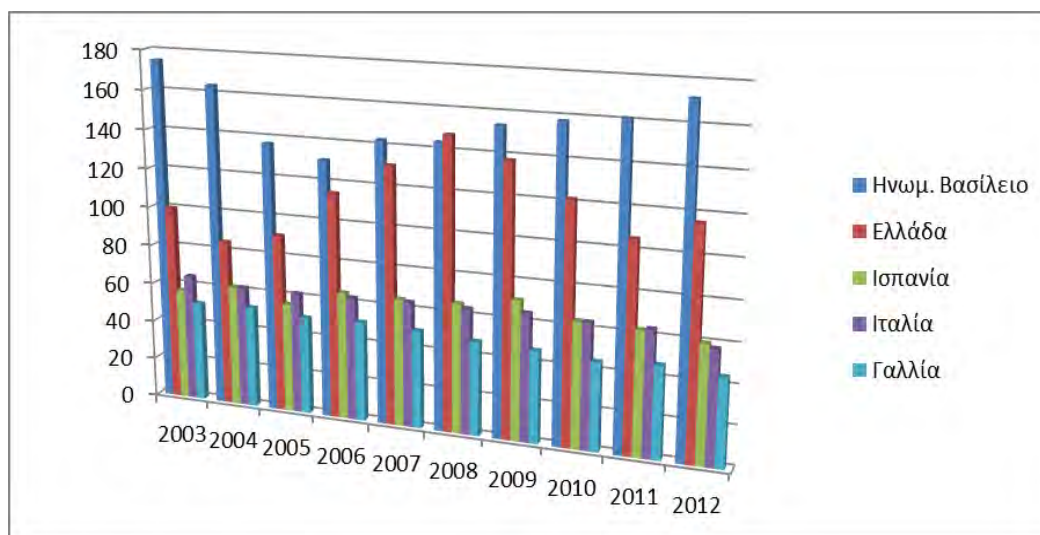
Σχήμα 1.3: Οι δέκα σημαντικότερες χώρες στην παραγωγή ιχθυοκαλλιέργειας της ευρωπαϊκής ηπείρου το 2012.

Στον Πίνακα 1.6 παρουσιάζονται οι πέντε πρώτες χώρες με τη μεγαλύτερη παραγωγή προϊόντων ιχθυοκαλλιέργειας στην Ε.Ε. το 2012, σύμφωνα με τα στοιχεία της F.E.A.P.

Πίνακας 1.6: Η παραγωγή ιχθυοκαλλιέργειας στις 5 πρώτες χώρες της Ε.Ε. (χιλιάδες τόνους)

ΧΩΡΑ	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ηνωμ. Βασίλειο	175	164	137	131	143	144	154	158	161	172
Ελλάδα	100	85	91	115	131	148	138	122	106	116
Ισπανία	57	62	56	65	65	66	71	64	63	60
Ιταλία	65	62	62	63	64	64	65	64	64	58
Γαλλία	51	52	50	51	50	48	47	45	47	45
Σύνολο	448	425	396	425	453	470	475	453	441	451

Πηγή :FEAP,2012

Σχήμα 1.4: Οι πέντε σημαντικότερες χώρες στην παραγωγή ιχθυοκαλλιέργειας στην Ε.Ε. το 2012.

Το Ηνωμένο Βασίλειο για το 2012, κατέχει το μεγαλύτερο μερίδιο της παραγωγής στην Ε.Ε. με ποσοστό 26%, παράγοντας κυρίως σολομό και πέστροφα. Ακολουθεί η Ελλάδα, με παραγωγή κυρίως τσιπούρας και λαυρακιού και μερίδιο 18%, η Ισπανία με ποσοστό συμμετοχής 9%, η Ιταλία με 9% και η Γαλλία με 7%, παράγοντας κυρίως μύδια, στρείδια, σολομό και πέστροφα. (Πίν. 1.7)

Πίνακας 1.7: Σημαντικότερες χώρες της Ε.Ε. στην παραγωγή ψαριών ιχθυοκαλλιέργειας (χιλιάδες τόνους) το 2012

ΧΩΡΑ	2012	ΠΟΣΟΣΤΟ
Ηνωμ. Βασίλειο	172	26
Ελλάδα	116	18
Ισπανία	60	9
Ιταλία	58	9
Γαλλία	45	7
Δανία	38	6
Φινλανδία	32	5
Λοιπές	130	20
Σύνολο	651	100

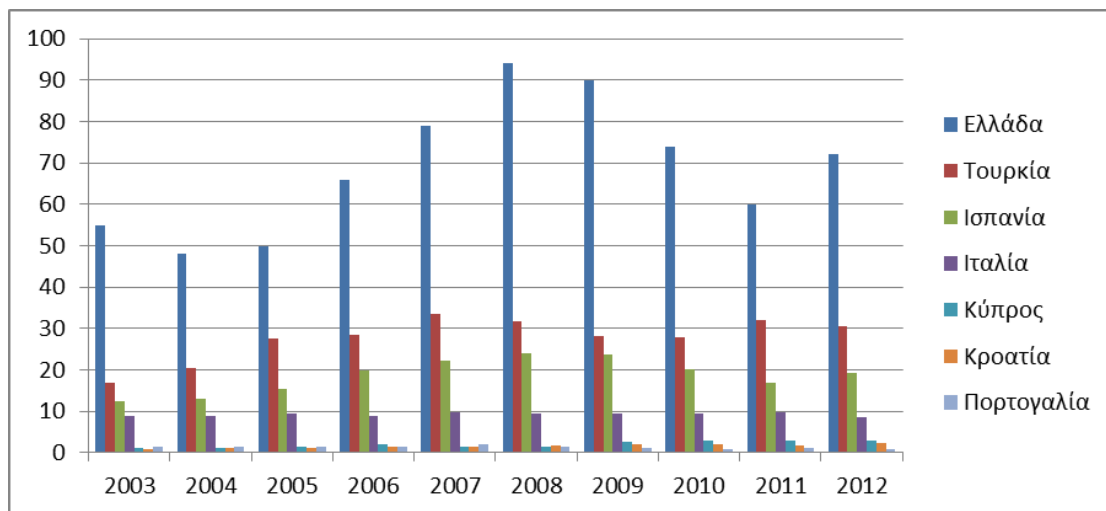
Στην Ευρωπαϊκή ήπειρο όμως, όπως παρατηρείται στον Πίνακα 1.8, οκτώ χώρες καλλιεργούν τσιπούρα, με πρώτη στην παραγωγή την Ελλάδα και με αρκετά μεγάλο ποσοστό στη συνολική παραγωγή για το έτος 2008 που έφθασε το τους 94 χιλ. τόνους αλλά το 2012 εμφανίζει πτώση στους 72 χιλ. τόνους. Ακολουθεί η Τουρκία που έχει διπλασιάσει την παραγωγής της σε τσιπούρα από τους 17 χιλ. τόνους το 2003 στους 30 χιλ. τόνους το 2012.

Η Ισπανία διατηρεί την παραγωγή της κατά μέσο όρο κοντά στους 19 χιλ. τόνους και η Ιταλία στους 9. Η Κροατία, η Κύπρος, η Γαλλία και η Πορτογαλία παράγουν επίσης τσιπούρα αλλά το μερίδιο αυτών των χωρών στη συνολική παραγωγή είναι πολύ μικρό.

Επίσης παρατηρείται, ότι πέντε από τις οκτώ χώρες παραγωγής τσιπούρας αύξησαν την παραγωγή τους τα τελευταία δέκα χρόνια και κυρίως Τουρκία. Η Ελλάδα την τελευταία 3ετία μείωσε την καλλιέργειά της κατά 23 %. Οι διακυμάνσεις της παραγωγής από το 2003 έως το 2012 φαίνονται και στο Σχήμα 1.5 που ακολουθεί.

Πίνακας 1.8: Χώρες της ευρωπαϊκής ηπείρου που παράγουν τσιπούρα (χιλιάδες τόνοι) (FEAP, 2012)

ΧΩΡΑ	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ελλάδα	55	48	50	66	79	94	90	74	60	72
Τουρκία	17	20,4	27,6	28,4	33,5	31,6	28,3	28	32	30,7
Ισπανία	12,4	13	15,5	20	22,3	24	23,6	20,3	16,9	19,4
Ιταλία	9	9	9,5	9	9,8	9,6	9,6	9,6	9,7	8,7
Κύπρος	1,2	1,3	1,4	1,9	1,4	1,6	2,5	2,8	3	3
Κροατία	0,9	1,2	1,2	1,5	1,5	1,8	2	2	1,7	2,4
Πορτογαλία	1,4	1,6	1,5	1,6	1,9	1,6	1,3	0,8	1,2	1
Σύνολο	97	95	107	128	149	164	157	138	125	137

Σχήμα 1.5: Παραγωγή τσιπούρας στην ευρωπαϊκή ήπειρο.

Όσον αφορά τη ζήτηση, μέσω της θαλάσσιας αλιείας και των υδατοκαλλιεργειών, για το 2011, βάσει εκτιμήσεων του FAO, που στηρίζονται στις αναφορές των μεγαλύτερων ιχθυοπαραγωγικών χωρών, δείχνουν ότι η ευρωπαϊκή

κατανάλωση ιχθυηρών έφθασε τους 16,2 εκατ. τόνους. Η συνολική ποσότητα που διατίθεται για ανθρώπινη κατανάλωση ετησίως εκτιμήθηκε ότι έφτασε στους 13,5 τόνους και η κατά κεφαλήν ετήσια κατανάλωση έφτασε τα 22 κιλά/έτος. (Πίν. 1.9).

Πίνακας 1.9: Ευρωπαϊκή κατανάλωση αλιευτικής παραγωγής (FAO 2012)

ΧΡΗΣΗ 2011

Ευρωπαϊκή κατανάλωση (εκατ. τόνοι),	16,2
Μη διατροφική χρήση	2,7
Πληθυσμός (εκατ.)	741
Κατά κεφαλήν κατανάλωση ψαριών (κιλά/έτος)	22
Κατά κεφαλή πρωτεΐνες ψαριού (γρ. /μέρα)	6,6
Κατά κεφαλή πρωτεΐνες κρέατος (γρ. /μέρα)	57,5

1.3 Οι υδατοκαλλιέργειες στην Ελλάδα

Η θαλάσσια ιχθυοκαλλιέργεια είναι σημαντικός κλάδος της οικονομικής δραστηριότητας του ελληνικού αλιευτικού τομέα παραγωγής, τόσο από την άποψη μεγεθών όσο και από την άποψη των συγκριτικών πλεονεκτημάτων που εμφανίζει η Ελλάδα. Το εκτεταμένο μήκος ακτών (περίπου 15.000 χιλιόμετρα), η κατάλληλη ποιότητα των υδάτων και γενικά το φυσικό περιβάλλον στην Ελλάδα, διαμορφώνουν ιδανικές συνθήκες για την ανάπτυξη των θαλάσσιων ιχθυοκαλλιεργειών.

Η συνεχώς αυξανόμενη σημασία των υδατοκαλλιεργειών, στην Ελλάδα, αποδίδεται στους ακόλουθους παράγοντες:

α) Στη μείωση των ειδών της συλλεκτικής αλιείας, λόγω της ρύπανσης-μόλυνσης των υδάτων, της υπεραλίευσης και του αυξανόμενου κόστους καυσίμων.

β) Στην εντυπωσιακή εξέλιξη της τεχνολογίας εκτροφής στα διάφορα είδη υδρόβιων οργανισμών, μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο και

γ) Στη λύση κλειδί που αποτελεί η ιχθυοκαλλιέργεια για την ικανοποίηση της αυξανόμενης τα τελευταία χρόνια ζήτησης αλιευμάτων.

Σύμφωνα με μελέτη του Ιδρύματος Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (IOBE) το 2011, η Ελλάδα κατέχει ηγετική θέση στις ιχθυοκαλλιέργειες τσιπούρας και λαβρακίου, ενώ στους σημαντικούς παραγωγούς περιλαμβάνονται η Τουρκία, η Ισπανία και η Ιταλία. Με μέσο ετήσιο ρυθμό μεγέθυνσης της παραγωγής της τάξης του 7,4% από το 2000 μέχρι το 2009, αποτελεί το σημαντικότερο παραγωγό τσιπούρας – λαβρακίου σε διεθνές επίπεδο, με μερίδιο 48,6% επί της συνολικής παραγωγής.

Ισχυρότερη είναι η θέση της χώρας μας στην παραγωγή τσιπούρας, όπου συγκεντρώνει το 54% περίπου της διεθνούς παραγωγής.

Επίσης, αποτελεί το μεγαλύτερο εξαγωγέα τσιπούρας και λαβρακίου σε παγκόσμιο επίπεδο, με το σύνολο των εξαγωγών της να σημειώνει την περίοδο 2006-2009 μέσο ετήσιο ρυθμό μεγέθυνσης 11% και να φτάνει το 2009 τους 103.000 τόνους, από 75.600 τόνους το 2006.

Το 2010 υπήρξε σχετικά καλύτερο έτος για τις μεγάλες επιχειρήσεις του κλάδου, οι οποίες επωφελήθηκαν από την αύξηση της ζήτησης στις αγορές του εξωτερικού, αντισταθμίζοντας τις απώλειες στην εγχώρια αγορά.

Ωστόσο, οι πρόσφατες βελτιωμένες επιδόσεις δεν πρέπει να δημιουργούν εφησυχασμό, καθώς οι δομικές αδυναμίες (μεγάλη διάρκεια του κύκλου παραγωγής, ελλιπής διαφοροποίηση, κ.λπ.) και οι έντονες χρηματοοικονομικές δυσκολίες (υψηλή

δανειακή πίεση και υψηλά βιολογικά αποθέματα, ανεπαρκής ρευστότητα) δεν έχουν αντιμετωπιστεί επαρκώς.

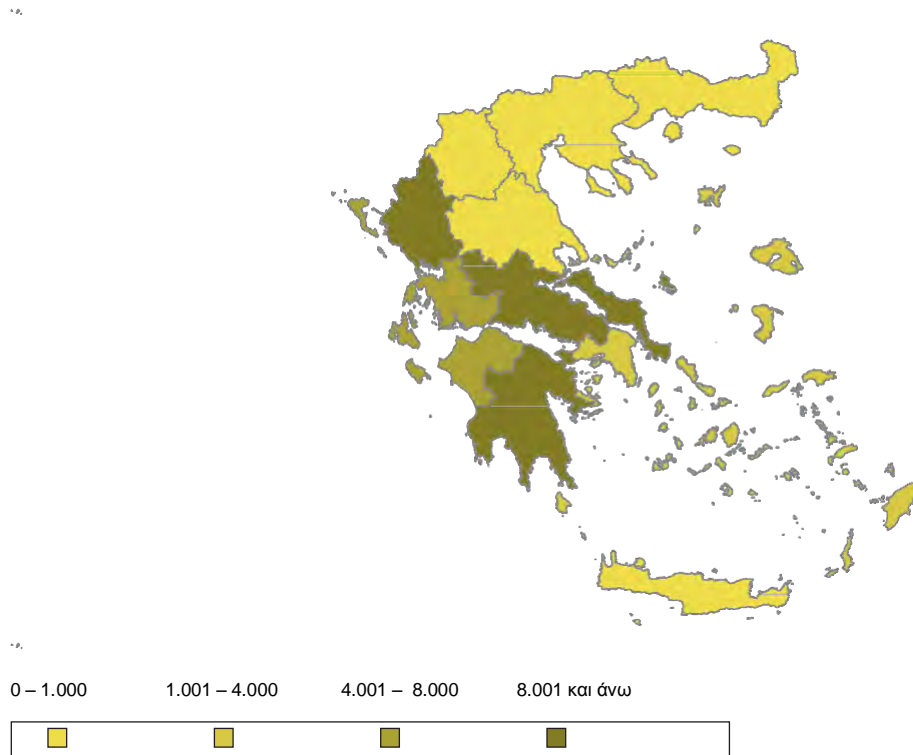
Παράλληλα, οι υδατοκαλλιέργειες αποτελούν μια σημαντική πηγή προσφοράς εργασίας. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Εταιρίας (ΕΛΣΤΑΤ), ο αριθμός των άμεσα απασχολούμενων στον τομέα των υδατοκαλλιεργειών βρίσκεται κατά μέσο στα 4.745 άτομα για τα έτη 2005 μέχρι το 2010 και συγκεκριμένα 4.305 πλήρως απασχολούμενοι και 440 μερικώς απασχολούμενοι.

Εικόνα 1.1: Μονάδες Υδατοκαλλιέργειας στην Ελλάδα

Σύμφωνα με ειδική ενημερωτική έκδοση της ΕΛΣΤΑΤ το 2011, το 2009 λειτουργούσαν στη χώρα μας 1.324 μονάδες υδατοκαλλιέργειας γλυκού νερού για παραγωγή ψαριών αντί 1.648 το 2005, 235 μονάδες σε υφάλμυρα νερά επίσης για τη καλλιέργεια ψαριών αντί 273 το 2005 και 10.573 μονάδες θαλασσινού νερού αντί 11.928 το 2005. Από τις 10.573 μονάδες της θάλασσας, μόνο 645 μονάδες δραστηριοποιούνται στις καλλιέργειες ειδών διαφόρων μαλακίων ενώ η συντριπτική πλειοψηφία δραστηριοποιούνται στον τομέα των ιχθυοκαλλιεργειών. Είναι φανερό όμως ότι από το 2005 στο 2009 υπάρχει μια μείωση στις μονάδες υδατοκαλλιεργειών στην Ελλάδα αλλά έχει εντατικοποιηθεί και εξελιχθεί η παραγωγή. Το μεγαλύτερο

μέρος των μονάδων βρίσκεται στην Μακεδονία, και το υπόλοιπο στη Στερεά Ελλάδα και στην Ήπειρο. (Εικ. 1.2)

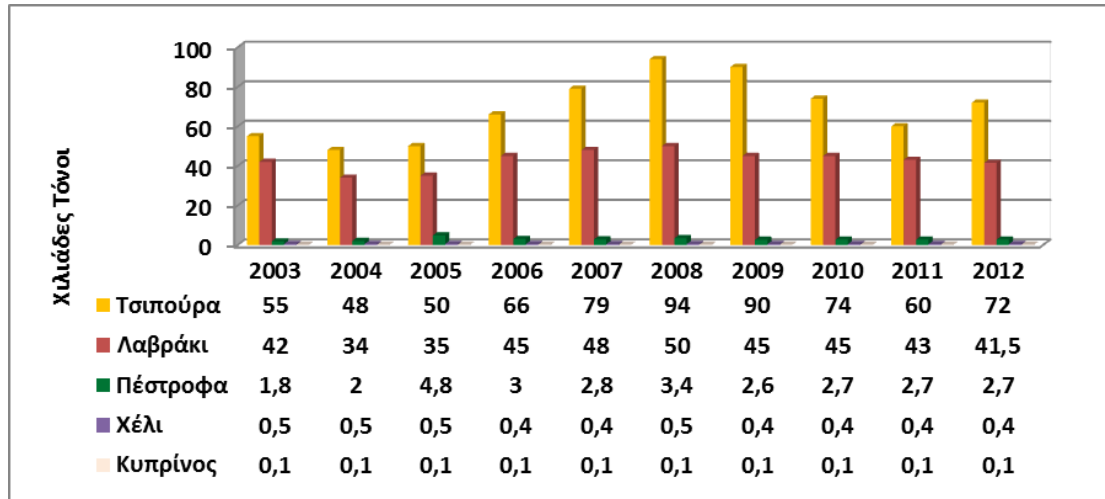

Εικόνα 1.2: Ιχθυοκαλλιέργειες τσιπούρας στην Ελλάδα, κατά περιφέρεια το 2009 (τόνοι) Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Επίσης, εγχώρια παραγωγή υδατοκαλλιεργειών του 2009 ήταν 121.971 τόνους και από αυτά τα 99.581 τόνοι δηλ. το 81% ήταν ψάρια ενώ 22.389 τόνοι δηλ. το 19% μαλάκια. Σε αυτήν την παραγωγή οι τσιπούρες και τα λαβράκια συμμετέχουν με μερίδιο υψηλότερο του 93% στη συνολική παραγωγή του 2009. Αυτό συμβαίνει διότι πρόκειται για ευρύαλα ψάρια, δηλ. μπορούν να αναπτυχθούν σε μεγάλο εύρος αλμυρότητας νερού.

Εκτός βέβαια απ' αυτά, έχουν αρχίσει να γίνονται προσπάθειες για παραγωγή λυθρινιού, μουρμούρας, συναγρίδας, μυτακίου, σαργού, μελανουριού, φαγκριού και

κέφαλου, όπως μπορούμε να δούμε σε πιο πρόσφατο πίνακα με στοιχεία της FEAP. (Σχ. 1.6).

Σχήμα 1.6: Κύρια είδη ιχθυοκαλλιέργειας της Ελλάδας (χιλιάδες τόνοι)
Πηγή : FEAP, 2012

Όσον αφορά τη ζήτηση, μέσω της θαλάσσιας αλιείας και των υδατοκαλλιεργειών, για το 2011, βάσει εκτιμήσεων του FAO, που στηρίζονται στις αναφορές των μεγαλύτερων ιχθυοπαραγωγικών χωρών, δείχνουν ότι η ελληνική κατανάλωση ιχθυηρών έφθασε τις 218 χιλιάδες τόνους. Η συνολική ποσότητα που διατίθεται για ανθρώπινη κατανάλωση ετησίως εκτιμήθηκε ότι έφτασε τις 217 χιλιάδες τόνους και η κατά κεφαλήν ετήσια κατανάλωση έφτασε τα 19,6 κιλά/έτος. (Πίν. 1.10).

Πίνακας 1.10: Ελληνική κατανάλωση αλιευτικής παραγωγής (FAO 2012)**ΧΡΗΣΗ 2011**

Ελληνική κατανάλωση (χιλ.τόνους)	218
Μη διατροφική χρήση (χιλ. τόνους)	1
Πληθυσμός (εκατ.)	11
Κατά κεφαλήν κατανάλωση ψαριών (κιλά/έτος)	19,6
Κατά κεφαλή πρωτεΐνες ψαριού (γρ. /μέρα)	5,3
Κατά κεφαλή πρωτεΐνες κρέατος (γρ. /μέρα)	61,8

1.4. Σκοπός της εργασίας

Βασικός σκοπός της παρούσας ερευνητικής προσπάθειας ήταν η διερεύνηση της ανταγωνιστικής θέσης των εξαγωγών της ελληνικής τσιπούρας (*Sparus aurata*) στην αγορά της Ε.Ε.-27. Η τσιπούρα αποτελεί ένα από τα κυριότερα εξαγωγικά προϊόντα της Ελλάδας ιδιαίτερα στην αγορά της Ε.Ε. συμβάλλοντας στην αύξηση των εξαγωγών και στη βελτίωση του ισοζυγίου των εμπορικών συναλλαγών της.

Στην παρούσα ερευνητική εργασία, οι αξίες των ελληνικών εξαγωγών και εισαγωγών της τσιπούρας, αλλά και των υπόλοιπων χωρών της Ε.Ε.-27 στη αγορά της Ε.Ε.-27 που χρησιμοποιήθηκαν από το 2000 έως και το 2013, προέρχονται από την ηλεκτρονική διεύθυνση της Eurostat (<http://epp.eurostat.ec.europa.eu>).

Η τσιπούρα ανήκει στη κατηγορία των νωπών ψαριών ή των διατηρημένων με απλή ψύξη και συγκεκριμένα με τον κωδικό “03026995” και “03028530” από το 2012.

Αρχικά, εντοπίστηκαν οι κυριότερες εισαγωγικές χώρες-αγορές της τσιπούρας, καθώς και οι κυριότερες ανταγωνιστικές χώρες στην αγορά της Ε.Ε.-27. Στη συνέχεια επιχειρήθηκε η διερεύνηση της ανταγωνιστικής θέσης και της εξέλιξης του βαθμού ανταγωνιστικότητας, της ελληνικής τσιπούρας σε κάθε μία από τις κυριότερες εισαγωγικές αγορές. Επίσης, διερευνήθηκε η ανταγωνιστική θέση των

κυριότερων ανταγωνιστικών χωρών ως προς τις εισαγωγές αυτού του προϊόντος, από κάθε μία από τις παραπάνω αγορές.

Η μελέτη έγινε χρησιμοποιώντας το δείκτη του Αποκαλυπτόμενου Εξαγωγικού Ανταγωνιστικού Πλεονεκτήματος (RXCA), όχι όμως σε όλη την αγορά της Ε.Ε.-27, αλλά στις κυριότερες εισαγωγικές χώρες-αγορές των κρατών-μελών της Ε.Ε.

Στη συνέχεια χρησιμοποιώντας τη μαθηματική σχέση αξίες προς ποσότητες, συγκρίθηκαν μεταξύ τους οι τιμές πώλησης της τσιπούρας των ανταγωνιστικών χωρών στις κυριότερες εισαγωγικές χώρες της Ε.Ε.-27.

1.5. Η τσιπούρα

Σε αυτό ακριβώς το σημείο, θα πρέπει να αναφέρουμε μερικά μορφολογικά και άλλα χαρακτηριστικά για το συγκεκριμένο υπό μελέτη προϊόν των ιχθυηρών, το οποίο είναι η τσιπούρα.

«Τσιπούρα» είναι η κοινή ονομασία του *Sparus aurata* που χρησιμοποιείται στην Ελλάδα, της οικογένειας Sparidae ενώ στις Αγγλόφωνες χώρες είναι γνωστό ως "Gilthead seabream". Άλλοι γνωστοί αντιπρόσωποι της οικογένειας Sparidae είναι ο σπάρος και η συναγρίδα. Η τσιπούρα που συλλέγεται από την αλιεία ή παράγεται από την υδατοκαλλιέργεια, αποτελεί εξαιρετική πηγή χαμηλής σε λιπαρά πρωτεΐνης, ασβεστίου, φωσφόρου και πολυακόρεστων λιπαρών οξέων, όπως το απαραίτητο Ω3, καθώς και των βιταμινών Α, D και Β12. και γι' αυτό έχει κατά κύριο λόγο υψηλή εμπορική αξία (άριστη ποιότητα κρέατος).

Εικόνα 1.3: Η τσιπούρα

Η τσιπούρα είναι ένα ψάρι με ένα χαρακτηριστικό ασημογάλαζο χρώμα στην κορυφή της ράχης της, και ασημί, γαλάζιες γκρι αποχρώσεις στα πλευρά. Όσο αφορά τα μορφολογικά χαρακτηριστικά της τσιπούρας, παρατηρούμε ότι το μέγεθός της είναι συνήθως 30-40 cm στα ενήλικα άτομα και το μέγιστο αναφερόμενο στην βιβλιογραφία είναι 70cm. Παρόλα αυτά, έχει παρατηρηθεί άτομο με μήκος 76cm. Αν και το μέγιστο βάρος ψαριού που έχει δημοσιευτεί για το είδος αγγίζει τα 17,2 kg, συνήθως το βάρος του κυμαίνεται γύρω στα 400 με 600 g (κατηγορία G).

Ο συγκεκριμένος ιχθύς ζει σε υποτροπικά κλίματα. Λόγω των ευρύαλων και ευρύθερμων συνηθειών του το είδος βρίσκεται τόσο στο θαλάσσιο χώρο αλλά και σε υφάλμυρες παράκτιες λιμνοθάλασσες και σε εκβολές ποταμών. Λόγω των παραπάνω, η τσιπούρα που είναι κοινό είδος στη Μεσόγειο, είναι παρόν κατά μήκος των ανατολικών ατλαντικών ακτών από τη Μεγάλη Βρετανία στη Σενεγάλη, και είναι σπάνιο στη Μαύρη Θάλασσα. Αντιπρόσωποι του είδους βρίσκονται και γύρω από τα Κανάρια Νησιά.

Όσον αφορά την αναπαραγωγή της τσιπούρας, στο τμήμα γεννητόρων κάτω από απόλυτα ελεγχόμενες συνθήκες τα ψάρια γεννούν τα αβγά (γεννήτορες ή μάνες) μέσα σε ειδικές δεξαμενές, που είναι κυλινδρικές, χοντρές, όγκου 30 m³, από πάνω είναι σκεπασμένες με δίχτυα για προστασία από θηρευτές και για να μην πηδήξουν

έξω τα ψάρια. Οι γεννήτορες προέρχονται από ελεύθερη αλιεία με αγκίστρι και τράτα. Μετά την επιλογή των πιο εύρωστων και ικανών για αναπαραγωγή γίνεται προληπτικό μπάνιο με φορμόλη. Κατά καιρούς γίνεται εμπλουτισμός με νέους γεννήτορες. Η αναλογία θηλυκών-αρσενικών στις δεξαμενές ωοτοκίας ισούται με 2/3.

Τα ζώα ωριμάζουν αναπαραγωγικά μετά από το πρώτο έτος ζωής τους, όταν είναι μεγαλύτερα από 25 εκατ. Και αφού ορισμένα αλλάζουν φύλο από αρσενικό σε θηλυκό (πρωταντρικός ερμαφροδιτισμός). Αν όμως κάποια δεξαμενή έχει έλλειψη σε αρσενικά, βγάζουμε όλα τα αρσενικά από τη δεξαμενή και τότε γίνεται η αντίστροφη μετατροπή.

Στις άγριες περιοχές οι τσιπούρες ωοτοκούν το χειμώνα, αλλά στις υδατοκαλλιέργειες ρυθμίζονται και αναπαράγονται καθ' όλη τη διάρκεια του έτους κάτω από ελεγχόμενες μεθόδους (αλλαγές στη συγκεκριμένη πυκνότητα του ύδατος, της θερμοκρασίας και της περιόδου φωτός). Η ωοτοκία διαρκεί 72 ώρες σε θερμοκρασία 14°C.

Ως σαρκοφάγο ψάρι και περιστασιακά (σπάνια) φυτοφάγο, στο φυσικό περιβάλλον τρέφεται κυρίως με οστρακόδερμα (μύδια, στρείδια) τα οποία συνθλίβει με τα δυνατά της δόντια.

Στο στάδιο του γόνου, τα ψάρια ταΐζονται με ζωντανή τροφή. Εκτός από ζωντανή τροφή στα ψάρια δίδεται και σύνθετη τροφή - αδρανής βιομηχανοποιημένη (ιχθυοτροφή), η οποία συνίσταται από θρεπτικά συστατικά απαραίτητα για το ψάρι (πρωτεΐνες, αμινοξέα, λιπαρά, βιταμίνες, ιχνοστοιχεία). Η σύνθετη τροφή δίδεται υπό την μορφή συμπύκνων τα οποία προέρχονται από ανάμειξη ιχθυάλευρου, ιχθυελαίου, σόγιας, αλευριού και ανόργανων συστατικών. Έτσι, επιτυγχάνεται η δημιουργία εύγεστης τροφής η οποία έχει πλούσια θρεπτική αξία.

Τα τελευταία χρόνια γίνεται προσπάθεια να αντικατασταθεί η ζωντανή τροφή από την σύνθετη (ιχθυοτροφή), καθώς η δεύτερη είναι λιγότερο δαπανηρή και πιο πλούσια σε θρεπτική και ενεργειακή αξία. Επιπρόσθετα, τα τροχόζωα λόγω της ικανότητας τους να διηθούν το νερό, υπάρχει μεγάλη πιθανότητα να γίνουν φορείς παθογόνων μικροοργανισμών και να μεταδώσουν ασθένειες στα ψάρια.

2. ΥΛΙΚΑ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΙ

2.1. Γενικά

Σύμφωνα λοιπόν με όλα τα παραπάνω, η Ελλάδα αναμφίβολα διαδραματίζει κυρίαρχο ρόλο στην παραγωγή προϊόντων ιχθυοκαλλιέργειας στην Ευρώπη και συγκεκριμένα στην παραγωγή της τσιπούρας, αφού παράγει σχεδόν τη μισή ποσότητα μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών που παράγουν το ίδιο προϊόν. Ο τομέας λοιπόν των ιχθυοκαλλιεργειών, ως ένας από τους σημαντικούς τομείς της βιομηχανίας τροφίμων, διαφαίνεται ότι υπόκειται σε έντονες ανταγωνιστικές πιέσεις και συνεπώς αποτελεί ένα πολύ ενδιαφέρον αντικείμενο για οικονομική ανάλυση.

Η έννοια της ανταγωνιστικότητας, τα τελευταία χρόνια, έχει χρησιμοποιηθεί ευρέως στην οικονομική έρευνα και στην οικονομική πολιτική από διαφορετικές οπτικές σκοπιές, αλλά παρατηρείται μικρή συμφωνία αναφορικά με τον ορισμό της. Ο ανταγωνισμός ως έννοια δεν έχει να κάνει μόνο με τον αριθμό των πωλητών σε μια συγκεκριμένη αγορά, αλλά και το μερίδιο της αγοράς που αποκτά ο καθένας σε έναν κλάδο, τη διατηρησιμότητα του μεριδίου αυτού και την κερδοφορία του (Τσακλάγκανος Α., 2004).

Ο βαθμός του ανταγωνισμού μιας επιχείρησης μέσα σε μία συγκεκριμένη αγορά εξαρτάται από τους ακόλουθους πέντε βασικούς παράγοντες: α) από τον αριθμό των νεοεισερχόμενων επιχειρήσεων, β) την ύπαρξη υποκατάστατων προϊόντων, γ) τη διαπραγματευτική δύναμη των προμηθευτών, δ) τη διαπραγματευτική δύναμη των αγοραστών και ε) τον ανταγωνισμό μεταξύ των υπαρχουσών επιχειρήσεων στην αγορά. Ο ανταγωνισμός είναι δυναμικός και συνεχώς εξελίσσεται, καθώς νέα προϊόντα, νέοι μέθοδοι μάρκετινγκ, νέες διαδικασίες παραγωγής και νέες αγορές εμφανίζονται (Porter Μ., 1998).

Σύμφωνα με τους Kim D. And Marion B.W., 1997, ο βαθμός του ανταγωνισμού των επιχειρήσεων στην εγχώρια αγορά είναι θετικά συνδεδεμένος με την ικανότητα των επιχειρήσεων να είναι ανταγωνιστικές στις διεθνείς αγορές, καθώς η έντονη εγχώρια ανταγωνιστικότητα αποτελεί το πλέον κατάλληλο υπόβαθρο για να προετοιμάσει τις επιχειρήσεις, ώστε να είναι ανταγωνιστικές και βιώσιμες στην παγκοσμιοποιημένη αγορά.

Ένας άλλος ορισμός καθορίζει την ανταγωνιστικότητα ως τη συνεχή δυνατότητα και προσπάθεια της βιομηχανίας ή των εταιρειών ενός έθνους να ανταγωνίζεται με τα ξένα αντίστοιχα προϊόντα τόσο στις ξένες αγορές όσο και στις εγχώριες υπό τους όρους της ελεύθερης αγοράς (Kim D. and Marion B.W., 1997).

Τα τρία επίπεδα βέβαια της ανταγωνιστικότητας (επιχείρηση, τομέας και χώρα), δεν είναι απαραίτητα συνδεδεμένα δεδομένου ότι η ανταγωνιστικότητα μιας ολόκληρης οικονομίας δεν μπορεί να συνδεθεί με την άνοδο ή την πτώση ενός ιδιαίτερου τομέα ή μιας ιδιαίτερης επιχείρησης.

2.2. Ανάλυση δεικτών

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, σκοπός της παρούσας εργασίας ήταν η διερεύνηση της ανταγωνιστικής θέσης των εξαγωγών της ελληνικής τσιπούρας (*Sparus aurata*). Αφού εντοπίστηκαν οι κυριότερες εισαγωγικές χώρες της τσιπούρας, καθώς και οι κυριότερες ανταγωνιστικές χώρες - αγορές στην αγορά της Ε.Ε.-27, υπολογίσθηκε ο δείκτης του Αποκαλυπτόμενου Εξαγωγικού Ανταγωνιστικού Πλεονεκτήματος (RXCA), σε κάθε μία από τις κυριότερες εισαγωγικές χώρες της Ε.Ε.-27 της τσιπούρας. Στη συνέχεια της εργασίας, γίνεται ανάλυση των δεικτών

ανταγωνιστικότητας και της μεθοδολογίας που ακολουθήθηκε στην έρευνα και η καταγραφή των αποτελεσμάτων της.

Σύμφωνα με τη διεθνή βιβλιογραφία διαφορετικοί δείκτες έχουν χρησιμοποιηθεί από πολλούς ερευνητές για τη διερεύνηση του βαθμού ανταγωνιστικότητας εθνικών οικονομιών, βιομηχανιών, επιχειρήσεων και προϊόντων. Στη συνέχεια παρουσιάζονται οι πιο σημαντικοί από αυτούς.

Σύμφωνα με τους Balassa B. (1965), Lee J. (1995), Havrila I. and Gunawardana P. (2003) και Polymeros et al. (2005), ο δείκτης του Αποκαλυπτόμενου Συγκριτικού Πλεονεκτήματος, RCA (Revealed Comparative Advantage), έχει χρησιμοποιηθεί για να περιγράψει εάν μία χώρα παρουσιάζει ή όχι συγκριτικό πλεονέκτημα σε έναν συγκεκριμένο κλάδο, τομέα ή προϊόν μέσα από το ρόλο του εμπορίου, χωρίς όμως να αναλύει τις βασικές πηγές αυτού του συγκριτικού πλεονεκτήματος.

Ορίζεται ως ο λόγος του μεριδίου των εξαγωγών ενός προϊόντος ή ενός κλάδου-τομέα μιας χώρας στην παγκόσμια αγορά προς το μερίδιο των συνολικών εξαγωγών όλων των προϊόντων ή κλάδων-τομέων της χώρας στην ίδια αγορά. Επομένως, ο δείκτης RCA αποτυπώνεται ως εξής:

$$RCA_{ij} = (x_{ij} / X_j) / (x_{iw} / X_w)$$

Όπου, RCA_{ij} είναι ο δείκτης του Αποκαλυπτόμενου Συγκριτικού Πλεονεκτήματος

για ένα προϊόν ή τομέα-κλάδο i

μιας χώρας j ,

x_{ij} οι εξαγωγές του προϊόντος ή τομέα-κλάδου i της χώρας j ,

X_j οι συνολικές εξαγωγές της χώρας j ,

χω οι εξαγωγές του προϊόντος ή τομέα-κλάδου i παγκοσμίως,

X_w συνολικές εξαγωγές παγκοσμίως.

Ανάλογα με την τιμή του δείκτη, μπορούμε να συμπεράνουμε εάν μία χώρα παρουσιάζει ή όχι συγκριτικό πλεονέκτημα ως προς μία κατηγορία προϊόντων. Επομένως, όταν η τιμή του δείκτη του Αποκαλυπτόμενου Συγκριτικού Πλεονεκτήματος είναι μεγαλύτερη της μονάδας, τότε η υπό μελέτη κατηγορία προϊόντων παρουσιάζει συγκριτικό πλεονέκτημα, ενώ αντίθετα για τιμές μικρότερης της μονάδας παρουσιάζει συγκριτικό μειονέκτημα. (Havrila I. and Gunawardana P., 2003; Polymeros K. and Katrakilidis K., 2008)

Τροποποίηση του παραπάνω δείκτη αποτελεί ο δείκτης του Αποκαλυπτόμενου Εξαγωγικού Ανταγωνιστικού Πλεονεκτήματος, RXCA (Revealed Export Competitive Advantage), που υπολογίζει το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα μιας χώρας για ένα συγκεκριμένο προϊόν, όχι στην παγκόσμια αγορά, αλλά σε μία συγκεκριμένη αγορά-στόχο και εκφράζεται ως εξής:

$$RXCA_{ij} = \left(X_{ij} / \sum_i X_{ij} \right) / \left(\sum_j X_{ij} / \sum_{ij} \sum_j X_{ij} \right)$$

Όπου:

X είναι οι αξίες των εξαγωγών,

i είναι οι υπό μελέτη χώρες,

j είναι τα υπό μελέτη προϊόντα.

Η προσέγγιση αυτή μας δίνει την δυνατότητα της διερεύνησης της ανταγωνιστικής θέσης των εξαγωγών μιας χώρας σε συγκεκριμένες αγορές, καθιστώντας δυνατόν, αφενός τον εντοπισμό των κυριότερων εισαγωγικών αγορών, αλλά και αφετέρου την εξέλιξη του βαθμού της ανταγωνιστικότητας στις εν λόγω

αγορές. Επιπλέον, με την παραπάνω προσέγγιση καθίσταται εφικτή η διαδικασία εντοπισμού των κυριότερων εξαγωγικών ανταγωνιστικών χωρών στις εισαγωγικές αυτές αγορές.

Όταν η τιμή του δείκτη RXCA είναι μεγαλύτερη της μονάδας, τότε η υπό μελέτη χώρα παρουσιάζει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, αντίθετα για τιμές μικρότερης της μονάδας παρουσιάζει ανταγωνιστικό μειονέκτημα.

Σύμφωνα με τους Havrila I. και Gunawardan P., (2003), ένας άλλος τρόπος διερεύνησης του βαθμού ανταγωνιστικότητας αποτελεί η χρησιμοποίηση των δεικτών του συγκριτικού πλεονεκτήματος του Vollrath, οι οποίοι είναι οι εξής:

i) ο δείκτης του Σχετικού Εξαγωγικού Πλεονεκτήματος, RXA (Relative Export Advantage Index),

ii) ο δείκτης του Σχετικού Εισαγωγικού Πλεονεκτήματος, RMA (Relative Import Advantage Index),

iii) ο δείκτης του Σχετικού Εμπορικού Πλεονεκτήματος, RTA (Relative Advantage Trade Index) και

iv) ο δείκτης της Σχετικής Ανταγωνιστικότητας, RC (Relative Competitiveness Index).

Οι παραπάνω δείκτες του Vollrath αποτυπώνονται ως εξής:

$$RXA_{ij} = (X_{ij}/X_{nj}) / (X_{ir}/X_{nr})$$

$$RMA_{ij} = (M_{ij}/M_{nj}) / (M_{ir}/M_{nr})$$

$$RTA_{ij} = RXA_{ij} - RMA_{ij}$$

$$RC_{ij} = \ln(RXA_{ij}) - \ln(RMA_{ij})$$

Όπου:

X είναι οι εξαγωγές,

M είναι οι εισαγωγές,

i είναι το προϊόν,

j είναι η χώρα,

n είναι το υπόλοιπο των προϊόντων,

r το υπόλοιπο των χωρών,

Ln ο φυσικός λογάριθμος.

Οι δύο δείκτες RXA και RMA μπορούν να πάρουν τιμές από 0 έως άπειρο, ενώ οι τιμές του RTA είναι είτε θετικές, είτε αρνητικές. Επομένως, όταν οι τιμές των δεικτών RXA και RMA είναι μεγαλύτερες της μονάδας έχουμε την εμφάνιση σχετικού εξαγωγικού ή εισαγωγικού πλεονεκτήματος αντίστοιχα, ενώ όταν είναι μικρότερες της μονάδας έχουμε την εμφάνιση εξαγωγικού ή εισαγωγικού μειονεκτήματος. Όσον αφορά τις τιμές του δείκτη RTA, όταν αυτές είναι θετικές τότε έχουμε σχετικό εμπορικό πλεονέκτημα, ενώ όταν είναι αρνητικές έχουμε αντιστοίχως μειονέκτημα (Havrila I. and Gunawardana P., 2003: Πολύμερος Κ. και συν., 2004).

Η σπουδαιότητα των δεικτών του Vollrath έγκειται στο γεγονός ότι επιτρέπουν να γίνει διάκριση ενός προϊόντος/χώρας και των υπολοίπων προϊόντων/χωρών, αποφεύγοντας έτσι τη διπλή καταμέτρηση στο παγκόσμιο εμπόριο (Havrila I. and Gunawardana P., 2003).

Αντίστοιχα, ο δείκτης του Μεριδίου Εισαγωγών, ISi (Import Share) εξετάζει το μερίδιο εισαγωγών μιας χώρας i σε σχέση με τις παγκόσμιες εισαγωγές για ένα συγκεκριμένο προϊόν, τομέα ή κλάδο και εκφράζεται ως εξής:

$$IS_i = I_i / \sum_j^n I_j$$

Όπου:

X είναι οι εισαγωγές

και n είναι οι διαφορές χώρες.

Οι τιμές του παραπάνω δείκτη κυμαίνονται επίσης μεταξύ του 0 και του 1.

Έτσι, όταν ο δείκτης παίρνει την τιμή 0, τότε η χώρα i δεν έχει καθόλου εισαγωγές για το υπό μελέτη προϊόν, ενώ όταν παίρνει τη μέγιστη τιμή 1, τότε η χώρα i είναι η μοναδική εισαγωγέας του συγκεκριμένου προϊόντος. (Kim D. and Marion B.W., 1997)

Η παρούσα μελέτη έγινε χρησιμοποιώντας το δείκτη του Αποκαλυπτόμενου Εξαγωγικού Ανταγωνιστικού Πλεονεκτήματος (RXCA), όχι όμως σε όλη την αγορά της Ε.Ε.-27, αλλά στις κυριότερες εισαγωγικές χώρες-αγορές των κρατών-μελών της Ε.Ε.

Στη συνέχεια χρησιμοποιώντας τη μαθηματική σχέση αξίες προς ποσότητες, συγκρίθηκαν μεταξύ τους οι τιμές πώλησης της τσιπούρας των ανταγωνιστικών χωρών στις κυριότερες εισαγωγικές χώρες της Ε.Ε.-27.

$$P_{ij} = V_{ij} / Q_{ij}$$

Όπου: P : η τιμή, V : οι αξίες, Q : οι ποσότητες, i : η χώρα, j : το προϊόν

Τέλος, χρησιμοποιήθηκε ο δείκτης του Μεριδίου Εισαγωγών, IS (Import Share), για να εκτιμηθεί ο βαθμός διεισδυτικότητας στην αγορά της Ελλάδας των ανταγωνιστικών χωρών για την τσιπούρα.

2.3. Δεδομένα

Για τη συλλογή των στατιστικών στοιχείων των ελληνικών αλιευτικών και υδατοκαλλιεργητικών εξαγωγών και εισαγωγών και ειδικότερα της τσιπούρας, αλλά και των υπόλοιπων χωρών της Ε.Ε.-27 στη αγορά της Ε.Ε.-27, που

χρησιμοποιήθηκαν για την παρούσα εργασία, για μια σειρά ετών (από το 2000 έως και το 2013), οι βάσεις δεδομένων της υπηρεσίας Eurostat στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/newxtweb/>

Αναζητήθηκαν κατηγορίες και υποκατηγορίες κατάταξης προϊόντων με 4ψήφια, 8ψήφια κωδικοποίηση. Ειδικότερα, χρησιμοποιήθηκαν οι κωδικοί:

0302 : Fish, fresh or chilled, excluding fish fillets and other fish meat

03026995 και 03028530 (από το 2012) Fresh or chilled gilt-head sea bream "*Sparus aurata*"

Οι επτά κυριότερες υποκατηγορίες των υπό μελέτη αλιευτικών και υδατοκαλλιεργητικών προϊόντων (03) παρουσιάζονται στον ακόλουθο Πίνακα 2.1.

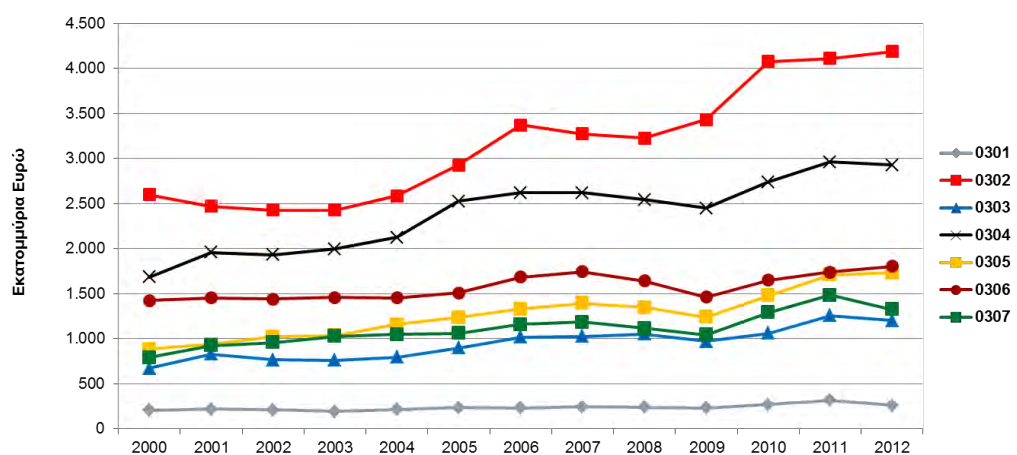
Πίνακας 2.1: Υποκατηγορίες των αλιευτικών και υδατοκαλλιεργητικών προϊόντων

Υποκατηγορία "0301"	Ψάρια ζωντανά.
Υποκατηγορία "0302"	Ψάρια νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη, με εξαίρεση τα φιλέτα και άλλη σάρκα ψαριών της κλάσης "0304".
Υποκατηγορία "0303"	Ψάρια κατεψυγμένα, με εξαίρεση τα φιλέτα και άλλη σάρκα ψαριών της κλάσης "0304".
Υποκατηγορία "0304"	Φιλέτα και άλλη σάρκα ψαριών (έστω και αλεσμένα), νωπά, διατηρημένα με απλή ψύξη ή κατεψυγμένα.
Υποκατηγορία "0305"	Ψάρια αποξηραμένα, αλατισμένα ή σε άρμη. Ψάρια καπνιστά, έστω και ψημένα πριν ή κατά τη διάρκεια του καπνίσματος. Αλεύρια, σκόνες και συσσωματωμένα προϊόντα με μορφή σβόλων (πελέτες) ψαριών, κατάλληλα για τη διατροφή των ανθρώπων.
Υποκατηγορία "0306"	Μαλακόστρακα, έστω και χωρίς το όστρακό τους, ζωντανά, νωπά, διατηρημένα με απλή ψύξη, κατεψυγμένα, αποξηραμένα, αλατισμένα ή σε άρμη. Μαλακόστρακα με το όστρακό τους, βρασμένα σε νερό ή ατμό, έστω και διατηρημένα με απλή ψύξη, κατεψυγμένα, αποξηραμένα, αλατισμένα ή σε άρμη. Αλεύρια, σκόνες και συσσωματωμένα προϊόντα με μορφή σβόλων (πελέτες) μαλακόστρακων, κατάλληλα για τη διατροφή των ανθρώπων.
Υποκατηγορία "0307"	Μαλάκια, έστω και χωρισμένα από το κοχύλι τους, ζωντανά, νωπά, διατηρημένα με απλή ψύξη, κατεψυγμένα, αποξηραμένα, αλατισμένα ή σε άρμη. Ασπόνδυλα υδρόβια, άλλα από τα μαλακόστρακα και τα μαλάκια, ζωντανά, νωπά, διατηρημένα με απλή ψύξη, κατεψυγμένα, αποξηραμένα, αλατισμένα ή σε άρμη. Αλεύρια, σκόνες και συσσωματωμένα προϊόντα με μορφή σβόλων (πελέτες) ασπόνδυλων υδρόβιων και άλλων από τα μαλακόστρακα, κατάλληλα για τη διατροφή των ανθρώπων.

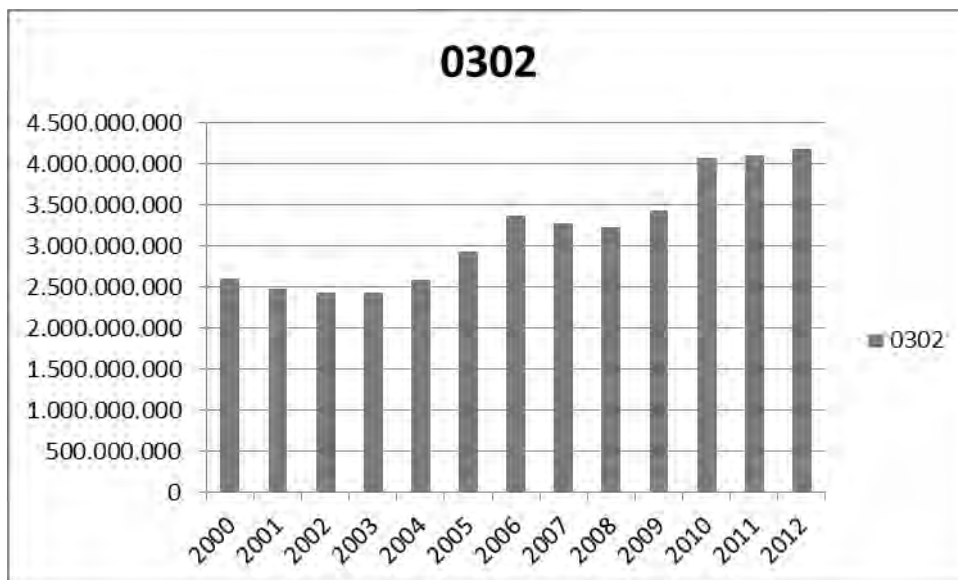
3. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ -ΣΥΖΗΤΗΣΗ

3.1. Διερεύνηση του τομέα των αλιευτικών και υδατοκαλλιεργητικών προϊόντων

Αρχικά διερευνήθηκε ο τομέας των αλιευτικών και υδατοκαλλιεργητικών προϊόντων στην ενοποιημένη αγορά της Ε.Ε. των 27 κρατών μελών της. Οι ευρωπαϊκές εξαγωγές αυτών των προϊόντων παρουσιάζουν σημαντική αύξηση τα τελευταία χρόνια στην αγορά της Ε.Ε.-27. Σύμφωνα με το Σχήμα 3.1 διαπιστώνεται ότι από τις επτά κυριότερες υποκατηγορίες των αλιευτικών και υδατοκαλλιεργητικών προϊόντων, η υποκατηγορία "0302" (ψάρια νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη) καταλαμβάνει και το μεγαλύτερο μερίδιο των ευρωπαϊκών εξαγωγών στην παραπάνω αγορά και το 2012 φτάνει τους 4 δις εκατ. ευρώ. Το μικρότερο μερίδιο καταλαμβάνει η υποκατηγορία "0301" (ζωντανά ψάρια) που το 2012 είναι μόλις 262 εκατ. ευρώ. Όλες οι υποκατηγορίες παρουσιάζουν αύξηση της αξίας εξαγωγών τους για το χρονικό διάστημα από το 2000 έως και το 2012. (βλ. Πίν. 1 Παραρτήματος)

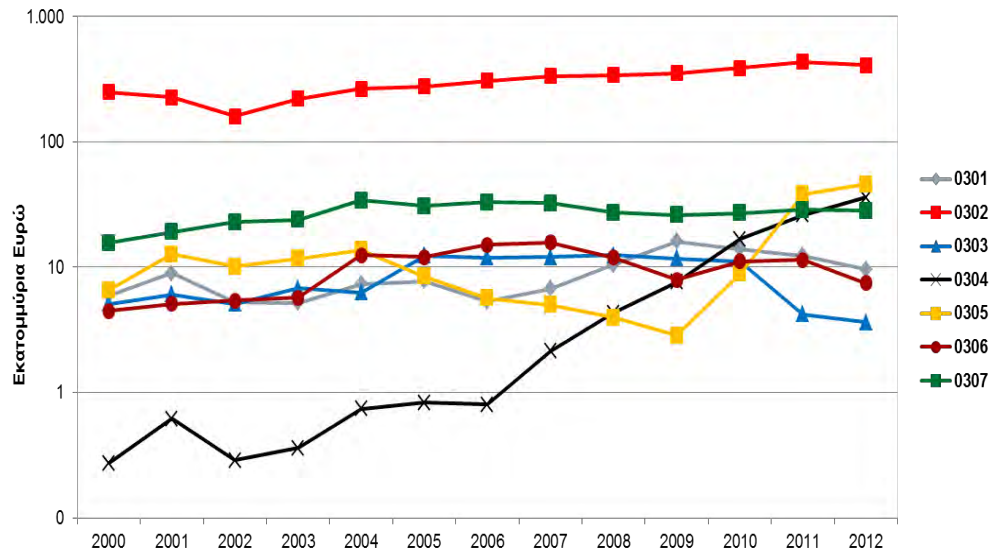
Σχήμα 3.1: Εξαγωγές των κυριότερων υποκατηγοριών των ευρωπαϊκών αλιευτικών και υδατοκαλλιεργητικών προϊόντων στην αγορά της Ε.Ε.-27 (ευρώ)

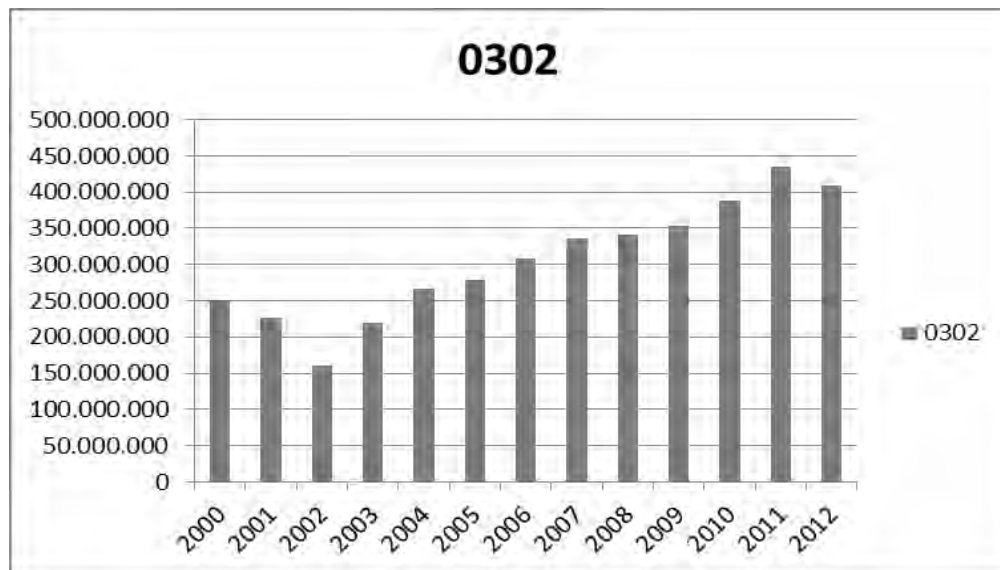
Σχήμα 3.2: Εξαγωγές της Ε.Ε.-27 της υποκατηγορίας “0302” στην αγορά της Ε.Ε.-27 (ευρώ)

Στη συνέχεια διερευνήθηκε ο τομέας των ελληνικών αλιευτικών και υδατοκαλλιεργητικών προϊόντων στην ενοποιημένη αγορά της Ε.Ε. των 27 κρατών μελών της. Οι ελληνικές εξαγωγές αυτών των προϊόντων παρουσιάζουν σημαντική αύξηση τα τελευταία χρόνια στην αγορά της Ε.Ε.-27. Σύμφωνα με το Σχήμα 3.3 διαπιστώνεται ότι από τις επτά κυριότερες υποκατηγορίες των ελληνικών αλιευτικών και υδατοκαλλιεργητικών προϊόντων, η υποκατηγορία "0302" (ψάρια νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη) καταλαμβάνει και το μεγαλύτερο μερίδιο των ελληνικών εξαγωγών στην παραπάνω αγορά και το 2012 φτάνει τους 409 εκατ. ευρώ παρόλο που έχει μια πτώση από το 2011. Το μικρότερο μερίδιο καταλαμβάνει η υποκατηγορία "0303" (ψάρια κατεψυγμένα) που το 2012 είναι μόλις 3,6 εκατ. ευρώ. Τεράστια αύξηση εξαγωγών 5ετία 2008-2012 παρουσιάζουν οι υποκατηγορίες “0305” (ψάρια αποξηραμένα, αλατισμένα ή σε άρμη, καπνιστά) που από περίπου 4

εκατ. έφτασε τα 45,7 εκατ. ευρώ αλλά και η “0304” (φιλέτα) που από 4 εκατ. ευρώ έφτασε τους 36 εκατ. ευρώ. (βλ. Πίν. 2 Παραρτήματος)

Σχήμα 3.3: Εξαγωγές των κυριότερων υποκατηγοριών των ελληνικών αλιευτικών και υδατοκαλλιεργητικών προϊόντων στην αγορά της Ε.Ε.-27 (ευρώ)

Σχήμα 3.4: Εξαγωγές της Ελλάδας της υποκατηγορίας “0302” στην αγορά της Ε.Ε.-27

Επομένως, η υποκατηγορία "0302" αποτελεί ένα πολύ ενδιαφέρον αντικείμενο για περαιτέρω διερεύνηση. Η διερεύνηση των επιμέρους προϊόντων της "0302" μας δίνει πιο λεπτομερή και ασφαλή συμπεράσματα. Διότι, μπορεί η υποκατηγορία "0302" να εμφανίζει έντονα συγκριτικό πλεονέκτημα έναντι όλων των υπόλοιπων, χωρίς να σημαίνει αυτό ότι όλα τα επιμέρους προϊόντα της "0302" είναι ανταγωνιστικά στο σύνολό τους.

Στη συνέχεια της παρούσας έρευνας διερευνηθήκαν οι αγορές της Ε.Ε.-27 που εισάγουν τις μεγαλύτερες ποσότητες της υποκατηγορίας "0302" αλλά και οι ανταγωνίστριες χώρες της Ε.Ε.-27 που εξάγουν στις παραπάνω εισαγωγικές αγορές τις μεγαλύτερες ποσότητες της υποκατηγορίας "0302".

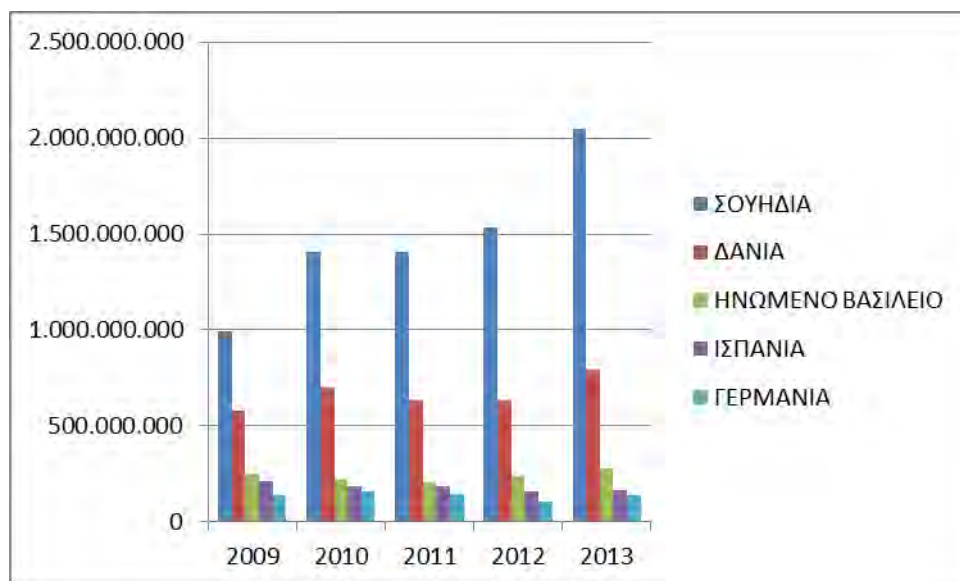
Σύμφωνα με τα στοιχεία του Πίνακα 3.1 οι κυριότερες εισαγωγικές αγορές μεταξύ των χωρών της Ε.Ε.-27 που εισάγουν προϊόντα της υποκατηγορίας "0302" για το έτος 2013 είναι η Σουηδία με ποσοστό 54%, η Δανία με 21%, το Ηνωμένο Βασίλειο 7%, η Ισπανία και η Γερμανία με ποσοστά 4%.

Ειδικότερα, οι αγορές της Σουηδίας, Δανίας και Ηνωμένο Βασιλείου παρουσιάζουν αυξητική πορεία την τελευταία 5ετία όσον αναφορά στις εισαγωγές των νοπών ψαριών ενώ οι αγορές της Ισπανίας και της Γερμανίας παρατηρείται κάμψη των εισαγωγών τους (Σχ. 3.5)

Πίνακας 3.1: Κυριότερες εισαγωγικές χώρες-αγορές στην Ε.Ε.-27 της υποκατηγορίας "0302" από την Ε.Ε.- 27 (ευρώ)

ΧΩΡΑ	2009	2010	2011	2012	2013	ΠΟΣΟΣΤΑ 2013
ΣΟΥΗΔΙΑ	995.676.918	1.408.739.184	1.409.653.890	1.533.520.977	2.044.053.591	54
ΔΑΝΙΑ	580.003.188	699.792.589	634.239.527	631.238.586	792.820.221	21
ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	248.974.780	218.223.800	204.307.123	241.105.134	279.649.044	7
ΙΣΠΑΝΙΑ	213.355.033	185.673.954	186.543.583	160.487.161	162.294.082	4
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	140.265.486	159.000.071	144.812.181	103.301.937	138.841.340	4
ΛΟΙΠΕΣ	335.495.538	393.097.850	381.265.071	335.132.735	372.520.958	10
ΣΥΝΟΛΟ	2.513.770.943	3.064.527.448	2.960.821.375	3.004.786.530	3.790.179.236	100

Πηγή : Eurostat και υπολογισμοί του συγγραφέα.

Σχήμα 3.5: Κυριότερες εισαγωγικές χώρες-αγορές στην Ε.Ε.-27 της υποκατηγορίας "0302" (ευρώ)

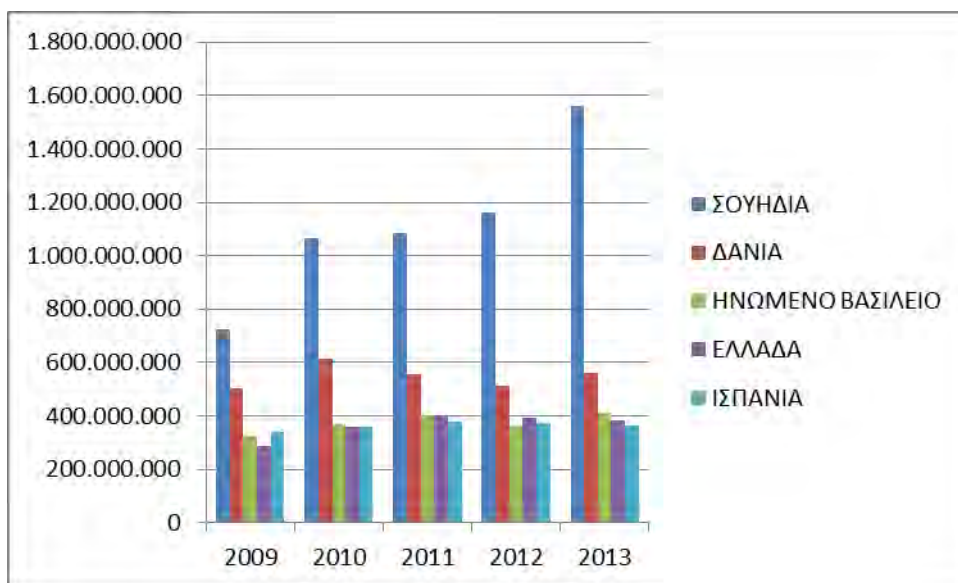
Επίσης, σύμφωνα με τα στοιχεία του Πίνακα 3.2 οι κυριότερες ανταγωνίστριες χώρες της Ελλάδας μεταξύ των χωρών της Ε.Ε.-27 που εξάγουν προϊόντα της υποκατηγορίας "0302" για το έτος 2013 είναι η Σουηδία με ποσοστό

35%, η Δανία με 13%, το Ηνωμένο Βασίλειο 9% και η Ισπανία με ποσοστό 8%.. Η Ελλάδα έχει ποσοστό στις εξαγωγές της 9%.

Ειδικότερα, οι αγορές της Σουηδίας, Δανίας και Ηνωμ. Βασιλείου παρουσιάζουν αυξητική πορεία όσον αναφορά στις εξαγωγές τους σε νωπά ψάρια ενώ οι αγορές της Ελλάδας και της Ισπανίας παρατηρείται κάμψη την διετία 2012-2013. (Σχ. 3.6)

Πίνακας 3.2: Κυριότερες ανταγωνίστριες χώρες της Ελλάδας σε εισαγωγές στην υποκατηγορία "0302" της Ε.Ε.-27 από χώρες της Ε.Ε.-27 (ευρώ)

ΧΩΡΑ	2009	2010	2011	2012	2013	ΠΟΣΟΣΤΑ 2013
ΣΟΥΗΔΙΑ	723.922.315	1.065.713.687	1.085.666.192	1.160.956.222	1.558.496.894	35
ΔΑΝΙΑ	501.166.530	614.822.103	553.966.305	515.504.638	563.376.467	13
ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	323.879.086	368.487.104	400.564.202	363.083.127	413.298.927	9
ΕΛΛΑΔΑ	288.329.689	358.235.496	402.711.239	391.456.313	383.301.777	9
ΙΣΠΑΝΙΑ	342.428.224	360.677.688	377.012.532	372.630.744	363.533.751	8
ΛΟΙΠΕΣ	1.036.250.934	1.117.725.648	1.204.440.206	1.170.952.756	1.207.554.243	27
ΣΥΝΟΛΟ	3.215.976.778	3.885.661.726	4.024.360.676	3.974.583.800	4.489.562.059	100

Σχήμα 3.6: Κυριότερες ανταγωνίστριες χώρες της Ελλάδας στην υποκατηγορία "0302" στην Ε.Ε.-27

3.2. Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής τσιπούρας.

Στην προηγούμενη ενότητα της εργασίας διερευνήθηκε ο τομέας των αλιευτικών και υδατοκαλλιεργητικών προϊόντων στην ενοποιημένη αγορά της Ε.Ε. των 27 κρατών μελών της. Οι ευρωπαϊκές εξαγωγές αυτών των προϊόντων και οι ελληνικές εξαγωγές παρουσιάζουν σημαντική αύξηση τα τελευταία χρόνια στην αγορά της Ε.Ε.-27, με κυρίαρχη υποκατηγορία την "0302" .

Προηγούμενες έρευνες έδειξαν ότι, η Ελλάδα κατέχει σημαντική θέση στο εμπόριο των αλιευτικών προϊόντων και των προϊόντων υδατοκαλλιέργειας, και ιδιαίτερα των εξαγωγών, σε επίπεδο Ε.Ε.-27 και όχι μόνον (Πολύμερος, Κ., και συν., 2005α: Πολύμερος Κ., και συν., 2005β: Polymeros K., et al., 2005: Polymeros και Katrakilidis, 2008: Λιόλιου Μ., 2009: Λιόλιου, Μ., Πολύμερος, Κ. και Κατρακυλίδης, Κ., 2010: Kaimakoudi, E., et al., 2014) Η τσιπούρα και το λαβράκι αποτελούν τα δύο κυριότερα εξαγωγικά προϊόντα υδατοκαλλιέργειας της Ελλάδας στην αγορά της Ε.Ε.-27, της υποκατηγορίας των νωπών-διατηρημένων ψαριών, συμβάλλοντας στην αύξηση των εξαγωγών και στη μείωση του αρνητικού εμπορικού ισοζυγίου. Το 2008, η αξία των εξαγωγών της τσιπούρας έφθασε περίπου τα 138,25 εκατομμύρια ευρώ.

Επίσης, έχει διαπιστωθεί ότι από τις επτά κυριότερες υποκατηγορίες των ελληνικών αλιευτικών προϊόντων και των προϊόντων υδατοκαλλιέργειας, η υποκατηγορία "302" (ψάρια νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη) καταλαμβάνει το μεγαλύτερο μερίδιο των ελληνικών εξαγωγών στην αγορά της Ε.Ε.-27, παρουσιάζοντας συγκριτικό πλεονέκτημα έναντι όλων των υπόλοιπων στην αγορά της Ε.Ε.-27, και καθιστώντας έτσι τη χώρα μας από τις κυριότερες χώρες που συμμετέχουν στην εν λόγω αγορά. Συγκεκριμένα, η υποκατηγορία "0302", από

250.057 χιλιάδες ευρώ το 2000 έφθασε τις 307.049 χιλιάδες ευρώ το 2008, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 22,79% (Καραγκούνης Χρ., 2011: Karagounis, C. and Polymeros K., 2011: Καραγκούνης, Χ. και Πολύμερος Κ., 2012)

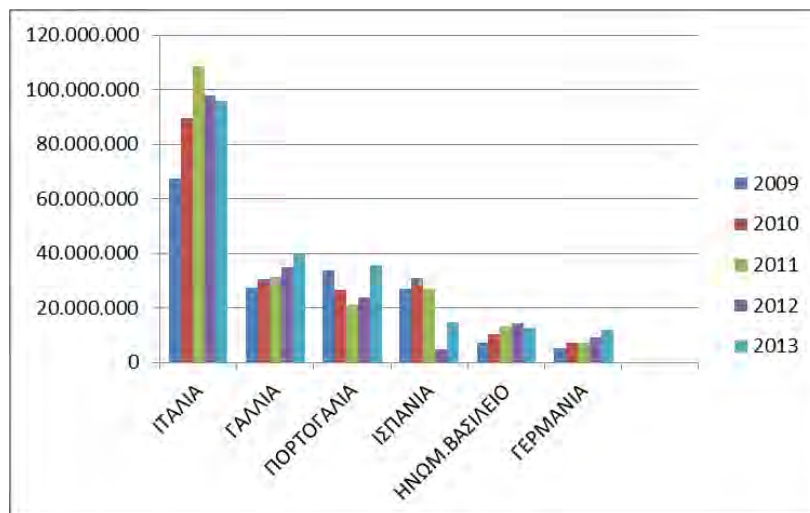
Στην παρούσα ερευνητική εργασία διερευνήθηκε ένα συγκεκριμένο προϊόν της που είναι η τσιπούρα (*Sparus aurata*), αφού εντοπίστηκαν οι κυριότερες εισαγωγικές χώρες-αγορές της τσιπούρας, καθώς και οι κυριότερες ανταγωνιστικές χώρες στην αγορά της Ε.Ε.-27.

Ειδικότερα, σύμφωνα με τα στοιχεία του Πίνακα 3.3 οι κυριότερες εισαγωγικές αγορές σε τσιπούρα μεταξύ των χωρών της Ε.Ε.-27 είναι η Ιταλία, Γαλλία, Πορτογαλία, Ηνωμένο Βασίλειο, Γερμανία, Ισπανία με νέα αγορά την Ρουμανία. Οι χώρες αυτές αποτελούν επίσης τους κυριότερους προορισμούς των ελληνικών εξαγωγών τσιπούρας.

Ιδιαίτερα, η αγορά της Ιταλίας σε τσιπούρα καταλαμβάνει το μεγαλύτερο μερίδιο με αύξουσα αξία συναλλαγών από 67 εκατ. ευρώ το 2009 σε 95 εκατ. ευρώ το 2013, ακολουθούμενη από την Γαλλία και Πορτογαλία, Ηνωμ. Βασίλειο και Γερμανία που διατηρούν τα ποσοστά τους σε αυξητική πορεία. Η Ισπανία έχει μειώσει τις εισαγωγές της σε τσίπουρα τα δύο τελευταία χρόνια. Η Ρουμανία δε, αποτελεί μια νέα ενδιαφέρουσα αγορά.

Πίνακας 3.3: Χώρες της Ε.Ε.-27 με τις μεγαλύτερες εισαγωγές τσιπούρας από την Ε.Ε.-27 (ευρώ)

ΧΩΡΑ	2009	2010	2011	2012	2013
ΙΤΑΛΙΑ	67.328.064	89.756.035	108.466.288	97.801.220	95.955.539
ΓΑΛΛΙΑ	27.521.783	30.408.803	31.329.345	35.023.465	39.509.680
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	33.730.371	26.788.582	21.199.840	24.031.485	35.659.069
ΙΣΠΑΝΙΑ	27.087.390	30.828.160	26.943.237	4.969.309	14.874.229
ΗΝΩΜ.ΒΑΣΙΛΕΙΟ	7.388.165	10.234.692	13.069.434	14.273.840	12.620.589
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	5.360.921	7.245.023	7.050.039	9.228.048	12.142.290

Σχήμα 3.6: Κυριότερες εισαγωγικές χώρες- αγορές της Ε.Ε.-27 σε τσίπουρα

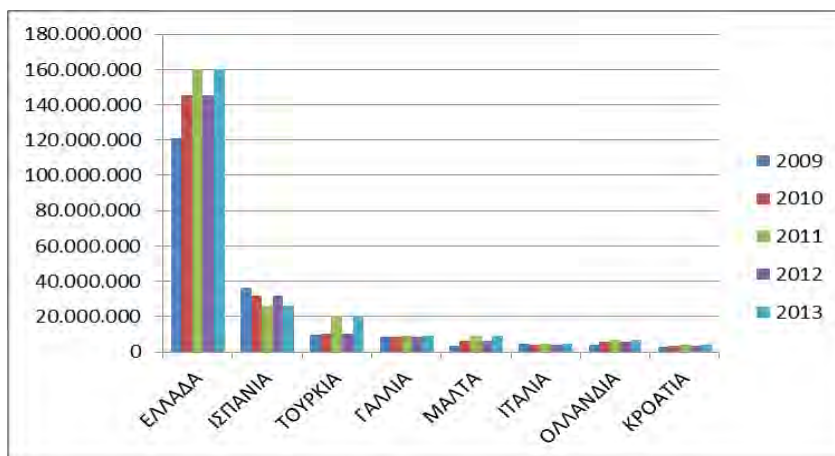
Στη συνέχεια και σύμφωνα με το Πίνακα 3.4, εντοπίστηκαν οι ανταγωνίστριες χώρες της Ελλάδας στην αγορά της Ε.Ε.-27 από όλες τις χώρες παγκοσμίως, για την τελευταία 5ετία και είναι η Ισπανία, Τουρκία, Γαλλία, Ιταλία, Μάλτα, Ολλανδία, Κροατία.

Πίνακας 3.4. Εισαγωγές τσιπούρας της Ε.Ε.-27 από όλες τις χώρες παγκοσμίως (ευρώ) – Ανταγωνίστριες χώρες της Ελλάδας

ΧΩΡΑ	2009	2010	2011	2012	2013
ΕΛΛΑΔΑ	120.999.212	145.700.263	160.320.978	145.700.263	160.320.978
ΙΣΠΑΝΙΑ	36.476.559	31.732.686	26.200.058	31.732.686	26.200.058
ΤΟΥΡΚΙΑ	9.740.708	10.459.974	20.643.549	10.459.974	20.643.549
ΓΑΛΛΙΑ	8.593.196	8.329.006	8.936.076	8.329.006	8.936.076
ΜΑΛΤΑ	3.502.253	6.048.635	9.079.995	6.048.635	9.079.995
ΙΤΑΛΙΑ	4.305.035	3.831.771	4.651.605	3.831.771	4.651.605
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	3.975.780	5.441.814	6.582.264	5.441.814	6.582.264
ΚΡΟΑΤΙΑ	2.657.694	3.364.345	3.797.907	3.364.345	3.797.907

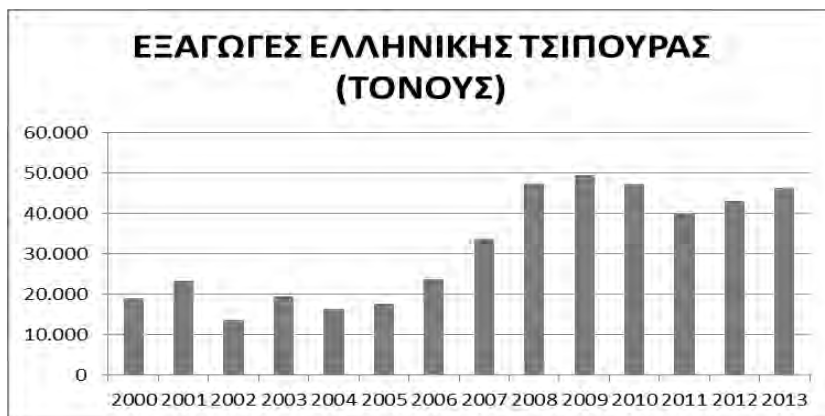
Πηγή : Eurostat και υπολογισμοί του συγγραφέα.

Ιδιαίτερα η ελληνική τσιπούρα καταλαμβάνει και το μεγαλύτερο μερίδιο με αξία συναλλαγών από 120 εκατ. ευρώ το 2009 σε 160 εκατ. ευρώ το 2013, ακολουθούμενη από την Ισπανία και την Τουρκία. Ειδικότερα, η Τουρκία αυξάνει τις εξαγωγές τσιπούρας στη Ε.Ε.-27 φθάνοντας τα 20,6 εκατ. ευρώ το 2013. Η Γαλλία και η Ιταλία διατηρούν σταθερά τα ποσοστά τους ενώ η Μάλτα και η Κροατία είναι νέες ανταγωνίστριες χώρες σε τσιπούρα. Η υπεροχή της Ελλάδας φαίνεται καθαρά στο Σχήμα 3.7 έναντι των υπολοίπων για την 5ετία 2009-2013.

Σχήμα 3.7: Κυριότερες ανταγωνίστριες χώρες της Ε.Ε.-27 σε τσίπουρα

Από τον Πίνακα Παραρτήματος 6 φαίνεται η αξία των εξαγωγών της ελληνικής τσιπούρας στην αγορά της Ε.Ε.-27, η οποία ακολουθεί συνεχή αυξητική πορεία από το 2005 έως και το 2011, και μια μείωση 11% το 2012, που από τα 204 εκατ. ευρώ το 2011, έπεσε στα 184 εκατ. ευρώ. Ενώ, η ποσότητα των ελληνικών εξαγωγών σε τσιπούρα έχει αυξηθεί από το 2000 που ήταν 19.000 τόνοι, στους 43.000 τόνων για το 2012, δηλ. σε ποσοστό 55%. (Σχ. 3.9).

Σχήμα 3.8: Εξαγωγές της Ελλάδας στην Ε.Ε.-27 σε τσιπούρα (τόνους)

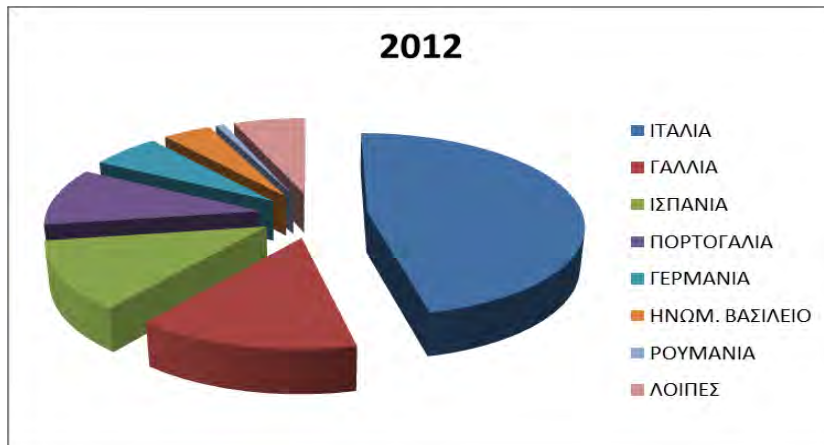
Επίσης, από τον Πίνακα Παραρτήματος 6 προκύπτει ότι οι εξαγωγές τσιπούρας της Ελλάδας τα τελευταία χρόνια και ιδιαίτερα από το 2004 και μετά πραγματοποιούνται σε μεγαλύτερο αριθμό χωρών της Ε.Ε.-27 όπως για παράδειγμα στις αγορές της Βουλγαρίας, Τσεχίας, της Ρουμανίας, της Πολωνίας και της Σλοβενίας.

Οι πιο σημαντικές χώρες-αγορές της ελληνικής τσιπούρας στην αγορά της Ε.Ε.27 αποτελούν η Ιταλία, η Γαλλία, η Ισπανία η Πορτογαλία, η Γερμανία, το Ηνωμένο Βασίλειο και νέα αγορά η Ρουμανία (Πίν. 3.5).

Πίνακας 3.5: Εξαγωγές της Ελλάδας στην Ε.Ε.-27 σε τσιπούρα το 2012 (ευρώ)

ΧΩΡΕΣ	2012	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΙΤΑΛΙΑ	85.405.933	46
ΓΑΛΛΙΑ	26.151.668	14
ΙΣΠΑΝΙΑ	22.099.317	12
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	18.687.161	10
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	11.140.417	6
ΗΝΩΜ. ΒΑΣΙΛΕΙΟ	7.720.673	4
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	1.365.212	1
ΛΟΙΠΕΣ	11.419.478	6
ΣΥΝΟΛΟ	184.136.257	100

Πηγή : Eurostat και υπολογισμοί του συγγραφέα.

Σχήμα 3.9: Αξία εξαγωγών της Ελλάδας σε τσιπούρα σε χώρες της Ε.Ε.-27 το 2012 (ευρώ)

Το μεγαλύτερο μερίδιο των ελληνικών εξαγωγών για το έτος 2012 κατέχει η αγορά της Ιταλίας, με αξία συναλλαγών με 85,4 εκατ. ευρώ και μερίδιο αγοράς 46%. Ακολουθεί η αγορά της Γαλλίας με συνολικές συναλλαγές 26 εκατ. ευρώ και μερίδιο 14%. Στην τρίτη θέση βρίσκεται η Ισπανία με συναλλαγές ύψους 22 εκατ. ευρώ και με μερίδιο 12%. Η αγορά της Πορτογαλίας βρίσκεται στην τέταρτη θέση με αξία συναλλαγών 18,6 εκατ. ευρώ και με μερίδιο αγοράς 10% ενώ η αγορά της Γερμανίας βρίσκεται στην πέμπτη θέση με αξία εξαγωγών τσιπούρας 11 εκατ. ευρώ και μερίδιο 6%. Η αγορά του Ηνωμένου Βασιλείου με ποσοστό 4% καταλαμβάνει την έκτη θέση με αξία συναλλαγών 11 εκατ. ευρώ, ενώ η Ρουμανία αποτελεί νέα αγορά από το 2007, με ποσοστό 1%. Τέλος, οι λοιπές αγορές της Ε.Ε.-27 καταλαμβάνουν μόνο το 6% των συνολικών εξαγωγών της ελληνικής τσιπούρας με συνολική αξία ίση με 11 εκατ. ευρώ έτος 2012. Οπότε αυτές είναι και οι κυριότερες εισαγωγικές αγορές σε τσιπούρα μεταξύ των χωρών της Ε.Ε.-27 (Σχ. 3.9)

Επομένως, στη συνέχεια θα διερευνηθεί στις αγορές της Ιταλίας, της Γαλλίας, της Πορτογαλίας, του Ηνωμένου Βασιλείου, της Γερμανίας, της Ισπανίας και της Ρουμανίας η ανταγωνιστικότητα της ελληνικής τσιπούρας σε σχέση με την τσιπούρα της Ιταλίας, της Γαλλίας, της Ισπανίας, της Τουρκίας, της Ολλανδίας, της Μάλτας και της Κροατίας χρησιμοποιώντας το δείκτη RXCA και στοιχεία από τους Πίνακες Παραρτήματος 3,4,5. Ο δείκτης αυτός για κάθε εισαγωγική αγορά μεταφράζεται ως ένα κλάσμα με αριθμητή τις εισαγωγές της αγοράς αυτής σε τσιπούρα από μία χώρα, διά τις εισαγωγές σε “0302” από την ίδια χώρα και παρανομαστή τις εισαγωγές της αγοράς αυτής σε τσιπούρα από Ε.Ε.-27, διά τις εισαγωγές σε “0302” από την Ε.Ε.27. π.χ. για την εισαγωγική αγορά της Ιταλίας με χώρα εξαγωγών την Ελλάδα ο δείκτης είναι:

$$RXCA_{ij} = \frac{\text{ΕΙΣΑΓ. ΙΤΑΛΙΑΣ ΑΠΟ ΕΛΛΑΔΑ ΣΕ ΤΣΙΠΟΥΡΑ} / \text{ΕΙΣΑΓ. ΙΤΑΛΙΑΣ ΑΠΟ ΕΛΛΑΔΑ ΣΕ 0302}}{\text{ΕΙΣΑΓ. ΙΤΑΛΙΑΣ ΑΠΟ ΕΕ27 ΣΕ ΤΣΙΠΟΥΡΑ} / \text{ΕΙΣΑΓ. ΙΤΑΛΙΑΣ ΑΠΟ ΕΕ27 ΣΕ 0302}}$$

3.2.1 Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής τσιπούρας στην αγορά της Ιταλίας

Η αγορά της Ιταλίας αποτελεί την πρώτη και σημαντικότερη αγορά για την ελληνική τσιπούρα. Σύμφωνα με τα στοιχεία όπου παρουσιάζεται η αξία των εισαγωγών της Ιταλίας από τις χώρες Ελλάδα, Ισπανία, Γαλλία, Τουρκία, Μάλτα και Κροατία διαπιστώνεται ότι, η ελληνική τσιπούρα κατέχει από το 2000 έως σήμερα το μεγαλύτερο μερίδιο αγοράς και ακολουθεί η Τουρκία, η Ισπανία, η Μάλτα και νέα ανταγωνίστρια η Κροατία μετά το 2009.

Οι εισαγωγές της ελληνικής τσιπούρας ακολουθούν σταθερή ανοδική πορεία κατά την περίοδο της μελέτης και μάλιστα από 39.502 χιλιάδες ευρώ το 2000

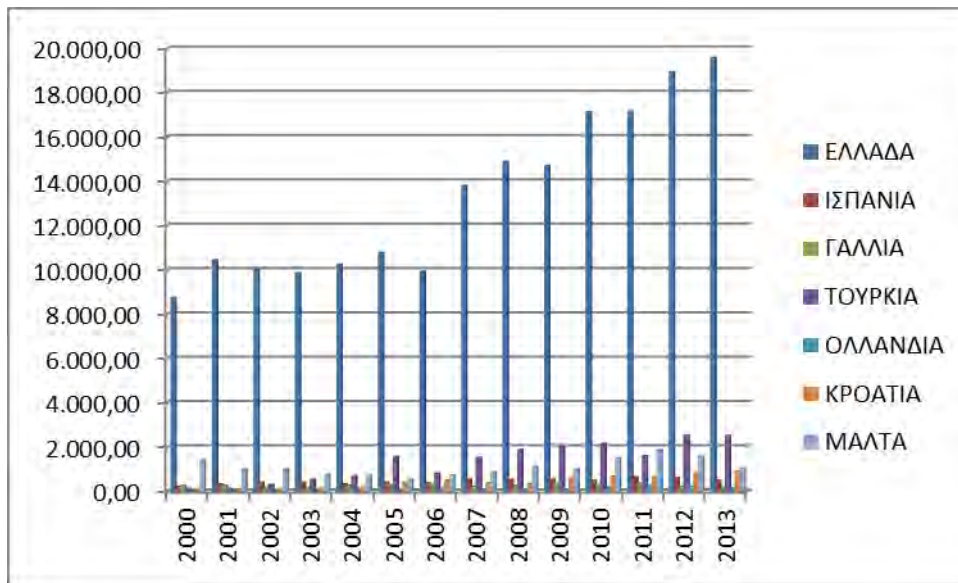
έφθασαν το 2013 τις 80.809 χιλιάδες ευρώ. Στη δεύτερη θέση βρίσκεται η Τουρκία με αξία εισαγωγών 9.731 χιλιάδες ευρώ το έτος 2013. Παρουσιάζει σε σχέση με το 2000 τεράστια αύξηση των εξαγωγών τσιπούρας στην Ιταλία κατά 1.838%. Στην τρίτη θέση βρίσκεται η τσιπούρα της Ισπανίας με 5.364 χιλιάδες ευρώ. Τέλος η Μάλτα και η Κροατία βρίσκονται στην τέταρτη θέση με αξία εισαγωγών περίπου 2.300 χιλιάδες ευρώ. Όλες οι χώρες συνολικά εξήγαγαν στην Ιταλία τσιπούρες αξίας περίπου 107.516 χιλιάδων ευρώ το έτος 2013.

Πίνακας 3.6: Εισαγωγές της Ιταλίας σε τσιπούρα από Ελλάδα, Γαλλία, Ισπανία, Τουρκία, Ολλανδία, Κροατία και Μάλτα (ευρώ)

	ΕΛΛΑΔΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΤΟΥΡΚΙΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	ΚΡΟΑΤΙΑ	ΜΑΛΤΑ
2000	39.502.132	1.279.096	1.870.564	502.166	45.496	162.710	4.398.709
2001	38.688.339	1.555.112	2.669.183	441.270	84.579	265.832	2.799.628
2002	36.427.360	1.271.934	3.386.993	990.815	43.449	453.335	2.661.142
2003	36.372.290	1.245.871	3.699.058	1.809.925	11.243	573.552	2.928.359
2004	44.192.190	1.774.041	2.971.031	3.162.441	17.665	861.147	3.668.235
2005	45.752.681	1.796.365	2.962.533	5.683.071	92.404	1.838.488	2.605.266
2006	42.712.844	2.169.060	2.917.587	2.911.880	739.028	2.180.956	3.449.846
2007	55.597.045	1.819.448	4.348.327	5.244.475	467.185	1.864.375	3.666.841
2008	50.213.509	2.320.971	4.535.250	5.321.990	530.522	1.560.971	3.602.389
2009	55.377.704	2.538.388	5.054.735	6.362.139	338.113	2.505.220	3.502.253
2010	73.635.020	2.677.356	5.117.508	8.051.586	1.340.873	3.059.700	6.048.550
2011	86.106.034	3.437.018	6.766.674	7.485.022	2.085.158	3.235.776	9.079.995
2012	79.111.583	2.034.439	6.729.128	8.992.539	1.526.635	3.845.542	6.637.513
2013	80.809.339	1.974.766	5.364.271	9.731.673	952.595	4.290.790	4.392.447
METABOLH%	105	54	187	1.838	1.994	2.537	0

Οι ποσότητες τσιπούρας που εισήχθησαν την περίοδο 2000-2013 στην Ιταλία από την Ελλάδα και τις ανταγωνίστριες της αποδεικνύουν την υπεροχή της Ελλάδας που από 8,7 χιλιάδες τόνους το 2000, φθάνει το 2013 τους 19,5 χιλιάδες τόνους και

ακολουθούν για το 2013 η Τουρκία με 2,5 χιλιάδες τόνους και η Μάλτα με χίλιους τόνους. (βλ. Πίν. 8 Παραρτήματος), (Σχ. 3.10).

Σχήμα 3.10: Ποσότητες εισαγωγών σε τσιπούρα στην αγορά της Ιταλίας (τόνοι)

Όμως, σύμφωνα με τα αποτελέσματα εφαρμογής του δείκτη RXCA στην αγορά της Ιταλίας προκύπτει ότι, τιμή του δείκτη μεγαλύτερη της μονάδας εμφανίζει μόνο η Μάλτα και η Ελλάδα για όλη την περίοδο μελέτης.

Η Μάλτα έχει συνεχώς το μεγαλύτερο δείκτη σε σχέση με όλες τις ανταγωνίστριες χώρες με μέγιστο το 8,38 το 2002, με μια συνεχή όμως μείωση 50% μέχρι το 2013 που καταλήγει στις 4,26 μονάδες. Αν και έχει λιγότερες κατά πολύ εξαγωγές προς Ιταλία σε τσιπούρα από ότι η Ελλάδα, εμφανίζει πολύ μεγαλύτερο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα έναντι του ελληνικού διότι η αναλογία τσιπούρας προς την κατηγορία “0302” που εξάγει η Μάλτα είναι μεγαλύτερη από την ίδια αναλογία

των εξαγωγών της Ελλάδας προς την αγορά της Ιταλίας και αυτό κάνει την μαλτέζικη τσιπούρα την πιο ανταγωνιστική στην κατηγορία των νωπών ψαριών.

Η Ισπανία και η Γαλλία εμφανίζουν τιμές πολύ μικρότερες της μονάδας, ενώ ο δείκτης της Τουρκίας παρουσιάζει τιμές μεγαλύτερες της μονάδας από το 2005 και μετά και της Κροατίας τα έτη 2005-2006, 2009-2010, και 2012-2013 (Πίν. 3.7). Ο δείκτης της Ελλάδας παρουσίασε τη μεγαλύτερη τιμή το 2006 (3,58) και την μικρότερη το 2012 (2,60). Το έτος 2007 σε σύγκριση με το έτος 2000 αυξάνεται κατά 10% αλλά πέφτει -15% από το 2008-2013. Θετική μεταβολή εμφανίζει και ο δείκτης της Κροατίας αλλά για την περίοδο της μελέτης οι τιμές του είναι πολύ μικρότερες από της Ελλάδας. Τέλος, ο δείκτης του RXCA της Τουρκίας παίρνει τη δεύτερη θέση σε ανταγωνιστικό πλεονέκτημα μετά την Μάλτα από το 2010. Παρουσιάζει τη μεγαλύτερη αύξηση (298%) το 2007 σε σχέση με το 2000, αλλά το 2008-2013 η αύξηση μειώνεται στο 37% φθάνοντας την τιμή δείκτη στο 4,26 το 2013.

Πίνακας 3.7: Δείκτης RXCA στην αγορά της Ιταλίας

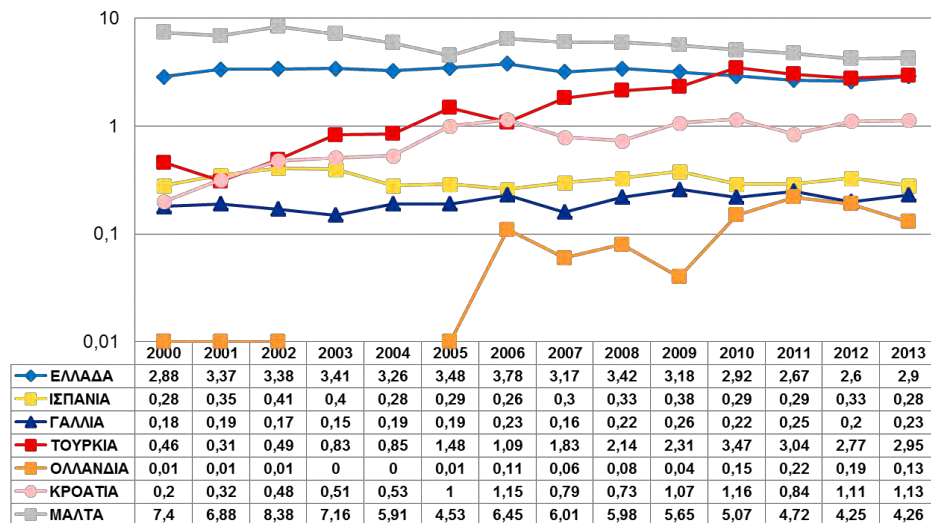
	ΕΛΛΑΔΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΤΟΥΡΚΙΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	ΚΡΟΑΤΙΑ	ΜΑΛΤΑ
2000	2,88	0,28	0,18	0,46	0,01	0,20	7,40
2001	3,37	0,35	0,19	0,31	0,01	0,32	6,88
2002	3,38	0,41	0,17	0,49	0,01	0,48	8,38
2003	3,41	0,40	0,15	0,83	-	0,51	7,16
2004	3,26	0,28	0,19	0,85	-	0,53	5,91
2005	3,48	0,29	0,19	1,48	0,01	1,00	4,53
2006	3,78	0,26	0,23	1,09	0,11	1,15	6,45
2007	3,17	0,30	0,16	1,83	0,06	0,79	6,01
2008	3,42	0,33	0,22	2,14	0,08	0,73	5,98
2009	3,18	0,38	0,26	2,31	0,04	1,07	5,65
2010	2,92	0,29	0,22	3,47	0,15	1,16	5,07
2011	2,67	0,29	0,25	3,04	0,22	0,84	4,72
2012	2,60	0,33	0,20	2,77	0,19	1,11	4,25
2013	2,90	0,28	0,23	2,95	0,13	1,13	4,26
MAX 2000-2007	3,78	0,41	0,23	1,83	0,11	1,15	8,38
MIN 2000-2007	2,88	0,26	0,15	0,31	0,01	0,20	4,53
MO 2000-2007	3,33	0,33	0,19	1,07	0,06	0,67	6,46
ΜΕΤΑΒΟΛΗ %							
2000-2007	10,19	6,58	-8,87	298,43	923,29	299,55	-18,79
ΤΥΠ.							
ΑΠΟΚΛΙΣΗ	0,26	0,06	0,02	0,53	0,04	0,33	1,15

2000-2007

MAX 2008-2013	3,42	0,38	0,26	3,47	0,22	1,16	5,98
MIN 2008-2013	2,60	0,28	0,20	2,14	0,04	0,73	4,25
ΜΟ 2008-2013	3,01	0,33	0,23	2,81	0,13	0,94	5,11
ΜΕΤΑΒΟΛΗ % 2008-2013	-15,15	-15,47	3,50	37,77	72,74	54,84	-28,72
ΤΥΠ. ΑΠΟΚΛΙΣΗ 2008-2013	0,31	0,04	0,02	0,49	0,07	0,18	0,72

Πηγή : Eurostat και υπολογισμοί του συγγραφέα.

Οι αυξομειώσεις των τιμών του δείκτη για όλες της υπό μελέτη χώρες παρουσιάζονται στο διάγραμμα του Σχήματος 3.11.

Σχήμα 3.11: Τιμές του δείκτη RXCA στην αγορά της Ιταλίας για την τσιπούρα

Τα αποτελέσματα των υπολογισμών των τιμών της τσιπούρας των ανταγωνιστικών χωρών στην αγορά της Ιταλίας παρουσιάζονται στον Πίνακα 3.8,

όπου μπορεί να διαπιστωθεί ότι το προϊόν της Τουρκίας και μετά της Ελλάδας και της Μάλτας εμφανίζει χαμηλότερες τιμές έναντι της Κροατίας, της Ισπανίας και της Γαλλίας. Οι τιμές τσιπούρας της Γαλλίας και της Ισπανίας ακολουθούν ανοδική πορεία για την υπό μελέτη περίοδο 2000-2013. Αντίθετα οι τιμές των υπολοίπων χωρών παρουσιάζουν αυξομειώσεις. Τη μεγαλύτερη μείωση τιμών εμφανίζει η τσιπούρα της Τουρκίας, ενώ ακολουθεί το προϊόν της Ελλάδας.

Επομένως, στην υπό μελέτη αγορά της Ιταλίας, πρώτη η τσιπούρα της Τουρκίας με δεύτερη της Ελλάδας είναι οι πιο ανταγωνιστικές με μικρές αυξομειώσεις από έτος σε έτος και ακολουθούν η Μάλτα και η Κροατία με τιμές τσιπούρας το 2013 από 3,86 ευρώ της Τουρκίας, 4,13 ευρώ της Ελλάδας, 4,23 ευρώ της Μάλτας έως 4,71 της Κροατίας.

Πίνακας 3.8: Τιμές πώλησης τσιπούρας στην Ιταλία (ευρώ/κιλό)

	ΕΛΛΑΔΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΤΟΥΡΚΙΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	ΚΡΟΑΤΙΑ	ΜΑΛΤΑ
2000	4,51	8,99	4,76	4,12	5,06	3,91	3,12
2001	3,70	7,99	5,89	3,56	4,73	3,27	2,82
2002	3,64	8,30	6,99	3,28	4,30	3,47	2,62
2003	3,69	8,85	6,98	3,37	3,31	4,10	3,79
2004	4,31	8,94	6,55	4,45	4,21	4,25	5,07
2005	4,25	7,39	6,45	3,64	7,77	4,53	4,79
2006	4,30	7,73	7,18	3,58	6,73	4,37	4,74
2007	4,03	7,88	8,41	3,44	7,35	4,85	4,15
2008	3,37	8,69	8,67	2,84	7,09	4,53	3,26
2009	3,76	9,55	7,16	3,18	6,89	4,30	3,45
2010	4,30	10,51	9,32	3,74	7,67	4,49	4,01
2011	5,02	10,27	9,06	4,69	8,28	4,97	4,86
2012	4,18	10,77	9,06	3,53	6,71	4,61	4,09
2013	4,13	11,11	10,54	3,86	6,02	4,71	4,23
MAX 2000-2007	4,51	8,99	8,41	4,45	7,77	4,85	5,07
MIN 2000-2007	3,64	7,39	4,76	3,28	3,31	3,27	2,62
MO 2000-2007	4,07	8,19	6,59	3,86	5,54	4,06	3,85
ΜΕΤΑΒΟΛΗ % 2000-2007	-10,70	-12,32	76,57	-16,60	45,31	24,10	32,95
MAX 2008-	5,02	11,11	10,54	4,69	8,28	4,97	4,86

2013 MIN 2008- 2013	3,37	8,69	7,16	2,84	6,02	4,30	3,26
MO 2008- 2013	4,19	9,90	8,85	3,76	7,15	4,63	4,06
ΜΕΤΑΒΟΛΗ % 2008-2013	22,40	27,91	21,59	35,96	-15,10	3,84	30,05

Πηγή : Eurostat και υπολογισμοί του συγγραφέα.

3.2.2 Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής τσιπούρας στην αγορά της Γαλλίας

Η αγορά της Γαλλίας αποτελεί τη δεύτερη σημαντικότερη αγορά για την ελληνική τσιπούρα, αλλά και η σημαντικότερη αγορά της Ε.Ε.-27 των προϊόντων της υποκατηγορίας των νωπών ψαριών. Σύμφωνα με τα στοιχεία του Πίνακα 3.9. όπου παρουσιάζεται η αξία των εισαγωγών της Γαλλίας σε τσιπούρα από τις χώρες της Ελλάδας, Ιταλίας, Ισπανίας, Τουρκίας και Ολλανδίας διαπιστώνεται ότι η ελληνική τσιπούρα κατέχει και το μεγαλύτερο μερίδιο αγοράς σε σχέση με τις προαναφερθείσες ανταγωνιστικές χώρες.

Ειδικότερα, οι εισαγωγές της ελληνικής τσιπούρας ακολουθούν σταθερή ανοδική πορεία κατά την περίοδο της μελέτης και μάλιστα από 4.650 χιλιάδες ευρώ το 2000, πενταπλασιάστηκαν και έφτασαν το 2013 τις 23.597 χιλιάδες ευρώ.

Ακολουθεί σε αξία εισαγωγών η τσιπούρα της Ισπανίας με 10.636 χιλιάδες ευρώ, η τσιπούρα της Ιταλίας με 2.150 χιλιάδες ευρώ και η τσιπούρα της Ολλανδίας με μόλις 1.823 χιλιάδες ευρώ, ενώ η τούρκικη τσιπούρα κατέχει και το μικρότερο μερίδιο με 9,5 χιλιάδες ευρώ και μάλιστα χωρίς με ελάχιστες συναλλαγές μεταξύ των δύο χωρών ως προς το προϊόν της τσιπούρας τα έτη 2000-2013.

Οι συνολικές εισαγωγές της Γαλλίας σε τσιπούρα από τις πέντε παραπάνω χώρες ανήλθαν στις 38.216 χιλιάδες ευρώ το έτος 2013, φανερά αυξημένες έναντι των 22.429 χιλιάδων ευρώ του 2008.

Πίνακας 3.9: Εισαγωγές της Γαλλίας σε τσιπούρα από Ελλάδα, Ιταλία, Ισπανία, Τουρκία και Ολλανδία (ευρώ)

	ΕΛΛΑΔΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΤΟΥΡΚΙΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ
2000	4.650.742	110.656	1.844.065	0	298.231
2001	5.818.386	5.529	1.339.499	0	44.863
2002	8.229.920	45.022	1.963.690	10.963	67.112
2003	8.565.822	43.672	2.608.733		127.171
2004	11.264.470	91.110	2.764.756		310.108
2005	10.272.587	322.803	2.909.000		125.068
2006	11.766.869	173.495	3.725.469		120.347
2007	14.203.818	70.298	5.310.483		575.772
2008	16.905.073	472.692	4.472.876	177.733	401.456
2009	19.974.995	703.818	6.469.268		259.947
2010	20.213.976	798.795	7.039.615	25.235	273.975
2011	23.457.878	1.176.692	5.686.377		566.778
2012	22.280.430	824.775	9.984.442	190	885.716
2013	23.597.091	2.150.278	10.636.240	9.579	1.823.335
ΜΕΤΑΒΟΛΗ%	407	1.843	477	-	511

Από τα αποτελέσματα εφαρμογής του δείκτη του Αποκαλυπτόμενου Εξαγωγικού Ανταγωνιστικού Πλεονεκτήματος (RXCA) στην αγορά της Γαλλίας, για τα έτη 2000-2013, προκύπτει ότι τιμή του δείκτη μεγαλύτερη της μονάδας εμφανίζει μόνο η Ελλάδα και η Ισπανία ενώ η Ιταλία και η Τουρκία εμφανίζουν τιμές μικρότερες της μονάδας κατά μέσο όρο, με εξαίρεση της Τουρκίας για τα έτη 2008, 2010, 2012 που παρουσιάζει θετικό δείκτη αλλά δεν μπορεί να αξιολογηθεί. (Πίν. 3.10). Η υπεροχή της Ελλάδας όμως τα 2000-2008 με δείκτη κατά μέσο όρο 20 και τα έτη 2008-2013 12,48 υπερβαίνει κατά πολύ τον δείκτη της Ισπανίας που έχει σταθερά έναν δείκτη γύρω στο 2,7.

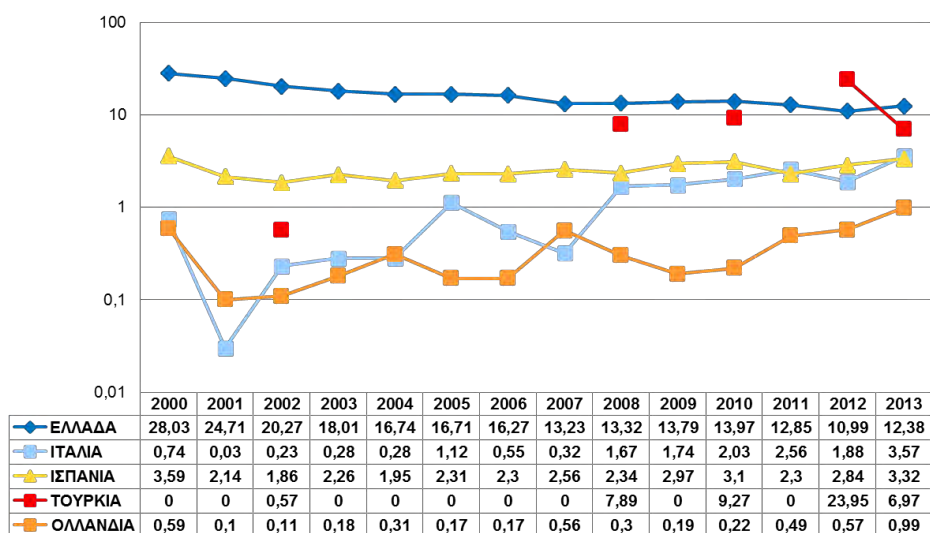
Παρατηρείται όμως, μια σημαντική πτώση 50% του δείκτη, από 28 το 2000 στο 13 το 2007 και έπειτα για τα έτη 2008-2013 διατηρείται κατά μέσο όρο στο 12. Ο δείκτης της Ισπανίας ακολουθεί μικρές αυξομειώσεις. Ο δείκτης RXCA της Τουρκίας παρουσιάζει τιμές διαφορετικές του μηδενός μόνο τα έτη 2008, 2010 και 2012 και γι' αυτό δεν μπορεί να εκτιμηθεί.

Πίνακας 3.10: Δείκτης RXCA στην αγορά της Γαλλίας

	ΕΛΛΑΔΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΤΟΥΡΚΙΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ
2000	28,03	0,74	3,59	-	0,59
2001	24,71	0,03	2,14	-	0,10
2002	20,27	0,23	1,86	0,57	0,11
2003	18,01	0,28	2,26	-	0,18
2004	16,74	0,28	1,95	-	0,31
2005	16,71	1,12	2,31	-	0,17
2006	16,27	0,55	2,30	-	0,17
2007	13,23	0,32	2,56	-	0,56
2008	13,32	1,67	2,34	7,89	0,30
2009	13,79	1,74	2,97	-	0,19
2010	13,97	2,03	3,10	9,27	0,22
2011	12,85	2,56	2,30	-	0,49
2012	10,99	1,88	2,84	23,95	0,57
2013	12,38	3,57	3,32	6,97	0,99
MAX 2000-2007	28,03	1,12	3,59	0,57	0,59
MIN 2000-2007	13,23	0,03	1,86	0,57	0,10
ΜΟ 2000-2007	20,63	0,57	2,73	0,57	0,34
ΜΕΤΑΒΟΛΗ %					
2000-2007	-52,79	-56,99	-28,66	-	-4,86
ΤΥΠ. ΑΠΟΚΛΙΣΗ					
2000-2007	4,89	0,34	0,54	-	0,20
MAX 2008-2013	13,97	3,57	3,32	23,95	0,99
MIN 2008-2013	10,99	1,67	2,30	6,97	0,19
ΜΟ 2008-2013	12,48	2,62	2,81	15,46	0,59
ΜΕΤΑΒΟΛΗ %					
2008-2013	-7,08	113,41	41,77	-11,68	229,23
ΤΥΠ. ΑΠΟΚΛΙΣΗ					
2008-2013	1,10	0,72	0,41	8,01	0,30

Πηγή : Eurostat και υπολογισμοί του συγγραφέα.

Οι διακυμάνσεις του δείκτη παρουσιάζονται στο παρακάτω Σχήμα 3.12.

Σχήμα 3.12. Τιμές του δείκτη RXCA στην αγορά της Γαλλίας για την τσιπούρα

Τα αποτελέσματα των υπολογισμών των τιμών της τσιπούρας των ανταγωνιστικών χωρών στη αγορά της Γαλλίας παρουσιάζονται στον Πίνακα 3.11. Το 2013 η τσιπούρα της Ελλάδας με 3,57 ευρώ και της Τουρκίας με 3,99 ευρώ είναι οι πιο χαμηλές στην αγορά της Γαλλίας αλλά η Τουρκία έχει ελάχιστες συναλλαγές για να εξάγουμε ασφαλή συμπεράσματα και ακολουθεί η τσιπούρα Ισπανίας με 4,56 ευρώ κατά μέσο όρο την τελευταία δετία. Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του πίνακα η τιμή της τσιπούρας της Ελλάδας παρουσιάζει πτώση το 2013 σε σχέση με το 2000 κατά 33%. Πτώση στην τιμή της τσιπούρας παρουσιάζει και η Ισπανία αλλά μόνο κατά 15%.

Επομένως, η ελληνική τσιπούρα στην αγορά της Γαλλίας είναι και η περισσότερο ανταγωνιστική έναντι όλων των άλλων υπό μελέτη χωρών και με σημαντική υπεροχή. Στη δεύτερη θέση βρίσκεται η τσιπούρα της Ισπανίας, που εμφανίζει όμως ανταγωνιστικό μειονέκτημα έναντι της Ελλάδας. Το προϊόν της

Τουρκίας δε μπορεί να αξιολογηθεί σωστά δεδομένου ότι δεν υπάρχουν συναλλαγές με τη Γαλλία για πολλά έτη.

Πίνακας 3.11: Τιμές πώλησης τσιπούρας στην αγορά της Γαλλίας (ευρώ/κιλό)

	ΕΛΛΑΔΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΤΟΥΡΚΙΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ
2000	5,39	6,71	5,73	-	5,88
2001	3,32	5,53	5,59	-	4,44
2002	3,43	5,24	5,95	4,57	5,37
2003	4,07	4,70	5,77	-	3,96
2004	3,89	4,47	5,62	-	4,81
2005	3,62	4,80	5,09	-	7,27
2006	4,09	5,24	5,00	-	6,54
2007	4,28	8,08	5,38	-	4,24
2008	3,32	7,33	4,34	2,92	3,47
2009	3,63	5,01	3,92	-	4,37
2010	4,14	4,79	4,49	4,14	4,52
2011	5,14	5,73	5,19	-	5,95
2012	4,71	4,23	5,20	-	4,61
2013	3,57	4,64	4,84	3,99	4,25
MAX 2000-2007	5,39	8,08	5,95	4,57	7,27
MIN 2000-2007	3,32	4,47	5,00	4,57	3,96
MO 2000-2007	4,35	6,27	5,48	4,57	5,62
ΜΕΤΑΒΟΛΗ					
% 2000-2007	-20,50	20,48	-6,08	-	-27,87
MAX 2008-2013	5,14	7,33	5,20	4,14	5,95
MIN 2008-2013	3,32	4,23	3,92	2,92	3,47
MO 2008-2013	4,23	5,78	4,56	3,53	4,71
ΜΕΤΑΒΟΛΗ					
% 2008-2013	7,49	-36,64	11,40	36,54	22,68

Πηγή : Eurostat και υπολογισμοί του συγγραφέα.

3.2.3. Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής τσιπούρας στην αγορά της Πορτογαλίας

Η αγορά της Πορτογαλίας αποτελεί την τρίτη σημαντικότερη αγορά για την ελληνική τσιπούρα. Από τον Πίνακα 3.12 προκύπτει ότι από τις χώρες της Ελλάδας, της Ιταλίας, της Γαλλίας, της Ισπανίας και της Τουρκίας, η ισπανική και ελληνική τσιπούρα κατέχουν το μεγαλύτερο μερίδιο της αγοράς.

Οι εισαγωγές της Πορτογαλίας σε ισπανικής τσιπούρας ακολουθούν αυξομειώσεις κατά την περίοδο 2000-2013, ωστόσο από 4.738 χιλιάδες ευρώ το 2000, έφθασαν το 2013 τις 18.656 χιλιάδες ευρώ. Η Ισπανία όμως δεν έχει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, με τιμές κάτω της μονάδες σχεδόν ολόκληρη την υπό μελέτη περίοδο. Αυτό συμβαίνει γιατί, αν και έχει τις περισσότερες εξαγωγές τσιπούρας προς την αγορά της Πορτογαλίας, η αναλογία τσιπούρας προς την κατηγορία “0302” που εξάγει είναι πολύ μικρότερη από την ίδια αναλογία των εξαγωγών της Ελλάδας προς την αγορά της Πορτογαλίας και αυτό κάνει το προϊόν της ελληνικής τσιπούρας το πιο ανταγωνιστικό στην κατηγορία του. (Πιν. 3.13).

Οι εισαγωγές της ελληνικής τσιπούρας κατά την περίοδο 2000-2013 από 2.017 χιλιάδες ευρώ το 2000, οκταπλασιάστηκαν και έφθασαν το 2013 τις 16.502 χιλιάδες ευρώ. Επίσης, παρουσιάζει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα με έναν δείκτη που κυμαίνεται από το 3 - 6,80 μονάδες.

Πίνακας 3.12: Εισαγωγές της Πορτογαλίας σε τσιπούρα από Ελλάδα, Ιταλία, Γαλλία, Ισπανία, Τουρκία (ευρώ)

	ΕΛΛΑΔΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΤΟΥΡΚΙΑ
2000	2.017.856	2.290	214	4.738.231	-
2001	4.893.918	-	300.504	7.739.037	-
2002	4.293.801	-	367	6.470.730	-
2003	3.711.752	-	9.927	4.985.704	-
2004	3.191.346	-	8.252	6.797.394	-
2005	5.266.233	17.725	34.071	10.311.324	-
2006	6.867.627	52.995	1.764	14.390.702	-
2007	8.970.038	-	713.669	16.568.584	-
2008	6.393.341	-	391.591	19.913.810	-
2009	9.466.627	-	43.360	24.220.384	27.960
2010	7.608.716	-	35.411	19.144.455	-
2011	7.711.711	-	171.360	13.316.769	56.846
2012	10.005.798	-	456.360	13.569.327	72.713
2013	16.502.660	28.439	471.626	18.656.344	23.677
ΜΕΤΑΒΟΛΗ%	718	1.142	220.286	294	-15

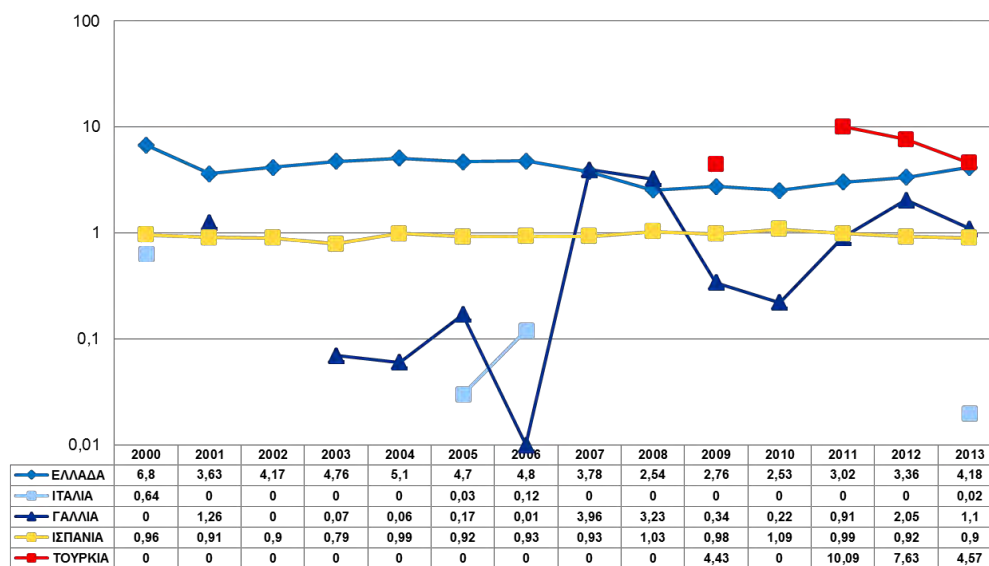
Από τις υπόλοιπες χώρες μόνο η Τουρκία παρουσιάζει ανταγωνιστικό πλεόνασμα αλλά μπαίνει στην αγορά της Πορτογαλίας μετά το 2009, με εισαγωγές από την Πορτογαλία που φτάνουν τις 72 χιλιάδες το 2012 και με δείκτη RXCA κατά μέσο 7,26. Όμως λόγω των ελαχίστων συναλλαγών δεν μπορούμε να εξάγουμε ασφαλή συμπεράσματα. Η Γαλλία δεν έχει επίσης ανταγωνιστικό πλεόνασμα τα περισσότερα έτη από 2000-2013.

Πίνακας 3.13 : Δείκτης RXCA στην αγορά της Πορτογαλίας

	ΕΛΛΑΔΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΤΟΥΡΚΙΑ
2000	6,80	0,64	-	0,96	-
2001	3,63	-	1,26	0,91	-
2002	4,17	-	-	0,90	-
2003	4,76	-	0,07	0,79	-
2004	5,10	-	0,06	0,99	-
2005	4,70	0,03	0,17	0,92	-
2006	4,80	0,12	0,01	0,93	-
2007	3,78	-	3,96	0,93	-
2008	2,54	-	3,23	1,03	-
2009	2,76	-	0,34	0,98	4,43
2010	2,53	-	0,22	1,09	-
2011	3,02	-	0,91	0,99	10,09
2012	3,36	-	2,05	0,92	7,63
2013	4,18	0,02	1,10	0,90	4,57
MAX 2000-2007	6,80	0,64	3,96	0,99	-
MIN 2000-2007	3,63	0,03	0,01	0,79	-
MO 2000-2007	5,21	0,33	1,99	0,89	-
METABOLH % 2000-2007	-44,44	-	-	-3,51	-
ΤΥΠ. ΑΠΟΚΛΙΣΗ 2000-2007	0,99	0,33	1,56	0,06	-
MAX 2008-2013	4,18	0,02	3,23	1,09	10,09
MIN 2008-2013	2,53	0,02	0,22	0,90	4,43
MO 2008-2013	3,35	0,02	1,72	0,99	7,26
METABOLH % 2008-2013	64,40	-	-66,00	-12,60	-
ΤΥΠ. ΑΠΟΚΛΙΣΗ 2008-2013	0,63	-	1,15	0,07	2,71

Οι

διακυμάνσεις των τιμών του δείκτη για όλες τις υπό μελέτη χώρες φαίνονται στο διάγραμμα του Σχήματος 3.13

Σχήμα 3.13: Τιμές του δείκτη RXCA στην αγορά της Πορτογαλίας για την τσιπούρα

Σύμφωνα με τον Πίνακα 3.14, η τιμή της ελληνικής τσιπούρας παρουσιάζει μεταξύ 2000-2013 μικρές αυξομειώσεις, καταλήγοντας στα 4,19 ευρώ το 2013. Η τιμή της γαλλικής τσιπούρας έχει μεγαλύτερες αυξομειώσεις αλλά καταλήγει στα 4,72 ευρώ το 2013. Η τουρκική τσιπούρα όμως, από το 2009 μπαίνει στην αγορά της Πορτογαλίας ανταγωνιστικά με τιμές πιο χαμηλές από της ελληνικής και καταλήγει στα 3,38 ευρώ το 2013, αλλά δεν μπορούμε ακόμη να εξάγουμε ασφαλή συμπεράσματα.

Επομένως, στην αγορά της Πορτογαλίας η τσιπούρα της Ελλάδας είναι η πιο ανταγωνιστική για την περίοδο της μελέτης.

Πίνακας 3.14: Τιμές πώλησης τσιπούρας στην αγορά της Πορτογαλίας (ευρώ/κιλό)

	ΕΛΛΑΔΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΤΟΥΡΚΙΑ
2000	4,43	4,58	-	4,29	-
2001	3,93	-	4,09	4,24	-
2002	3,62	-	-	3,94	-
2003	3,69	-	6,62	3,80	-
2004	4,56	-	5,89	4,51	-
2005	3,94	3,94	4,80	4,29	-
2006	3,87	4,27	17,64	4,14	-
2007	4,14	-	3,84	4,08	-
2008	3,41	-	3,91	3,74	-
2009	3,61	-	8,85	3,69	2,91
2010	4,88	-	10,42	4,23	-
2011	4,91	-	6,77	5,14	3,51
2012	4,25	-	5,93	4,86	3,79
2013	4,19	3,79	4,72	4,51	3,38
MAX 2000-2007					
2007	4,56	4,58	17,64	4,51	-
MIN 2000-2007	3,62	3,94	3,84	3,80	-
MO 2000-2007	4,09	4,26	10,74	4,16	-
ΜΕΤΑΒΟΛΗ % 2000-2007	-6,58	-	-	-4,85	-
MAX 2008-2013					
2013	4,91	3,79	10,42	5,14	3,79
MIN 2008-2013					
2013	3,41	3,79	3,91	3,69	2,91
MO 2008-2013	4,16	3,79	7,16	4,41	3,35
ΜΕΤΑΒΟΛΗ % 2008-2013	23,01	-	20,80	20,50	-

Πηγή : Eurostat και υπολογισμοί του συγγραφέα.

3.2.4 Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής τσιπούρας στην αγορά της Ισπανίας

Η αγορά της Ισπανίας αποτελεί την τέταρτη σημαντικότερη αγορά για την ελληνική τσιπούρα. Από τον Πίνακα 3.15 προκύπτει ότι από τις χώρες της Ελλάδας, της Ιταλίας, της Γαλλίας, της Τουρκίας και της Ολλανδίας η ελληνική τσιπούρα κατέχει και το μεγαλύτερο μερίδιο στην αγορά της Ισπανίας.

Οι εισαγωγές της ελληνικής τσιπούρας ακολουθούν αυξομειώσεις κατά την περίοδο 2000-2013 και μάλιστα από 4.328 χιλιάδες ευρώ το 2000, τριπλασιάστηκαν και έφθασαν το 2013 τις 12.874 χιλιάδες ευρώ. Παρουσιάζουν μία σημαντική μείωση

κατά την περίοδο 2001-2005, αλλά ακολουθεί αύξηση τα μετέπειτα έτη και ειδικότερα το 2010 οπότε παρατηρείται και η μεγαλύτερη τιμή 29.210 χιλιάδες ευρώ.

Από τις υπόλοιπες χώρες ακολουθεί σε αξία εισαγωγών η τσιπούρα της Τουρκίας με 7.056 χιλιάδες ευρώ το 2013, αλλά και χωρίς συναλλαγές για κάποια έτη, η τσιπούρα της Γαλλίας με 1.457 χιλιάδες ευρώ. Η τσιπούρα της Ολλανδίας και Ιταλίας κατέχουν τα μικρότερα μερίδια με 12 και 2 χιλιάδες ευρώ αντίστοιχα. Οι συνολικές εισαγωγές της Γαλλίας από τις πέντε χώρες αγγίζουν τις 21.403 χιλιάδες ευρώ το έτος 2013.

Πίνακας 3.15: Εισαγωγές της Ισπανίας σε τσιπούρα από Ελλάδα, Ιταλία, Γαλλία, Τουρκία και Ολλανδία (ευρώ)

	ΕΛΛΑΔΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΤΟΥΡΚΙΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ
2000	4.328.628	87.884	1.038.249	-	-
2001	1.345.422	70.289	1.068.584	130.112	-
2002	288.069	229.497	151.114	-	-
2003	464.431	8.959	130.459	-	-
2004	562.214	23.324	354.309	362.283	699
2005	576.334	32.123	206.293	-	-
2006	1.046.032	14.481	70.472	-	70.767
2007	1.500.488	109.900	673.535	2.695.224	43.953
2008	9.025.544	295.521	1.333.743	4.505.236	38.648
2009	25.132.897	189.373	1.364.092	1.695.683	27.095
2010	29.210.718	86.060	1.204.743	1.409.838	10.447
2011	25.511.313	37.262	1.038.680	8.882.473	5.766
2012	3.647.637	4.809	1.045.125	8.088.902	
2013	12.874.719	2.062	1.457.851	7.056.644	12.416
ΜΕΤΑΒΟΛΗ%	197	-98	40	5.324	1.676

Από τα αποτελέσματα εφαρμογής του δείκτη RXCA προκύπτει ότι, η Ελλάδα παρουσιάζει τιμές του δείκτη υψηλότερες της μονάδας για όλη την περίοδο της μελέτης, με αυξομειώσεις από έτος σε έτος (μείωση 42,5% για τα έτη 2000-2007 και

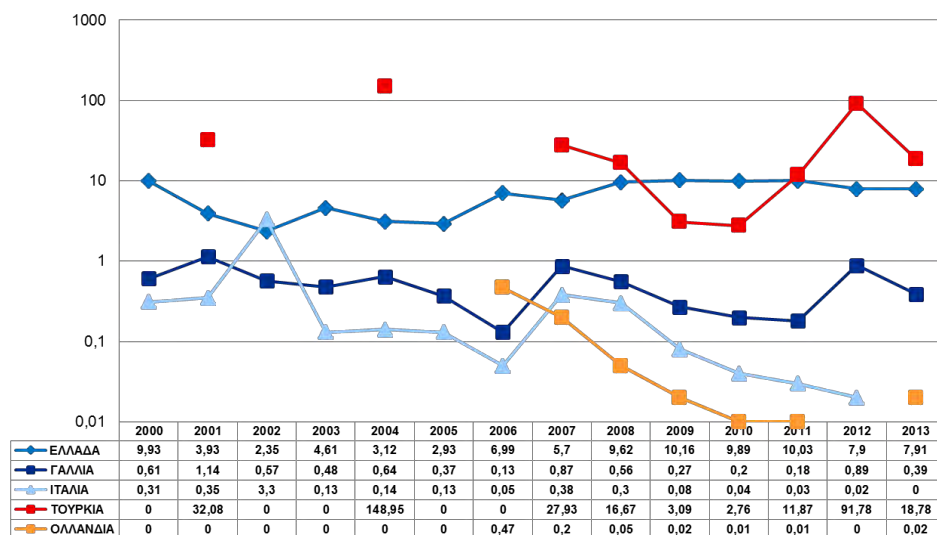
μια μικρότερη 18/% από το 2008-2013). Παρουσιάζει την υψηλότερη τιμή το έτος 2009 και τη μικρότερη το 2002. Ο δείκτης της Γαλλίας εμφανίζει τιμές πολύ μικρότερες της μονάδας. Όμοια και η Ιταλική τσιπούρα παρουσιάζει ανταγωνιστικό μειονέκτημα με τιμές του δείκτη πολύ μικρότερες της μονάδας. Τέλος, η τσιπούρα της Τουρκίας εμφανίζει τιμές του δείκτη διάφορες του μηδενός μόνο για συγκεκριμένα έτη το 2001, 2004, 2007-2013 χωρίς να μπορούμε να εξάγουμε ασφαλή συμπεράσματα καθώς, ενώ το 2004 η τιμή του δείκτη ήταν 149 μονάδες, τα επόμενα δύο έτη είναι μηδενικός, και από το 2007-2013 έχει και πάλι αυξομειώσεις. (Πίν. 3.16.).

Πίνακας 3.16: Δείκτης RXCA στην αγορά της Ισπανίας

	ΕΛΛΑΔΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΤΟΥΡΚΙΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ
2000	9,93	0,61	0,31	-	-
2001	3,93	1,14	0,35	32,08	-
2002	2,35	0,57	3,30	-	-
2003	4,61	0,48	0,13	-	-
2004	3,12	0,64	0,14	148,95	-
2005	2,93	0,37	0,13	-	-
2006	6,99	0,13	0,05	-	0,47
2007	5,70	0,87	0,38	27,93	0,20
2008	9,62	0,56	0,30	16,67	0,05
2009	10,16	0,27	0,08	3,09	0,02
2010	9,89	0,20	0,04	2,76	0,01
2011	10,03	0,18	0,03	11,87	0,01
2012	7,90	0,89	0,02	91,78	-
2013	7,91	0,39	-	18,78	0,02
MAX 2000-2007	9,93	1,14	3,30	148,95	0,47
MIN 2000-2007	2,35	0,13	0,05	27,93	0,20
ΜΟ 2000-2007	6,14	0,63	1,68	88,44	0,33
ΜΕΤΑΒΟΛΗ %					
2000-2007	-42,55	43,17	20,22	-	-
ΤΥΠ. ΑΠΟΚΛΙΣΗ					
2000-2007	2,53	0,31	1,10	68,70	0,19
MAX 2008-2013	10,16	0,89	0,30	91,78	0,05
MIN 2008-2013	7,90	0,18	0,02	2,76	0,01
ΜΟ 2008-2013	9,03	0,53	0,16	47,27	0,03
ΜΕΤΑΒΟΛΗ %					
2008-2013	-17,78	-29,97	-	12,66	-68,48
ΤΥΠ. ΑΠΟΚΛΙΣΗ					
2008-2013	1,06	0,27	0,12	33,80	0,02

Πηγή : Eurostat και υπολογισμοί του συγγραφέα.

Οι διακυμάνσεις των τιμών του δείκτη για όλες τις υπό μελέτη χώρες φαίνονται στο διάγραμμα του Σχήματος 3.14.

Σχήμα 3.14: Τιμές του δείκτη RXCA στην αγορά της Ισπανίας για την τσιπούρα

Από την εφαρμογή του λόγου αξίες προς ποσότητες προκύπτει ο Πίνακας 3.17 όπου βλέπουμε τις τιμές της τσιπούρας στην αγορά της Ισπανίας. Σύμφωνα με τον πίνακα, η ελληνική τσιπούρα παρουσιάζει μεταξύ 2000-2013 αυξομειώσεις, η τιμή της μειώνεται κατά 18% από το 2000-2007 και έπειτα αυξάνεται κατά 4% από το 2008-2013, καταλήγοντας στα 5,14 ευρώ το 2013. Η τιμή της ιταλικής τσιπούρας παρόλο που τριπλασιάζεται, πάντοτε η τιμή της είναι μικρότερη σε σχέση με της ελληνικής και φθάνει τα 4 ευρώ το 2012. Η τιμή της γαλλικής τσιπούρας είναι τετραπλάσια της ελληνικής και φθάνει τα 22 ευρώ το 2013. Η τουρκική τσιπούρα

όμως, από το 2007 μπαίνει στην αγορά της Ισπανίας ανταγωνιστικά με τιμές λίγο πιο χαμηλές από της ελληνικής και καταλήγει στα 3,86 ευρώ το 2013.

Επομένως, στην αγορά της Ισπανίας η τσιπούρα της Τουρκίας και της Ελλάδας είναι οι πιο ανταγωνιστικές για την περίοδο της μελέτης. Ανταγωνιστικό μειονέκτημα διακρίνει και την τσιπούρα της Γαλλίας.

Πίνακας 3.17: Τιμές πώλησης τσιπούρας στην αγορά της Ισπανίας (ευρώ/κιλό)

	ΕΛΛΑΔΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΤΟΥΡΚΙΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ
2000	4,84	1,94	1,22	-	-
2001	4,57	1,61	50,21	3,41	-
2002	3,83	2,11	2,33	-	-
2003	3,89	3,92	1,40	-	-
2004	4,69	8,84	1,27	4,28	2,33
2005	4,63	15,63	3,21	-	-
2006	5,07	7,42	1,98	-	6,61
2007	3,97	0,78	2,01	3,62	4,07
2008	3,43	39,34	2,33	3,13	5,22
2009	3,67	25,54	3,87	3,46	6,45
2010	4,22	27,07	1,77	3,90	4,97
2011	5,29	17,31	3,80	4,78	6,41
2012	4,95	21,59	4,01	3,91	-
2013	5,14	21,99	-	3,86	1,44
MAX 2000-2007	5,07	15,63	50,21	4,28	6,61
MIN 2000-2007	3,83	0,78	1,22	3,41	2,33
MO 2000-2007	4,45	8,20	25,72	3,84	4,47
ΜΕΤΑΒΟΛΗ					
% 2000-2007	-18,02	-59,81	64,44	-	-
MAX 2008-2013	5,29	39,34	4,01	4,78	6,45
MIN 2008-2013	3,43	17,31	1,77	3,13	1,44
MO 2008-2013	4,36	28,33	2,89	3,95	3,95
ΜΕΤΑΒΟΛΗ					
% 2008-2013	49,60	-44,11	-	23,53	-72,36

Πηγή : Eurostat και υπολογισμοί του συγγραφέα.

3.2.5. Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής τσιπούρας στην αγορά του Ηνωμένου Βασιλείου

Η αγορά του Ηνωμένου Βασιλείου αποτελεί την πέμπτη σημαντικότερη αγορά για την ελληνική τσιπούρα. Από τον Πίνακα 3.18 προκύπτει ότι από τις χώρες

της Ελλάδας, της Ιταλίας, της Γαλλίας, της Ισπανίας, της Τουρκίας και Ολλανδίας η ελληνική τσιπούρα κατέχει το μεγαλύτερο μερίδιο της αγοράς.

Οι εισαγωγές της ελληνικής τσιπούρας στην αγορά του Ηνωμένου Βασιλείου ακολουθούν ανοδική πορεία κατά την περίοδο 2000-2013, με σημαντική μεταβολή 865% και από 743 χιλιάδες ευρώ το 2000, έφθασαν το 2013 τις 7.176 χιλιάδες ευρώ. Η Ολλανδία, η Τουρκία και η Γαλλία ακολουθούν με εισαγωγές από την αγορά του Ηνωμένου Βασιλείου που φθάνουν το έτος 2013 τις 3.219 χιλιάδες, τις 1.025 και 768 χιλιάδες αντίστοιχα. Η Τουρκία μπήκε στην αγορά του Ηνωμένου Βασιλείου το 2009 και παρουσιάζει μεγάλη ανοδική πορεία μέχρι το 2013.

Πίνακας 3.18: Εισαγωγές του Ηνωμένου Βασιλείου σε τσιπούρα από Ελλάδα, Ιταλία, Γαλλία, Ισπανία, Τουρκία, Ολλανδία (ευρώ)

	ΕΛΛΑΔΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΤΟΥΡΚΙΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ
2000	743.828	-	586.409	-	-	5.294
2001	1.247.473	-	394.726	-	-	160.291
2002	2.184.945	2.808	644.786	-	-	45.286
2003	2.070.023	-	495.893	165	-	8.129
2004	2.322.831	4.047	556.471	-	-	-
2005	2.939.376	44.456	559.520	4.750	-	193.350
2006	3.913.694	-	540.002	19.199	-	24.699
2007	3.548.150	314.965	930.921	7.631	-	268.346
2008	2.972.044	584.210	949.324	-	-	1.201.743
2009	3.073.790	517.027	1.558.451	5.175	285.555	1.942.122
2010	4.690.474	387.846	1.180.273	15.891	66.752	2.882.072
2011	6.588.160	524.416	1.626.772	60.879	215.534	2.617.377
2012	9.201.717	160.127	1.421.515	77.436	628.698	2.044.197
2013	7.176.250	121.536	768.810	144.183	1.025.387	3.219.737
ΜΕΤΑΒΟΛΗ%	865	-	31	-	-	60.719

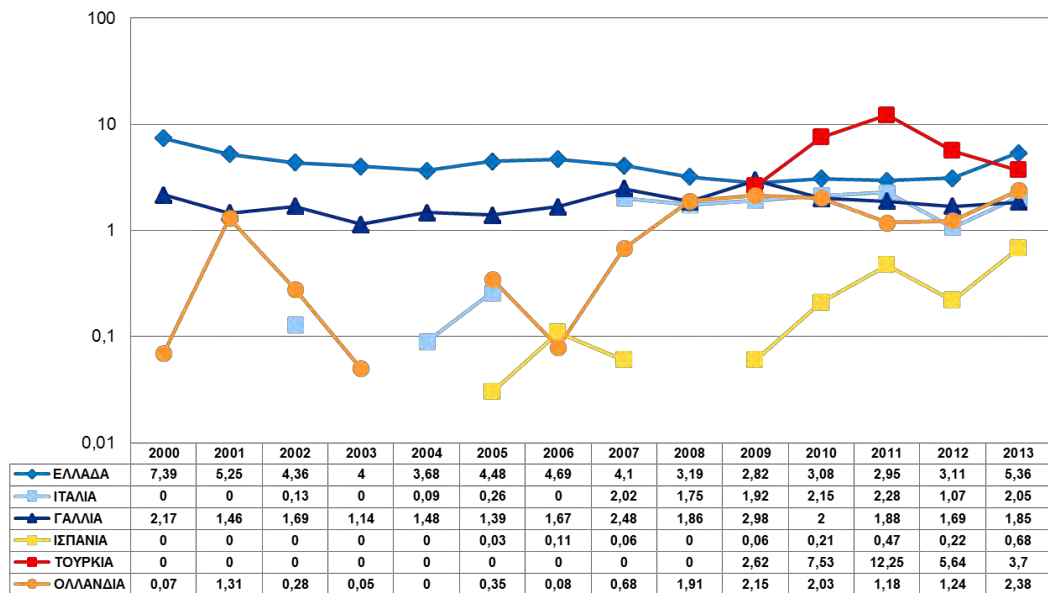
Σύμφωνα με τον Πίνακα 3.19 μεγαλύτερο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα εμφανίζει η Ελλάδα για όλη την υπό μελέτη περίοδο με έναν δείκτη RXCA γύρω στο 5 κατά μέσο όρο. Ακολουθεί η Τουρκία με μέσο όρο δείκτη 7,43 αλλά από το 2009 και μετά που

μπαίνει στην αγορά, όμως λόγω των ελαχίστων συναλλαγών δεν μπορούμε να εξάγουμε ασφαλή συμπεράσματα. Οι υπόλοιπες χώρες παρουσιάζουν μικρότερο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα.

Πίνακας 3.19: Δείκτης RXCA στην αγορά του Ηνωμένου Βασιλείου

	ΕΛΛΑΔΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΤΟΥΡΚΙΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ
2000	7,39	-	2,17	-	-	0,07
2001	5,25	-	1,46	-	-	1,31
2002	4,36	0,13	1,69	-	-	0,28
2003	4,00	-	1,14	-	-	0,05
2004	3,68	0,09	1,48	-	-	-
2005	4,48	0,26	1,39	0,03	-	0,35
2006	4,69	-	1,67	0,11	-	0,08
2007	4,10	2,02	2,48	0,06	-	0,68
2008	3,19	1,75	1,86	-	-	1,91
2009	2,82	1,92	2,98	0,06	2,62	2,15
2010	3,08	2,15	2,00	0,21	7,53	2,03
2011	2,95	2,28	1,88	0,47	12,25	1,18
2012	3,11	1,07	1,69	0,22	5,64	1,24
2013	5,36	2,05	1,85	0,68	3,70	2,38
MAX 2000-2007	7,39	2,02	2,48	0,11	-	1,31
MIN 2000-2007	3,68	0,09	1,14	0,03	-	0,05
MO 2000-2007	5,53	1,06	1,81	0,07	-	0,68
ΜΕΤΑΒΟΛΗ %						
2000-2007	-44,45	-	14,34	-	-	947,34
ΤΥΠ.						
ΑΠΟΚΛΙΣΗ						
2000-2007	1,17	0,93	0,44	0,04	-	0,46
MAX 2008-2013	5,36	2,28	2,98	0,68	12,25	2,38
MIN 2008-2013	2,82	1,07	1,69	0,06	2,62	1,18
MO 2008-2013	4,09	1,68	2,33	0,37	7,43	1,78
ΜΕΤΑΒΟΛΗ %						
2008-2013	67,69	16,98	-0,46	-	-	24,24
ΤΥΠ.						
ΑΠΟΚΛΙΣΗ						
2008-2013	0,96	0,43	0,47	0,25	3,79	0,49

Οι διακυμάνσεις των τιμών του δείκτη για όλες τις υπό μελέτη χώρες φαίνονται στο διάγραμμα του Σχήματος 3.15.

Σχήμα 3.15: Τιμές του δείκτη RXCA στην αγορά του Ηνωμ. Βασιλείου για την τσιπούρα

Σύμφωνα με τον Πίνακα 3.20, οι τιμές του ελληνικού προϊόντος εμφανίζουν τη μικρότερη τιμή με μια σταθερά καθοδική πορεία, φθάνοντας από τα 6,81 ευρώ το 2000, στα 2,41 ευρώ το 2013. Ακολουθεί σαν δεύτερη πιο φθηνή για το 2013 η ολλανδική τσιπούρα. Ωστόσο, η περισσότερο ανταγωνιστική στην αγορά του Ηνωμένου Βασιλείου είναι η τσιπούρα της Ελλάδας σε όλη την περίοδο μελέτης.

Πίνακας 3.20 : Τιμές πώλησης τσιπούρας στην αγορά του Ηνωμ. Βασιλείου (ευρώ/κιλό)

	ΕΛΛΑΔΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΤΟΥΡΚΙΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ
2000	6,81	-	7,21	-	-	5,29
2001	5,61	-	5,74	-	-	5,60
2002	5,04	5,62	5,79	-	-	4,92
2003	4,58	-	4,76	1,65	-	4,78
2004	5,30	6,75	5,86	-	-	-
2005	4,50	4,19	5,60	4,75	-	4,85
2006	4,81	-	5,89	4,80	-	4,05
2007	5,01	3,18	5,14	4,49	-	3,84
2008	2,50	2,78	3,98	-	-	3,48
2009	3,84	3,32	4,04	4,70	3,59	3,66
2010	4,42	3,97	4,42	4,41	3,84	4,56
2011	4,58	4,65	5,58	5,85	4,16	5,18
2012	2,56	3,64	6,76	5,23	4,54	4,08
2013	2,41	4,11	4,45	4,44	5,31	4,08

MAX 2000-2007	6,81	6,75	7,21	4,80	0,00	5,60
MIN 2000-2007	4,50	3,18	4,76	1,65	0,00	3,84
MO 2000-2007	5,66	4,96	5,99	3,22	0,00	4,72
METABΟΛΗ %						
2000-2007	-26,47	-	-28,69	-	-	-27,38
MAX 2008-2013	4,58	4,65	6,76	5,85	5,31	5,18
MIN 2008-2013	2,41	2,78	3,98	4,41	3,59	3,48
MO 2008-2013	3,50	3,71	5,37	5,13	4,45	4,33
METABΟΛΗ %						
2008-2013	-3,65	47,73	11,79	-	-	17,43

Πηγή : Eurostat και υπολογισμοί του συγγραφέα.

3.2.6 Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής τσιπούρας στην αγορά της Γερμανίας

Η αγορά της Γερμανίας αποτέλεσε την έκτη αγορά κατά σειρά σπουδαιότητας για την ελληνική τσιπούρα. Σύμφωνα με τα στοιχεία του Πίνακα 3.21 όπου παρουσιάζεται η αξία των εισαγωγών της Γερμανίας από τις χώρες της Ελλάδας, της Ιταλίας, της Γαλλίας, της Ισπανίας, της Τουρκίας και της Ολλανδίας προκύπτει ότι η ελληνική τσιπούρα κατέχει το σημαντικότερο μερίδιο σε σχέση με τις παραπάνω ανταγωνιστικές χώρες και κερδίζει την εξαστία 2007-2013 την πρώτη θέση σε ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, με την τουρκική τσιπούρα να έχει χάσει την πρώτη θέση αλλά και την Ιταλική που ήταν δεύτερη μέχρι το 2008.

Οι εισαγωγές της ελληνικής τσιπούρας άγγιξαν σε αξία εισαγωγών τις 417 χιλιάδες ευρώ το 2000 περίπου και δεκαεξαπλασιάστηκαν φθάνοντας το 2013 τις 7.037 χιλιάδες ευρώ. Υπάρχει μεγάλη αύξηση των εισαγωγών κατά 1.585%. Ακολουθεί σε αξία εισαγωγών η τουρκική τσιπούρα με ανοδική τάση από το 2008-2013, η οποία από τις 3,7 χιλιάδες το 2008 έφτασε τις 4.527 το 2013, δηλαδή μια αύξηση τεράστια των 1.223%. Έπεται η τσιπούρα της Ιταλίας με 1.233 χιλιάδες ευρώ

παρουσιάζοντας αυξομειώσεις στην υπό μελέτη περίοδο και καταλήγει το 2013 στις 2475 χιλιάδες ευρώ. Στη συνέχεια βρίσκεται η τσιπούρα της Γαλλίας με μικρές αυξομειώσεις την τελευταία εξαετία γύρω στις 600 χιλιάδες ευρώ. Στην τελευταία θέση βρίσκεται η τσιπούρα της Ισπανίας με πτωτικές συναλλαγές που φθάνουν τις 44 χιλιάδες ευρώ. Οι συνολικές εισαγωγές της Γερμανίας σε τσιπούρα από τις έξι χώρες έφθασαν τις 16.530 χιλιάδες ευρώ το 2013.

Πίνακας 3.21: Εισαγωγές της Γερμανίας σε τσιπούρα από Ελλάδα, Ιταλία, Γαλλία, Ισπανία, Τουρκία, Ολλανδία (ευρώ)

	ΕΛΛΑΔΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΤΟΥΡΚΙΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ
2000	417.542	1.233.368	519.804	55.459	-	54.209
2001	613.206	1.667.534	451.863	11.915	-	68.396
2002	1.091.150	1.671.065	285.122	6.532	-	60.806
2003	904.781	2.663.893	283.323	22.662	595	47.421
2004	991.914	3.469.033	350.676	16.757	67.107	69.784
2005	2.227.396	3.901.188	466.339	18.774	90.747	178.100
2006	1.681.111	4.194.265	617.420	68.241	-	142.894
2007	1.908.393	1.517.874	700.872	254.809	-	133.787
2008	2.239.367	803.891	525.352	100.451	3.700	142.365
2009	2.773.865	1.003.371	688.471	137.876	67.780	185.926
2010	4.430.634	1.269.110	616.021	109.617	106.799	278.656
2011	4.242.924	1.334.923	591.401	178.799	397.551	290.753
2012	7.231.633	600.645	512.280	197.380	2.116.485	618.170
2013	7.037.266	2.475.991	577.215	44.130	4.527.750	1.868.433
ΜΕΤΑΒΟΛΗ%	1.585	101	11	-20	-	3.347

Στη συνέχεια υπολογίστηκε ο δείκτης RXCA τα αποτελέσματα του οποίου φαίνονται στον Πίνακα 3.22. Από τα αποτελέσματα εφαρμογής του δείκτη RXCA προκύπτει ότι η Ολλανδία και η Ισπανία παρουσιάζουν τιμές του δείκτη πολύ μικρότερες της μονάδας υποδηλώνοντας την έλλειψη ανταγωνιστικού

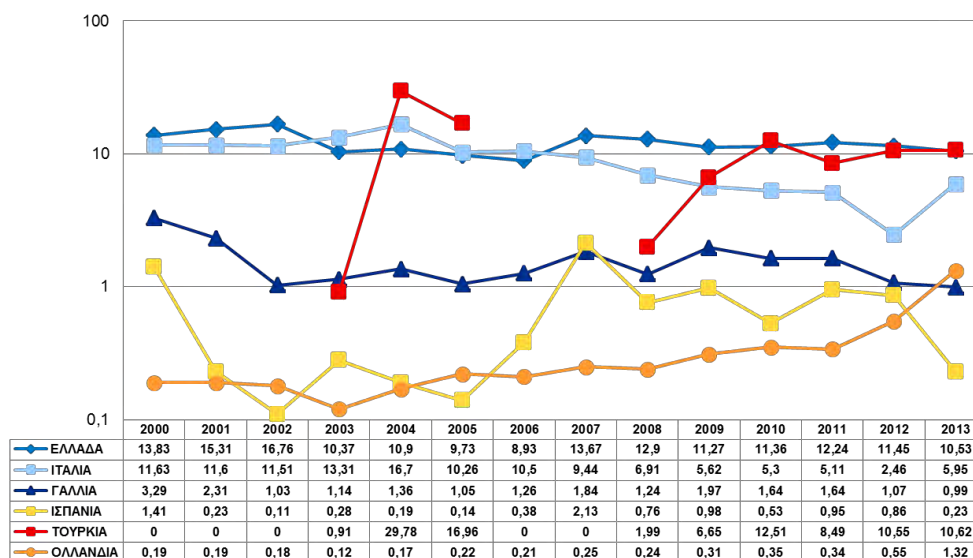
πλεονεκτήματος των αντίστοιχων προϊόντων, ενώ η Γαλλία έχει τον δείκτη σε μια πτωτική τάση λίγο πιο πάνω από την μονάδα. Η Ελλάδα παρουσιάζει τιμές του δείκτη RXCA πολύ μεγαλύτερες της μονάδας για όλη την περίοδο μελέτης. Ο δείκτης της Ελλάδας φθάνει τη μέγιστη τιμή του των 16,76 μονάδων το 2002 και τη μικρότερη των 8,93 το 2006 και καταλήγει το 2013 στις 10,53 μονάδες. Ο δείκτης της Ιταλίας παρουσιάζει μείωση περίπου 50% από το 2000-2013, όλες όμως οι τιμές του είναι πολύ μεγαλύτερες της μονάδας. Τέλος, το προϊόν της Τουρκίας εμφανίζει μεγάλη αύξηση του δείκτη 433% την εξαετία 2008-2013, που φθάνει τις 10,62 μονάδες το 2013.

Πίνακας 3.22 : Δείκτης RXCA στην αγορά της Γερμανίας

	ΕΛΛΑΔΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΤΟΥΡΚΙΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ
2000	13,83	11,63	3,29	1,41	-	0,19
2001	15,31	11,60	2,31	0,23	-	0,19
2002	16,76	11,51	1,03	0,11	-	0,18
2003	10,37	13,31	1,14	0,28	0,91	0,12
2004	10,90	16,70	1,36	0,19	29,78	0,17
2005	9,73	10,26	1,05	0,14	16,96	0,22
2006	8,93	10,50	1,26	0,38	-	0,21
2007	13,67	9,44	1,84	2,13	-	0,25
2008	12,90	6,91	1,24	0,76	1,99	0,24
2009	11,27	5,62	1,97	0,98	6,65	0,31
2010	11,36	5,30	1,64	0,53	12,51	0,35
2011	12,24	5,11	1,64	0,95	8,49	0,34
2012	11,45	2,46	1,07	0,86	10,55	0,55
2013	10,53	5,95	0,99	0,23	10,62	1,32
MAX 2000-2007	16,76	16,70	3,29	2,13	29,78	0,25
MIN 2000-2007	8,93	9,44	1,03	0,11	0,91	0,12
ΜΟ 2000-2007	12,84	13,07	2,16	1,12	15,35	0,18
ΜΕΤΑΒΟΛΗ %						
2000-2007	-1,10	-18,85	-44,05	50,56	-	29,82
ΤΥΠ. ΑΠΟΚΛΙΣΗ						
2000-2007	2,84	2,27	0,79	0,75	14,46	0,04
MAX 2008-2013	12,90	6,91	1,97	0,98	12,51	1,32
MIN 2008-2013	10,53	2,46	0,99	0,23	1,99	0,24
ΜΟ 2008-2013	11,71	4,69	1,48	0,61	7,25	0,78
ΜΕΤΑΒΟΛΗ %						
2008-2013	-18,35	-13,99	-20,20	-69,61	433,29	445,88
ΤΥΠ. ΑΠΟΚΛΙΣΗ						
2008-2013	0,83	1,50	0,39	0,29	3,76	0,41

Πηγή : Eurostat και υπολογισμοί του συγγραφέα.

Οι μεταβολές των τιμών του δείκτη για όλες της υπό μελέτη χώρες παρουσιάζονται στο Σχήμα 3.16.

Σχήμα 3.16: Τιμές του δείκτη RXCA στην αγορά της Γερμανίας για την τσιπούρα

Τα αποτελέσματα των υπολογισμών των τιμών για την τσιπούρα στην αγορά της Γερμανίας παρουσιάζονται στον Πίνακα 3.23. Από τον πίνακα προκύπτει ότι η Τουρκία εμφανίζει τις χαμηλότερες τιμές, την τελευταία δετία, και ακολουθεί η Ελλάδα, ενώ μέχρι το 2007 πιο φθηνή ήταν η ελληνική τσιπούρα. Ειδικότερα η Τουρκία παρουσιάζει τις χαμηλότερες τιμές έναντι των άλλων χωρών, με πτωτική πορεία φθάνοντας την τιμή 3,70 ευρώ το 2013 από 5,95 ευρώ το 2003.

Επομένως, η λιγότερο ανταγωνιστική στην αγορά της Γερμανίας είναι η τσιπούρα της Γαλλίας, της Ισπανίας και της Ολλανδίας με καθοδικές τάσεις. Αντίθετα, η ελληνική τσιπούρα έχει σταθερά μεγαλύτερο ανταγωνιστικό

πλεονέκτημα, με την Τουρκία να ακολουθεί όπως και την Ιταλία και έχει μείωση κατά 50% του δείκτη την υπό μελέτη περίοδο.

Πίνακας 3.23 : Τιμές πώλησης τσιπούρας στην αγορά της Γερμανίας (ευρώ/κιλό)

	ΕΛΛΑΔΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΤΟΥΡΚΙΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ
2000	5,82	6,35	8,34	8,40	-	4,71
2001	5,15	6,19	7,35	5,67	-	5,43
2002	4,33	5,62	6,82	4,35	-	5,74
2003	4,15	5,61	6,04	5,67	5,95	5,15
2004	4,83	5,93	6,80	5,78	5,89	5,06
2005	4,53	5,85	6,68	5,36	4,41	5,24
2006	4,91	6,23	6,67	5,73	-	5,65
2007	4,50	5,37	6,77	6,76	-	5,65
2008	3,71	4,55	6,56	6,05	2,64	5,39
2009	4,17	4,85	3,72	5,58	4,06	5,42
2010	4,67	5,49	6,37	6,77	4,58	5,71
2011	5,80	6,30	8,38	7,48	4,96	7,20
2012	5,21	5,46	8,50	7,13	3,43	4,43
2013	5,66	5,99	8,21	6,59	3,70	4,34
MAX 2000-2007	5,82	6,35	8,34	8,40	5,95	5,74
MIN 2000-2007	4,15	5,37	6,04	4,35	4,41	4,71
MO 2000-2007	4,99	5,86	7,19	6,38	5,18	5,23
ΜΕΤΑΒΟΛΗ						
% 2000-2007	-22,69	-15,42	-18,84	-19,56	-	19,75
MAX 2008-2013	5,80	6,30	8,50	7,48	4,96	7,20
MIN 2008-2013	3,71	4,55	3,72	5,58	2,64	4,34
MO 2008-2013	4,76	5,43	6,11	6,53	3,80	5,77
ΜΕΤΑΒΟΛΗ						
% 2008-2013	52,51	31,56	25,19	8,85	39,88	-19,48

Πηγή : Eurostat και υπολογισμοί του συγγραφέα.

3.2.7. Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής τσιπούρας στην αγορά της Ρουμανίας

Η αγορά της Ρουμανίας αποτελεί μία νέα αγορά για την ελληνική τσιπούρα και με αυξητικές τάσεις. Η συνολική αξία συναλλαγών των έξι υπό μελέτη χωρών στην αγορά της Ρουμανίας ανήλθαν στις 1.466 χιλιάδες ευρώ το έτος 2013, με το μεγαλύτερο μερίδιο να το κατέχει η Ελλάδα. Η Γαλλία εξάγει τσιπούρα στην Ρουμανία από το 2001 και μετά, φθάνοντας τις 13 χιλιάδες ευρώ για το έτος 2008,

αλλά πέφτει στις 2 χιλιάδες ευρώ το 2013. Η Ιταλία έχει αυξητική τάση και από 3 χιλιάδες ευρώ το 2004 φθάνει στις 83 χιλιάδες το 2013. Οι εξαγωγές της Ελλάδας στην Ρουμανία όμως, έχουν τεράστια αυξητική τάση από το 2000-2013 που ξεκινά από 13 χιλιάδες ευρώ το 2003 και έφθασαν τις 736 χιλιάδες ευρώ το 2013 και ξεπέρασαν το 1 εκατ. ευρώ τα έτη 2010-2012. Η Τουρκία από το 2009 και μετά ξεκινά με εξαγωγές τσιπούρας στην Ρουμανία των 109 χιλιάδων ευρώ και φθάνει στις 644 χιλιάδες. (Πιν. 3.24).

Πίνακας 3.24: Εισαγωγές της Ρουμανίας σε τσιπούρα από Ελλάδα, Ιταλία, Γαλλία, Ισπανία, Τουρκία, Ολλανδία (ευρώ)

	ΕΛΛΑΔΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΤΟΥΡΚΙΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ
2000	-	-	-	360	8.003	0
2001	915	-	3.628	-	8.974	0
2002	388	-	9.023	-	1.427	0
2003	13.005	-	13.587	-	-	0
2004	46.162	-	5.249	-	-	0
2005	203.778	3.280	3.311	-	-	471
2006	536.706	8.548	1.215	-	-	5.275
2007	646.866	82.620	5.386	-	-	5.185
2008	347.912	738.195	5.890	-	-	6.549
2009	846.300	337.505	576	-	109.623	-
2010	1.278.670	95.509	197	-	329.262	-
2011	1.370.438	138.843	139	-	455.685	-
2012	1.108.395	32.628	-	-	484.695	-
2013	736.010	83.224	2.696	-	644.950	-
ΜΕΤΑΒΟΛΗ%	80.338	2.437	-26	-	7.959	-

Από τα αποτελέσματα εφαρμογής του δείκτη RXCA προκύπτει ότι η Ελλάδα έχει τις υψηλότερες τιμές και μάλιστα πολύ υψηλότερες της μονάδας, στις 7,48 μέχρι το 2007 και μια μικρή πτώση -3,59% το 2013 που φθάνει τις 5,33 μονάδες, κατατάσσοντας την ελληνική τσιπούρα ιδιαίτερα ανταγωνιστική (Πιν. 3.25.). Οι τιμές της Γαλλίας και της Ιταλίας είναι μικρότερες της μονάδας με εξαίρεση τα έτη 2001-

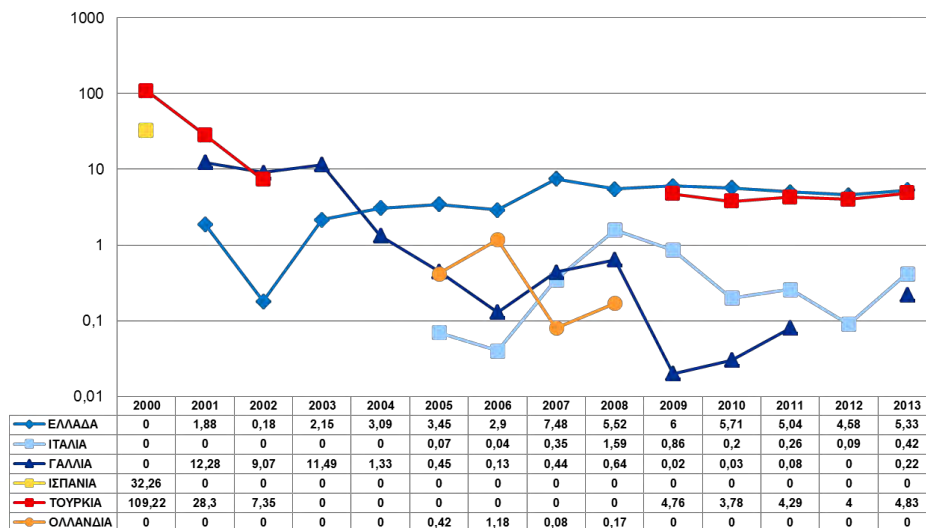
2003 για τη Γαλλία και το έτος 2008 για την Ιταλία. Τέλος, η Ρουμανία δεν εισάγει καθόλου προϊόν από την Ισπανία και την Ολλανδία από το 2008 και μετά. Από την Τουρκία εισάγει τσιπούρα από το 2009 και μετά με ένα δείκτη γύρω στις 4 μονάδες.

Πίνακας 3.25 : Δείκτης RXCA στην αγορά της Ρουμανίας

	ΕΛΛΑΔΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΤΟΥΡΚΙΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ
2000	-	-	-	32,26	109,22	-
2001	1,88	-	12,28	-	28,30	-
2002	0,18	-	9,07	-	7,35	-
2003	2,15	-	11,49	-	-	-
2004	3,09	-	1,33	-	-	-
2005	3,45	0,07	0,45	-	-	0,42
2006	2,90	0,04	0,13	-	-	1,18
2007	7,48	0,35	0,44	-	-	0,08
2008	5,52	1,59	0,64	-	-	0,17
2009	6,00	0,86	0,02	-	4,76	-
2010	5,71	0,20	0,03	-	3,78	-
2011	5,04	0,26	0,08	-	4,29	-
2012	4,58	0,09	-	-	4,00	-
2013	5,33	0,42	0,22	-	4,83	-
MAX 2000-2007	7,48	0,35	12,28	-	109,22	1,18
MIN 2000-2007	0,18	0,04	0,13	-	7,35	0,08
MO 2000-2007	3,83	0,20	6,20	-	58,29	0,63
ΜΕΤΑΒΟΛΗ % 2001-2007	298,20	-	-96,41	-	-	-
ΤΥΠ. ΑΠΟΚΛΙΣΗ 2000-2007	2,24	0,17	5,63	-	53,80	0,57
MAX 2008-2013	6,00	1,59	0,64	-	4,83	-
MIN 2008-2013	4,58	0,09	0,02	-	3,78	-
MO 2008-2013	5,29	0,84	0,33	-	4,31	-
ΜΕΤΑΒΟΛΗ % 2008-2013	-3,59	-73,81	-65,29	-	-	-
ΤΥΠ. ΑΠΟΚΛΙΣΗ 2008-2013	0,51	0,57	0,26	-	0,46	-

Πηγή : Eurostat και υπολογισμοί του συγγραφέα.

Οι αυξομειώσεις των τιμών του δείκτη για όλες της υπό μελέτη χώρες και για όλη την περίοδο μελέτης παρουσιάζονται στο διάγραμμα του Σχήματος 3.17.

Σχήμα 3.17. Τιμές του δείκτη RXCA στην αγορά της Ρουμανίας για την τσιπούρα

Οι τιμές της τσιπούρας στην αγορά της Ρουμανίας παρουσιάζονται στον Πίνακα 3.26.

Οι τιμές του ελληνικού προϊόντος δε διαφέρουν σημαντικά από τις άλλες χώρες. Η ελληνική τσιπούρα εμφάνισε τη μικρότερη τιμή της το 2008 ίση με 3,67. Ωστόσο, η περισσότερο ανταγωνιστική στην αγορά της Ρουμανίας είναι η τσιπούρα της Ελλάδας σε όλη την περίοδο μελέτης, με την Τουρκία να την ανταγωνίζεται από το 2009 και μετά με μια τιμή τσιπούρας λίγο πιο φθηνή από της Ελλάδας.

Πίνακας 3.26: Τιμές πώλησης τσιπούρας στην αγορά της Ρουμανίας (ευρώ/κιλό)

	ΕΛΛΑΔΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΤΟΥΡΚΙΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ
2000	-	-	-	-	5,34	-
2001	9,15	-	9,07	-	5,61	-
2002	-	-	8,20	-	3,57	-
2003	4,82	-	7,55	-	-	-
2004	6,79	-	8,75	-	-	-
2005	4,66	8,20	11,04	-	-	4,71
2006	4,77	5,03	12,15	-	-	7,54
2007	4,30	4,13	5,39	-	-	12,96
2008	3,67	3,64	3,68	-	-	8,19
2009	4,25	3,69	-	-	3,38	-
2010	4,68	4,46	-	-	3,92	-
2011	5,65	5,79	-	-	4,84	-
2012	4,55	7,42	-	-	4,07	-
2013	4,33	5,33	5,39	-	3,96	-
MAX 2000-2007	9,15	8,20	12,15	-	5,61	12,96
MIN 2000-2007	4,30	4,13	5,39	0,00	3,57	4,71
MO 2000-2007	6,72	6,17	8,77	-	4,59	8,84
ΜΕΤΑΒΟΛΗ % 2001-2007	-53,03	-	-40,62	-	-	-
MAX 2008-2013	5,65	7,42	5,39	0,00	4,84	8,19
MIN 2008-2013	3,67	3,64	3,68	0,00	3,38	8,19
MO 2008-2013	4,66	5,53	4,54	0,00	4,11	8,19
ΜΕΤΑΒΟΛΗ % 2008-2013	17,1/85	46,63	46,47	-	-	-

Πηγή : Eurostat και υπολογισμοί του συγγραφέα.

3.2.8. Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας της τσιπούρας στην αγορά της Ελλάδας

Σε αυτό το κομμάτι της εργασίας επιχειρήθηκε να εκτιμηθεί ο βαθμός διεισδυτικότητας στην αγορά της Ελλάδας της τσιπούρας των κυριότερων ανταγωνιστικών χωρών. Η μελέτη του παραπάνω δείκτη κρίνεται σημαντική μιας και οι εισαγωγές της Ελλάδας σε τσιπούρα για το 2012 έφτασαν τα 7 εκατ. ευρώ (Πίν. 7 Παραρτήματος).

Ειδικότερα, υπολογίστηκε ο δείκτης του Μεριδίου Εισαγωγών, IS (Import Share), ο οποίος εκτιμά τη διεισδυτική ικανότητα της τσιπούρας της Ισπανίας, της Αλβανίας, της Κύπρου, της Γαλλίας, της Ιταλίας, της Ολλανδίας, της Πορτογαλίας, της Τουρκίας και των λοιπών χωρών στην αγορά της Ελλάδας.

Σύμφωνα με τον Πίνακα 3.27, η Ιταλία καταλαμβάνει σταθερά το μεγαλύτερο μερίδιο έναντι των άλλων χωρών τα περισσότερα έτη από το 2000-2013 και μόνο το 2005 και 2012 μειώνεται το μερίδιο της.

Η Ισπανία παρουσιάζει διακύμανση των εξαγωγών της σε τσιπούρα στην Ελλάδα. Έτσι, ενώ το 2000 κατείχε μερίδιο ίσο με 22% το 2013 μειώθηκε στο 9,21%, και μέγιστη τιμή για την περίοδο της μελέτης το 2003 οπότε και κατείχε μερίδιο 52,23%.

Η Γαλλία παρουσιάζει τιμή άνω του δέκα μόνο τα έτη 2000, 2002, 2011, 2012 με υψηλότερη τιμή με 31,57%.

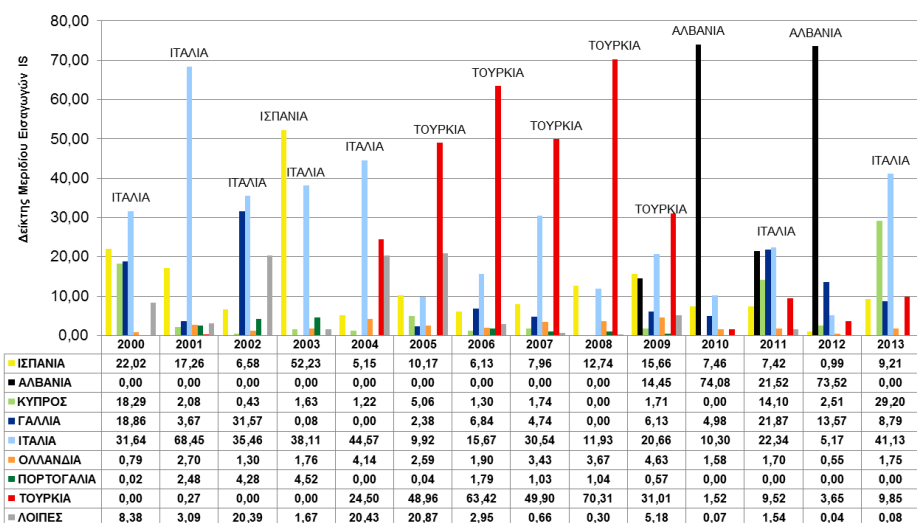
Η Τουρκία από μηδενικές τιμές μέχρι το 2003 βελτιώνει θεαματικά τη θέση της από το 2004-2009 φθάνοντας το 2008 σε μερίδιο ίσο με 70,31% αλλά από το 2009 μειώνεται το μερίδιό της διότι η Αλβανική και Κυπριακή τσιπούρα μπαίνουν δυναμικά στην αγορά της Ελλάδας με μερίδια που φθάνουν το 74% τα έτη 2010-2012 για την αλβανική και το 29,20% το 2013 για την κυπριακή τσιπούρα.

Σύμφωνα με τα παραπάνω παρατηρείται ότι η Αλβανία βελτιώνει συνεχώς τη θέση της στην αγορά της Ελλάδας από το 2009 και μετά αλλά το 2013 μπαίνει στην αγορά και η τσιπούρα της Κύπρου. Επίσης, και η Ιταλία κάνει αισθητή την παρουσία της με 41% μερίδιο το 2013.

Πίνακας 3.27: Δείκτης του Μεριδίου Εισαγωγών, IS (Import Share) για την αγορά της Ελλάδας σε τσιπούρα

	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΑΛΒΑΝΙΑ	ΚΥΠΡΟΣ	ΓΑΛΛΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	ΤΟΥΡΚΙΑ	ΛΟΙΠΕΣ
2000	22,02	0,00	18,29	18,86	31,64	0,79	0,02	0,00	8,38
2001	17,26	0,00	2,08	3,67	68,45	2,70	2,48	0,27	3,09
2002	6,58	0,00	0,43	31,57	35,46	1,30	4,28	0,00	20,39
2003	52,23	0,00	1,63	0,08	38,11	1,76	4,52	0,00	1,67
2004	5,15	0,00	1,22	0,00	44,57	4,14	0,00	24,50	20,43
2005	10,17	0,00	5,06	2,38	9,92	2,59	0,04	48,96	20,87
2006	6,13	0,00	1,30	6,84	15,67	1,90	1,79	63,42	2,95
2007	7,96	0,00	1,74	4,74	30,54	3,43	1,03	49,90	0,66
2008	12,74	0,00	0,00	0,00	11,93	3,67	1,04	70,31	0,30
2009	15,66	14,45	1,71	6,13	20,66	4,63	0,57	31,01	5,18
2010	7,46	74,08	0,00	4,98	10,30	1,58	0,00	1,52	0,07
2011	7,42	21,52	14,10	21,87	22,34	1,70	0,00	9,52	1,54
2012	0,99	73,52	2,51	13,57	5,17	0,55	0,00	3,65	0,04
2013	9,21	0,00	29,20	8,79	41,13	1,75	0,00	9,85	0,08
MAX ΕΩΣ 2008	52,23	-	18,29	31,57	68,45	4,14	4,52	70,31	20,87
MIN ΕΩΣ 2008	5,15	-	0,43	2,38	9,92	0,79	0,02	0,27	0,30
ΜΟ ΕΩΣ 2008	28,69	-	9,36	16,97	39,18	2,47	2,27	35,29	10,59
ΜΕΤΑΒΟΛΗ%	-63,84	-	-90,49	-74,87	-3,47	333,56	5860,84	-	-92,09
MAX ΑΠΟ 2009	15,66	74,08	29,20	21,87	41,13	4,63	0,57	31,01	5,18
MIN ΑΠΟ 2009	0,99	14,45	1,71	4,98	5,17	0,55	-	1,52	0,04
ΜΟ ΑΠΟ 2009	8,33	44,26	15,45	13,43	23,15	2,59	-	16,26	2,61
ΜΕΤΑΒΟΛΗ%	-41,17	-100,00	1603,63	43,44	99,05	-62,26	-100,00	-68,24	-98,40

Οι διακυμάνσεις του μεριδίου εισαγωγών των υπό μελέτη χωρών στην αγορά της Ελλάδας για το προϊόν της τσιπούρας παρουσιάζονται στο Σχήμα 3.17 που ακολουθεί.

Σχήμα 3.17: Διακύμανση τιμών IS στην αγορά της Ελλάδας για την τσιπούρα

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στην παρούσα μελέτη για τη διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής τσιπούρας διαπιστώνεται ότι:

A) Οι κυριότερες εισαγωγικές αγορές σε τσιπούρα μεταξύ των χωρών της Ε.Ε.-27 είναι η Ιταλία, η Γαλλία, η Πορτογαλία, το Ηνωμένο Βασίλειο, η Γερμανία και η Ισπανία, με ανερχόμενη αγορά την Ρουμανία. Οι χώρες αυτές αποτελούν επίσης τους κυριότερους προορισμούς των ελληνικών εξαγωγών. Παράλληλα, οι ανταγωνιστικές χώρες της Ελλάδας στην αγορά της Ε.Ε.-27, από όλες τις χώρες παγκοσμίως, για την τελευταία 5ετία, είναι η Ισπανία, η Τουρκία, η Γαλλία, η Ιταλία, η Μάλτα και η Κροατία.

Συγκεκριμένα, η αγορά της Ιταλίας αποτελεί την σημαντικότερη αγορά για την ελληνική τσιπούρα. Σύμφωνα με τα στοιχεία αξίας των εισαγωγών της Ιταλίας από τις χώρες Ελλάδα, Ισπανία, Γαλλία, Τουρκία, Μάλτα και Κροατία διαπιστώνεται ότι, η ελληνική τσιπούρα κατέχει από το 2000 έως σήμερα το πρώτο μεγαλύτερο μερίδιο αγοράς και ακολουθεί η Μάλτα - που κατέχει και το μεγαλύτερο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα-, σε σχέση με τις προαναφερθείσες ανταγωνιστικές χώρες, με τρίτη την Τουρκία και νέα ανταγωνίστρια χώρα την Κροατία μετά το 2009. Ωστόσο, παρατηρείται σχετική κάμψη του δείκτη Αποκαλυπτόμενου Εξαγωγικού Ανταγωνιστικού Πλεονεκτήματος της Ελλάδας με ποσοστό αρνητικής μεταβολής - 15,15%.

Επίσης, από τα αποτελέσματα υπολογισμού των τιμών της τσιπούρας των ανταγωνιστικών χωρών στην αγορά της Ιταλίας διαπιστώνεται ότι, το προϊόν της Τουρκίας και της Μάλτας κατά μέσο όρο εμφανίζει τις χαμηλότερες τιμές, έναντι της Ισπανίας και της Γαλλίας, με τρίτη πιο φθηνή την τιμή της ελληνικής τσιπούρας και

νέα ανταγωνιστική τιμή αυτή της τσιπούρας Κροατίας. Ωστόσο, την τελευταία δεκαετία σχεδόν όλες οι τιμές εμφανίζουν ανοδική πορεία.

Συνοπτικά, στην αγορά της **Ιταλίας**, τη σημαντικότερη αγορά για την ελληνική τσιπούρα με αξία εισαγωγών το 2013 στα 81 εκατ. ευρώ που αντιστοιχούν σε 19,5 χιλιάδες τόνους, είναι:

- ☐ 1^η η Ελλάδα από το 2000-2013 σε εξαγωγές προς την Ιταλία
- ☐ 2^η η Μάλτα που κατέχει και το μεγαλύτερο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα
- ☐ νέα ανταγωνίστρια χώρα η Κροατία μετά το 2009
- ☐ φθηνότερη η τσιπούρα Τουρκίας και ακολουθούν Μάλτας και Ελλάδας κατά Μ.Ο. την τελευταία δετία

Για την αγορά της Γαλλίας, διαπιστώνεται ότι, η ελληνική τσιπούρα κρατά την πρώτη θέση σε μερίδιο αξίας εισαγωγών που κατείχε από το 2000 με δεύτερη την ισπανική, αλλά με μια σταθερά καθοδική πορεία του δείκτη ανταγωνιστικότητας και των δύο.

Στην αγορά της Πορτογαλίας η ελληνική τσιπούρα είναι δεύτερη σε μερίδιο αξίας εισαγωγών ενώ στην αγορά του Ηνωμένου Βασιλείου είναι πρώτη. Και στις δύο αγορές διαφαίνεται μια ανάκαμψη της μεταβολής του δείκτη ανταγωνιστικότητας της Ελλάδας σε ποσοστό του 64%-67,69% την τελευταία δετία.

Για την αγορά της Ισπανίας διαπιστώνεται ότι, ενώ η ελληνική τσιπούρα είναι πρώτη σε μερίδιο αξίας εισαγωγών, ο ελληνικός δείκτης RXCA διατηρείται σταθερά σε δεύτερη θέση μετά την Τουρκία, με μία όμως σημαντική ανοδική μεταβολή του δείκτη της Τουρκίας, σε ποσοστό 12,66% την τελευταία δετία.

Αξίζει να σημειωθεί ότι, η Ρουμανία διαφαίνεται να αποτελεί μια νέα αναπτυσσόμενη αγορά για την απορρόφηση των ελληνικών εξαγωγών τσιπούρας την

τελευταία δετία, με την ελληνική τσιπούρα να έχει κερδίσει την πρώτη θέση και η τουρκική τη δεύτερη.

Αναφορικά με τις τιμές πώλησης της τσιπούρας των ανταγωνιστικών χωρών στις αγορές Γαλλίας, Πορτογαλίας, Ισπανίας διαπιστώνεται ότι, το προϊόν της Ελλάδας και της Τουρκίας εμφανίζει τις χαμηλότερες τιμές, με πιο φθηνή την τσιπούρα της Ελλάδας στην Γαλλία και Πορτογαλία, λαμβάνοντας υπόψη ότι οι συναλλαγές της Τουρκίας με αυτές τις χώρες είναι πολύ λίγες για ασφαλή συμπεράσματα ως προς την τιμή.

Στην αγορά του Ηνωμένου Βασιλείου διαπιστώνεται ότι το προϊόν της Ελλάδας εμφανίζει τις φθηνότερες τιμές. Στη Ρουμανία διαπιστώνεται ότι, το προϊόν της Ελλάδας και της Τουρκίας εμφανίζει τις φθηνότερες τιμές, με σχετικά μικρή διαφορά μεταξύ τους και την τσιπούρα της Τουρκίας λίγο πιο φθηνή.

Για την αγορά της Γερμανίας διαπιστώνεται μία σημαντική διαφορά έναντι των προαναφερθέντων εισαγωγικών αγορών. Η Ελλάδα κατέχει την πρώτη θέση σε ανταγωνιστικό πλεονέκτημα κατά μέσο όρο την τελευταία δετία.

Επίσης, βάσει υπολογισμού των τιμών πώλησης της τσιπούρας των ανταγωνιστικών χωρών στην αγορά της Γερμανίας, η Τουρκία εμφανίζει τις χαμηλότερες τιμές, την τελευταία δετία, και ακολουθεί η Ελλάδα, ενώ μέχρι το 2007 πιο φθηνή ήταν η ελληνική τσιπούρα.

Συνοψίζοντας, σε μερίδιο αξίας εισαγωγών (2008-2013):

- ❑ 1η η Ελλάδα στις αγορές **Γαλλίας, Ισπανίας, Ηνωμένου Βασιλείου, Γερμανίας και Ρουμανίας**
- ❑ 2η η Τουρκία στις αγορές **Ηνωμένου Βασιλείου, Ισπανίας, Γερμανίας και Ρουμανίας**

Σε τιμές πώλησης τσιπούρας κατά μέσο όρο (2008-2013):

- ❑ 1^η πιο φθηνή η ελληνική τσιπούρα στις αγορές **Γαλλίας, Πορτογαλίας, Ηνωμένου Βασιλείου**
- ❑ 1^η πιο φθηνή η τουρκική τσιπούρα στις αγορές **Ισπανίας, Γερμανίας και Ρουμανίας**

Είναι φανερό ότι, οι τιμές του δείκτη RXCA παρουσιάζουν έντονες μεταβολές, γεγονός που υποδηλώνει ότι η αγορά της τσιπούρας χαρακτηρίζεται από έντονα ανταγωνιστικό και γρήγορα μεταβαλλόμενο περιβάλλον, δημιουργώντας έτσι ευκαιρίες αλλά και απειλές σε όλους τους εμπλεκόμενους του κλάδου. Απειλές που προέρχονται από την είσοδο νέων παραγωγικών και κατά επέκταση εξαγωγικών χωρών, σε ήδη υπάρχουσες ή αναδυόμενες αγορές, όπως είναι για παράδειγμα η Τουρκία. Ευκαιρίες που διαμορφώνονται από το άνοιγμα νέων εισαγωγικών αγορών, όπως είναι η αγορά της Ρουμανίας.

Β) Ως προς το βαθμό διεισδυτικότητας στην αγορά της Ελλάδας, της τσιπούρας των κυριότερων ανταγωνιστικών χωρών που είναι η Αλβανία, η Ιταλία, η Τουρκία, η Κύπρος και η Ισπανία, την τελευταία 5ετία παρατηρείται μεγάλη αύξηση των εισαγωγών της Ελλάδας από Αλβανία και ακολουθούν η Ιταλία, η Τουρκία και η Κύπρος, ενώ μέχρι το 2008 η πρώτη χώρα ήταν η Ιταλία και ακολουθούσαν η Τουρκία και η Ισπανία.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα εκτίμησης των σχετικών δεικτών στην παρούσα εργασία, διαπιστώνουμε ότι η αγορά της Ε.Ε.-27 είναι ιδιαίτερα απαιτητική και συνεχώς εξελισσόμενη ανταγωνιστικά.

Συγκριτικά, η θέση της ελληνικής τσιπούρας στις υπό μελέτη εισαγωγικές αγορές είναι:

- ☐ 1^η στις 6 από τις 7 αγορές σε αξία εισαγωγών
- ☐ 1^η στις 5 από τις 7 αγορές σε ανταγωνιστικό πλεονέκτημα
- ☐ Χαμηλότερη τιμή σε 3 από τις 7 αγορές
- ☐ 2^η χαμηλότερη τιμή στις υπόλοιπες 4 αγορές
- ☐ Αναδυόμενη αγορά της Ρουμανίας

Ενώ, η τουρκική τσιπούρα στις υπό μελέτη εισαγωγικές αγορές είναι:

- ☐ Κύρια ανταγωνίστρια
- ☐ 2^η στις 4 από τις 7 αγορές σε αξία εξαγωγών
- ☐ 2^η στις 3 από τις 7 αγορές σε ανταγωνιστικό πλεονέκτημα
- ☐ 1^η χαμηλότερη τιμή στις 4 από τις 7 αγορές

Από τα παραπάνω συμπεραίνουμε ότι η ελληνική τσιπούρα χαρακτηρίζεται από ικανοποιητικό βαθμό ανταγωνιστικότητας στις περισσότερες από τις υπό μελέτη εισαγωγικές αγορές. Όσον αφορά στην ανάλυση των ανταγωνιστικών - εξαγωγικών χωρών, η Τουρκία συνιστά μια σοβαρή απειλή για τις ελληνικές εξαγωγές τσιπούρας. Η χαμηλότερη τιμή που συνήθως συνοδεύει την τουρκική τσιπούρα, διαφαίνεται ότι αποτελεί το σημαντικότερο παράγοντα για τη συνεχή βελτίωση της ανταγωνιστικής θέσης της χώρας αυτής έναντι των ελληνικών εξαγωγών.

Συνεπώς, οι ελληνικές εξαγωγές θα πρέπει να προσανατολιστούν σε εναλλακτικές στρατηγικές μάρκετινγκ, οι οποίες θα στοχεύουν στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, χωρίς να εστιάζουν στην τιμή αυτή καθ' αυτή αλλά σε διαδικασίες που θα βελτιώνουν την προστιθέμενη αξία, εκπληρώνοντας έτσι καλύτερα τις συνεχώς μεταβαλλόμενες επιθυμίες των ευρωπαϊών πελατών τους. Ως τέτοιες θα μπορούσαν να θεωρηθούν η μεταποίηση, η τυποποίηση και η συσκευασία των υδατοκαλλιεργητικών προϊόντων, διαδικασίες που προσδίδουν ανταγωνιστικό

πλεονέκτημα, στις χώρες που τις υιοθετούν. Ειδικότερα, η μεταποίηση θα μπορούσε να προσανατολιστεί σε νέα προϊόντα τσιπούρας με ευκολία στη χρήση για εξοικονόμηση χρόνου.

Σημαντικό θα ήταν επίσης, οι ελληνικές επιχειρήσεις τσιπούρας να στοχεύσουν στη δημιουργία επώνυμου προϊόντος αλλά και στη διασφάλιση της υγιεινής και της ποιότητας των παραγομένων προϊόντων, καθώς τα τελευταία χρόνια η απαίτηση των καταναλωτών για ασφαλή προϊόντα αποκτά όλο και περισσότερη σημασία.

Οι έλληνες παραγωγοί τσιπούρας θα πρέπει να γνωρίζουν ότι εκτρέφουν τσιπούρα αλλά πουλάνε σωστή διατροφή και υγεία.

Επίσης, απαιτείται η εύρεση της τομής της μεγιστοποίησης της κερδοφορίας των ιχθυοκαλλιεργειών και της αειφορικής διαχείρισης των φυσικών πόρων.

Σύμφωνα με τους Πολύμερος, Κ. και Αρβανιτογιάννης, Ι., 2003, ο προσανατολισμός στην περαιτέρω ανάπτυξη μεταποιητικών δραστηριοτήτων, η βελτίωση των λειτουργιών του μάρκετινγκ γενικότερα, σε συνδυασμό με την εφαρμογή συστημάτων διασφάλισης ποιότητας, αποτελεί τη δυναμικότερη αντίδραση, ενόψει των ευρωπαϊκών και διεθνών προκλήσεων. Λαμβάνοντας υπόψη επίσης, ότι ο τομέας της συλλεκτικής αλιείας αντιμετωπίζει τα τελευταία χρόνια το οξύ πρόβλημα της υπεραλίευσης, η ανάπτυξη των υδατοκαλλιεργειών συνιστά ένα πολύ σοβαρό θέμα για την ανάπτυξη, της όποιας μας οικονομίας αλλά και τη διασφάλιση της αειφορικής διαχείρισης του υδάτινου περιβάλλοντος.

Σε μελέτη του 2011 του IOBE, σημειώνεται ότι η στροφή προς τον υγιεινό τρόπο ζωής και η τάση αύξησης της κατά κεφαλήν κατανάλωσης ψαριού, σε συνδυασμό με σταθεροποίηση ή πτώση της αλιείας, προοιωνίζουν ότι οι συνθήκες

που θα αντιμετωπίζει ο κλάδος των υδατοκαλλιεργειών στο μέλλον θα είναι ευνοϊκές. Έτσι, παρόλο που ο κλάδος αντιμετωπίζει σοβαρές εξωγενείς απειλές, όπως το ενδεχόμενο ενίσχυσης της ανταγωνιστικής θέσης της Τουρκίας ή η ανάδυση νέων παραγωγικών χωρών με χαμηλότερο κόστος εργασίας κοντά στα μεγάλα κέντρα κατανάλωσης, συνολικά οι εξωγενώς οριζόμενες προοπτικές του είναι θετικές.

Υπογραμμίζεται όμως, η ανάγκη καλύτερου συντονισμού μεταξύ των επιχειρήσεων για δράσεις κοινού ενδιαφέροντος. Η καλύτερη πληροφόρηση για την κατάσταση της αγοράς και η αυξημένη συνεργασία με ερευνητικά κέντρα μπορεί να περιορίσουν σημαντικά την ενδογενή κυκλικότητα που χαρακτηρίζει τον κλάδο, μειώνοντας την απειλή πτώσης των τιμών, βελτιώνοντας ταυτόχρονα τις ευκαιρίες για καινοτομία και για συντονισμένη προώθηση των προϊόντων.

Με στόχο τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των υδατοκαλλιεργητικών προϊόντων και ειδικότερα της τσιπούρας και την προώθησή τους στις υπάρχουσες αλλά και το «άνοιγμα» σε νέες αγορές της Βόρειας και Κεντρικής Ευρώπης σημαντικό ρόλο θα παίζει η διαφήμιση π.χ.

- με οργάνωση εκδηλώσεων προβολής με γευστιγνωσία ελληνικής τσιπούρας και άλλων προϊόντων ιχθυοκαλλιέργειας
- με διοργάνωση συνεδρίων και συμμετοχή σε διεθνείς εκθέσεις του κλάδου.
- επαναλαμβανόμενες δράσεις τόνωσης της εικόνας της ελληνικής τσιπούρας με δημοσιεύσεις σε περιοδικά, αφίσες

Επίσης, το ίδιο το κράτος επενδύοντας στον πρωτογενή τομέα που είναι και η λύση στην οικονομική κρίση, θα μπορούσε να δώσει περισσότερα κίνητρα και ενίσχυση μέσω προγραμμάτων σε παλιούς και νέους επιχειρηματίες με στόχο την επέκταση και βελτίωση του κλάδου των ιχθυοκαλλιεργειών.

Τέλος, οι Έλληνες παραγωγοί θα μπορούσαν να στραφούν και στις ανάγκες της εγχώριας αγοράς αφού σύμφωνα με τον δείκτη μεριδίου εισαγωγών (IS) στην αγορά της Ελλάδας διαπιστώνονται ανάγκες που καλύπτονται με εισαγωγές τσιπούρας από γειτονικές χώρες.

Από την πλευρά του κράτους να πρέπει να υπάρξει πολιτική βούληση για βελτίωση της γενικής ελληνικής εικόνας και της αξιοπιστίας της στις παγκόσμιες αγορές.

5. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΞΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Balassa B.,(1965). Trade liberalization and revealed comparative advantage. The Manchester School of Economic and Social Studies. 1, 99 -123.
- Havrila, I. and Gunawardana P. (2003). Analysing Comparative Advantage and Competitiveness: an Application to Australia's Textile and Clothing Industries. Australian Economic Papers, 42(1), 103-117.
- Kaimakoudi, E., Polymeros K. and Batzios Ch., (2014). "Investigating export performance of Balkan and Eastern European fisheries sector"Elsevier, Procedia Economics and Finance. Reference: FINE576. DOI:10.1016/S2212-5671(14)00023-9. (2014), pp. 219-230. . The Economies of Balkan and Eastern Europe Countries in the Changed World (EBEEC 2013).
- Karagounis, C. and Polymeros K., (2011). "Investigating the competitiveness of Greek sea bass in the E.U. market". Proceedings of the 4th International Symposium on Hydrobiology and Fisheries, p. 208-211.
- Kim, D. and Marion, B. W. (1997). Domestic Market Structure and Performance in Global Markets: Theory and Empirical Evidence from U.S. Food Manufacturing Industries, Review of Industrial Organization 12: 335-354.
- Lee, J. (1995). Comparative Advantage in Manufacturing as a Determinant of Industrialization: the Korean Case. World Development, 23(7):1195-1214.
- Polymeros K. and Katrakilidis K. (2008). The Dynamic Characteristics of Competitiveness in the E.U Fish Market. The International Journal of Economic Issues, Volume 1, (1), pp. 25-42.
- Polymeros K., Mattas K. and E. Tsakiridou, (2005). Assessing the Competitiveness of E.U Mediterranean Fisheries and Aquaculture Industries. 95th Seminar of the European Association of Agricultural Economists (EAAE), The Economics of Aquaculture with Respect to Fisheries, Civitavecchia (Rome).
- Porter, M. (1998). The Competitive Advantage of Nations: with a new introduction. London: Macmillan Press, pp 11-15, 33-39, 602.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Λιόλιου, Μ. (2009). Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής τσιπούρας στην αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μεταπτυχιακή διατριβή. Τμήμα Γεωπονίας Ιχθυολογίας και Υδάτινου Περιβάλλοντος, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Βόλος, σελ. 90-93
- Λιόλιου, Μ., Πολύμερος, Κ. και Κατρακυλίδης, Κ., (2010). "Η δυναμική των ελληνικών εξαγωγών προϊόντων ζωικής προέλευσης στην αγορά της Ε.Ε". Πρακτικά 10ου Πανελληνίου Συνεδρίου Αγροτικής Οικονομίας, Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Γράφημα, σελ. 487-495.
- Καραγκούνης Χρ. (2011). Οι προοπτικές των ελληνικών αλιευτικών προϊόντων στην αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μεταπτυχιακή διατριβή, Τμήμα Γεωπονίας Ιχθυολογίας και Υδάτινου Περιβάλλοντος, Πανεπιστήμιου Θεσσαλίας, Βόλος, σελ. 39

- Καραγκούνης, Χ. και Πολύμερος Κ., (2012). "Διερεύνηση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής τσιπούρας στην αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης". Πρακτικά 11ου Πανελληνίου Συνεδρίου Αγροτικής Οικονομίας, Θεσσαλονίκη.
- Πολύμερος, Κ. και Αρβανιτογιάννης, Ι. (2003). "Μεταποίηση-Διακίνηση και Εμπορία Αλιευτικών Προϊόντων". Πρακτικά 1ου Πανελληνίου Συνεδρίου Υδροβιολογίας – Αλιείας, (Αλιεία-υδατοκαλλιέργειες αντικρουόμενες ή παράλληλες δραστηριότητες).
- Πολύμερος, Κ., Λοΐζου, Ε. και Τσακιρίδου, Ε. (2005). "Εκτίμηση Δεικτών Ανταγωνιστικότητας των Ελληνικών Αλιευτικών Προϊόντων". Πρακτικά 8ου Πανελληνίου Συνεδρίου Αγροτικής Οικονομίας, Εκδόσεις Αγροτύπος α.ε., σελ. 44-52.
- Πολύμερος, Κ., Τσακιρίδου, Ε. και Κατρακυλίδης, Κ., (2005). "Εκτίμηση των Μεριδίων Αγοράς των Ελληνικών Εξαγωγών Αλιευτικών Προϊόντων στην Αγορά της Ε.Ε.". Πρακτικά 2ου Πανελληνίου Συνεδρίου Υδροβιολογίας – Αλιείας, (Προκλήσεις και Προοπτικές στο Μάρκετινγκ και στην Τεχνολογία των Ιχθυηρών). Εκδόσεις Εκτυπώσεις, σελ. 159-167.
- Τσακλαγκάνος Α., (2004). Βασικές αρχές του Μάρκετινγκ. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Αδελφών Κυριακίδη.

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

<http://www.aquamedia.org>
<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/newxtweb/>
<http://www.fao.org/>
<http://www.feap.info/feap/>
<http://www.fishportal.gr/index.php>
<http://www.iobe.gr>
<http://www.statistics.gr>

6. ABSTRACT

The main aim of this study was the investigation of the competitive position of exports of Greek gilt-head sea bream (*Sparus aurata*) in the market of EU-27.

The gilt-head sea bream is one of the main export products of Greece, especially in the EU-27 market, reinforcing exports and improving its Balance of Trade.

Initially, the major importing countries-markets and the main competing countries, in terms of exports, were identified. Then, the competitive position and the evolution of the level of competitiveness of the Greek gilt-head sea bream in each of the major importing markets were evaluated.

The study performed using the index of Revealed Export Competitive Advantage (RXCA) and Import Share (IS), in the Greek market.

Results revealed that the main importing markets of Greek gilt-head sea bream in the EU-27 are Italy, France, Portugal, Spain, Great Britain and Germany. In addition, an importing emerging market seems to be Romania, while the main competitive to Greek exports countries seem to be Spain, Turkey, France, Italy, Malta and Croatia.

Finally, the assessment of the degree of penetration, using (IS) index, regarding sea-bream from the major competing countries revealed that Albania, Italy, Turkey, Cyprus, and Spain constitute the main suppliers.

Therefore, marketing strategies of Greek exports should be cautiously planned and specialized depending on the particularities of each introductive countries, aiming not only to improve individual characteristics of the products that are intended for exports in this countries but also approaching new European markets.

Keywords: fisheries and aquaculture product, gilt-head sea-bream, competitiveness, Greece, European Union

7. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Πίνακας 1. Αξία εξαγωγών των κυριότερων υποκατηγοριών των ευρωπαϊκών αλιευτικών και υδατοκαλλιεργειών στην αγορά της Ε.Ε - 27 (ευρώ)

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
0301	206.450.111	218.234.826	209.423.217	191.223.888	211.991.005	234.608.424	229.970.029	245.253.160	240.074.091	229.656.669	266.994.433	318.056.157	262.456.030
0302	2.597.747.060	2.470.292.682	2.426.566.266	2.427.026.135	2.585.272.626	2.926.397.851	3.369.374.095	3.273.404.367	3.225.232.432	3.429.339.625	4.077.226.240	4.111.282.138	4.185.496.896
0303	669.690.775	826.800.207	766.357.312	761.878.375	793.327.113	896.986.752	1.016.572.269	1.026.149.911	1.051.368.235	968.001.864	1.059.974.015	1.256.041.361	1.201.973.874
0304	1.685.057.536	1.956.597.077	1.932.814.327	1.993.107.286	2.122.150.044	2.524.197.750	2.619.590.484	2.617.256.106	2.542.587.069	2.446.861.975	2.739.883.647	2.960.056.640	2.928.008.839
0305	883.887.254	933.913.391	1.021.977.254	1.034.030.795	1.156.910.821	1.233.420.016	1.326.704.947	1.392.666.922	1.344.056.606	1.237.204.147	1.479.326.845	1.710.557.919	1.731.531.122
0306	1.420.894.618	1.451.649.576	1.438.453.949	1.455.404.038	1.453.479.543	1.507.782.825	1.683.202.708	1.740.994.026	1.638.413.830	1.460.753.421	1.647.706.776	1.740.033.827	1.802.001.997
0307	792.096.011	923.320.603	958.341.943	1.025.862.923	1.044.949.039	1.058.649.155	1.157.983.321	1.183.511.316	1.114.843.643	1.041.765.704	1.288.585.169	1.480.526.567	1.324.084.316
03	8.610.084.000	9.105.550.120	9.046.664.920	9.177.067.691	9.779.635.815	10.808.970.164	11.869.355.402	11.817.882.807	11.618.698.754	11.255.080.107	12.991.386.804	14.066.085.541	13.916.991.760

Πίνακας 2. Αξία εξαγωγών των κυριότερων υποκατηγοριών των ελληνικών αλιευτικών και υδατοκαλλιεργειών στην αγορά της Ε.Ε - 27 (ευρώ)

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
0301	5.970.133	8.988.044	5.260.494	5.201.265	7.315.357	7.710.631	5.328.690	6.716.100	10.500.275	15.983.029	13.986.523	12.377.583	9.579.358
0302	250.057.197	226.866.057	160.605.406	220.256.335	266.456.901	278.179.661	307.939.850	336.611.167	341.820.572	352.955.861	387.642.606	434.264.907	409.119.451
0303	5.114.478	6.049.814	5.081.634	6.791.097	6.297.843	12.370.155	11.937.201	12.033.633	12.499.287	11.738.313	11.008.131	4.228.334	3.638.132
0304	272.182	619.844	288.474	361.360	744.089	829.497	799.127	2.144.953	4.321.353	7.597.875	16.800.509	26.068.343	35.976.976
0305	6.532.168	12.712.849	10.128.723	11.715.766	13.772.503	8.415.375	5.658.313	5.015.864	3.969.867	2.842.597	8.854.654	38.282.121	45.782.401
0306	4.471.613	5.107.468	5.400.400	5.698.446	12.454.395	12.085.236	15.117.517	15.813.381	11.893.660	7.968.820	11.170.682	11.395.098	7.480.080
0307	15.578.097	19.074.246	22.889.482	23.961.834	34.037.590	30.845.677	32.951.787	32.415.125	27.278.224	26.026.690	27.080.561	28.770.415	28.226.656
03	287.995.869	279.418.322	209.654.613	273.986.103	350.666.322	356.301.538	392.298.518	416.570.109	418.858.558	438.859.590	485.684.738	560.867.956	543.909.751

Πίνακας 3. Αξία εισαγωγών της υποκατηγορίας “0302” από την Ε.Ε.-27 στις αγορές της Ιταλίας, Γαλλίας, Πορτογαλίας, Ισπανίας, Ηνωμ. Βασιλείου, Γερμανίας και Ρουμανίας (ευρώ)

	ΙΤΑΛΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΗΝΩΜ.ΒΑΣΙΛΕΙΟ	ΓΕΡΜΑΝΙΑ	ΡΟΥΜΑΝΙΑ
2000	402.550.441	642.196.841	99.593.029	564.455.609	68.687.580	222.397.260	59.976
2001	408.837.096	601.661.929	120.040.504	568.228.286	78.047.818	219.498.948	267.073
2002	400.207.811	605.907.087	109.640.025	630.348.692	81.997.143	213.233.476	419.598
2003	430.761.482	597.228.309	105.653.392	596.032.131	67.489.100	187.201.854	693.809
2004	437.694.067	591.393.732	114.032.318	589.830.145	66.710.267	235.813.888	817.395
2005	471.517.688	675.899.196	148.850.462	631.032.529	84.624.206	196.247.206	1.833.145
2006	510.977.200	723.789.491	172.119.328	646.157.640	135.644.571	209.382.852	2.561.566
2007	534.605.881	676.863.000	201.851.531	651.829.536	143.957.942	205.932.151	8.932.665
2008	498.830.093	680.671.059	189.452.744	574.435.200	125.854.824	168.582.332	12.708.358
2009	529.178.886	762.149.465	194.375.094	554.104.514	106.586.136	186.130.613	16.292.252
2010	631.249.227	895.734.920	214.624.659	621.297.674	151.303.061	219.615.443	19.876.485
2011	676.999.534	870.038.986	213.930.569	643.526.671	169.062.024	243.101.750	22.459.681
2012	604.050.136	838.736.319	214.583.874	596.165.735	163.143.682	236.150.823	18.880.197
2013	624.310.890	930.488.774	234.233.012	643.722.890	223.731.684	262.603.583	24.616.198
ΜΕΤΑΒΟΛΗ%	55	45	135	14	226	18	40.943

Πίνακας 4. Αξία εισαγωγών της υποκατηγορίας “0302” από Ελλάδα στις αγορές της Ιταλίας, Γαλλίας, Πορτογαλίας, Ισπανίας, Ηνωμ. Βασιλείου, Γερμανίας και Ρουμανίας (ευρώ)

	ΙΤΑΛΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΗΝΩΜ.ΒΑΣΙΛΕΙΟ	ΓΕΡΜΑΝΙΑ	ΡΟΥΜΑΝΙΑ
2000	116.031.060	14.712.457	4.356.760	43.647.096	5.179.106	2.842.519	0
2001	100.517.251	19.029.482	12.527.317	53.966.371	10.288.115	3.070.383	28.653
2002	96.482.263	23.456.776	10.496.322	79.291.974	14.282.640	4.381.121	95.423
2003	102.273.142	23.875.644	9.433.051	64.217.886	13.582.329	4.084.093	157.685
2004	110.184.134	26.655.981	7.138.141	51.922.809	14.605.474	4.309.047	237.413
2005	113.808.882	30.185.596	10.670.928	51.269.837	14.832.601	6.536.661	513.342
2006	110.035.371	32.222.802	11.543.235	39.030.862	25.161.548	5.705.068	858.807
2007	140.357.743	35.937.966	18.257.230	50.016.422	24.172.856	5.798.308	1.044.458
2008	118.543.449	38.586.142	17.857.031	48.250.543	20.200.557	6.169.817	727.014
2009	136.707.641	40.122.536	19.772.897	50.600.976	15.703.805	8.546.042	1.923.595
2010	177.330.022	42.614.826	24.076.739	59.510.211	22.530.882	11.821.573	3.239.699
2011	201.446.271	50.703.812	25.748.967	60.769.353	28.896.122	11.948.302	4.017.580
2012	187.679.687	48.537.528	26.591.674	55.373.982	33.764.139	16.156.720	3.904.061
2013	181.118.555	44.890.901	25.953.934	70.413.460	23.749.581	14.452.586	3.913.857
ΜΕΤΑΒΟΛΗ%	56	205	496	61	359	408	13.560

Πίνακας 5. Αξία εισαγωγών τσιπούρας από την Ε.Ε.-27 στις αγορές της Ιταλίας, Γαλλίας, Πορτογαλίας, Ισπανίας, Ηνωμ. Βασιλείου, Γερμανίας και Ρουμανίας (ευρώ)

	ΙΤΑΛΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΗΝΩΜ.ΒΑΣΙΛΕΙΟ	ΓΕΡΜΑΝΙΑ	ΡΟΥΜΑΝΙΑ
2000	47.637.777	7.242.254	6.784.200	5.638.806	1.335.628	2.362.707	360
2001	46.644.662	7.445.109	12.933.459	3.600.802	1.802.490	2.863.700	4.543
2002	44.766.450	10.490.023	10.764.898	974.947	2.879.434	3.169.286	9.411
2003	44.935.005	11.897.240	8.734.209	935.077	2.574.210	3.999.173	26.592
2004	53.930.271	14.928.337	9.996.992	2.044.544	2.883.349	4.978.253	51.411
2005	54.462.472	13.767.246	15.634.946	2.422.064	3.741.455	6.874.970	210.840
2006	52.491.609	16.240.656	21.313.088	2.478.207	4.502.500	6.907.119	551.744
2007	66.803.110	20.214.729	26.252.291	3.428.491	5.149.884	4.956.691	740.057
2008	61.762.647	22.383.253	26.698.742	11.164.601	5.796.806	4.744.208	1.100.906
2009	67.328.064	27.521.783	33.730.371	27.087.390	7.388.165	5.360.921	1.193.763
2010	89.756.035	30.408.803	26.788.582	30.828.160	10.234.692	7.245.023	1.374.820
2011	108.466.288	31.329.345	21.199.840	26.943.237	13.069.434	7.050.039	1.520.367
2012	97.801.220	35.023.465	24.031.485	4.969.309	14.273.840	9.228.048	1.170.737
2013	95.955.539	39.509.680	35.659.069	14.874.229	12.620.589	12.142.290	869.224
ΜΕΤΑΒΟΛΗ%	101	446	426	164	845	414	241.351

Πίνακας 6. Αξία εξαγωγών της Ελλάδας σε τσιπούρα σε χώρες της Ε.Ε.-27 (ευρώ)

ΧΩΡΑ	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
ΑΥΣΤΡΙΑ	306.438	143.285	166.680	80.533	253.123	62.107	147.828	368.054	257.386	476.286	696.253	329.145	367.003
ΒΕΛΓΙΟ	52.413	84.426	16.780	85.370	144.320	395.499	484.369	208.445	195.581	310.299	208.651	525.491	451.509
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	4.160	3.632	243			47.289	24.181	396.295	527.404	645.105	1.514.515	1.845.491	1.605.662
ΚΥΠΡΟΣ				10.438		139	119.499	375.028	143.658	111.899	54.280	311.703	950.616
ΤΣΕΧΙΑ				:		8.727	15.876	633.450	1.432.342	285.945	503.229	646.581	685.404
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	787.514	879.907	314.450	748.233	1.252.792	1.312.064	2.901.901	5.564.582	6.275.425	10.999.512	10.260.408	11.248.417	11.140.417
ΔΑΝΙΑ	50.610	17.885	38.396	21.653	76.038	129.289	165.948	165.658	82.831	348.038	392.566	477.492	359.193
ΕΣΘΟΝΙΑ													1.728
ΙΣΠΑΝΙΑ	17.920.178	23.172.627	12.345.889	20.029.222	14.337.095	14.204.617	12.784.402	21.063.559	28.285.952	26.314.404	28.681.986	27.454.656	22.099.317
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ		2.950	2.489	61.250						258	7.314	5.954	11.245
ΓΑΛΛΙΑ	4.225.738	5.207.088	2.019.384	6.716.731	6.487.372	6.780.359	11.143.650	17.005.188	20.324.665	25.524.227	28.302.578	31.119.989	26.151.668
ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	6.485.726	1.403.479	363.116	1.619.290	1.740.061	1.862.170	3.315.611	4.294.235	4.460.464	5.341.645	6.064.706	7.104.779	7.720.673
ΟΥΓΓΑΡΙΑ							64.728	2.799	1.116				29.689
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	74.740	696	:	22.240	3.350	328.386	83.019	331.032	272.141	279.284	421.316	362.552	262.432
ΙΤΑΛΙΑ	57.411.673	43.849.072	23.427.596	37.900.082	42.065.132	44.816.107	54.894.188	69.748.400	74.457.633	90.264.798	91.677.453	94.355.363	85.405.933
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ													78.359
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ				26.630	215.028	224.883	228.928	259.019	232.232	341.350	454.313	600.558	671.771
ΛΕΤΟΝΙΑ										624	78.685	96.421	155.378
ΜΑΛΤΑ								3.672	14.417	799.073	993.137	1.169.295	277.274
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	973.161	834.592	94.895	238.471	480.075	486.937	1.906.893	2.638.289	3.415.759	3.955.653	5.070.888	5.410.155	4.754.282
ΠΟΛΩΝΙΑ						36.021	45.151	125.022	143.362	208.212	391.362	272.458	270.386
ΠΟΡΤΟΓΑΛΛΙΑ	3.034.904	6.875.142	4.620.477	5.523.686	2.923.499	2.515.581	5.622.841	7.554.674	10.382.442	11.970.780	12.847.477	19.243.246	18.687.161
ΡΟΥΜΑΝΙΑ							702	598.095	1.127.263	1.493.869	1.467.513	1.561.093	1.365.212
ΣΟΥΗΔΙΑ		83.669											
ΣΛΟΒΕΝΙΑ		3.953		941		409.272	675.618	770.483	627.899	612.133	690.868	633.663	487.547
ΣΛΟΒΑΚΙΑ													
ΣΥΝΟΛΟ	91.327.255	82.562.403	43.410.395	73.084.770	69.977.885	73.619.447	94.625.333	132.105.979	152.659.972	180.283.394	190.779.498	204.774.502	183.989.859

Πίνακας 7. Αξία εισαγωγών της Ελλάδας σε τσιπούρα από τις κυριότερες χώρες παγκοσμίως (ευρώ)

	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΑΛΒΑΝΙΑ	ΚΥΠΡΟΣ	ΓΑΛΛΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	ΤΟΥΡΚΙΑ	ΛΟΙΠΕΣ	ΣΥΝΟΛΑ
2000	342.530	0	284.554	293.397	492.303	12.313	268	0	415.006	1.840.371
2001	435.454	0	52.523	92.563	1.726.990	68.128	62.576	6.824	130.605	2.575.663
2002	62.041	0	4.040	297.611	334.330	12.230	40.329	0	196.248	946.829
2003	1.203.070	0	37.471	1.918	877.802	40.626	104.057	0	75.828	2.340.772
2004	70.109	0	16.605	0	606.791	56.362	0	333.582	294.739	1.378.188
2005	182.518	0	90.881	42.757	177.957	46.504	704	878.496	465.385	1.885.202
2006	237.378	0	50.200	265.104	606.992	73.791	69.206	2.456.980	164.454	3.924.105
2007	502.249	0	109.665	298.963	1.926.778	216.452	64.772	3.147.477	151.477	6.417.833
2008	530.391	0	0	62	496.685	152.697	43.404	2.926.385	12.551	4.162.175
2009	467.124	430.979	51.120	182.708	616.305	138.225	16.969	924.866	636.687	3.464.983
2010	233.177	2.314.134	0	155.700	321.633	49.477	0	47.573	2.316.441	5.438.135
2011	124.429	361.086	236.610	367.000	374.902	28.560	0	159.684	623.471	2.275.742
2012	39.216	2.909.388	99.257	536.982	204.775	21.857	0	144.369	3.010.106	6.965.950
2013	37.749	0	119.631	36.000	168.514	7.166	0	40.346	119.971	529.377

Πίνακας 8. Ποσότητες εισαγωγών σε τσιπούρα στην αγορά της Ιταλίας (τόνοι)

	ΕΛΛΑΔΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΤΟΥΡΚΙΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	ΚΡΟΑΤΙΑ	ΜΑΛΤΑ
2000	8.758,00	208,10	268,50	121,80	9,00	41,60	1.408,90
2001	10.448,90	334,20	264,20	124,10	17,90	81,40	992,70
2002	10.011,70	407,90	181,90	302,40	10,10	130,70	1.014,70
2003	9.866,60	418,20	178,60	537,70	3,40	140,00	773,50
2004	10.259,90	332,20	270,90	711,30	4,20	202,70	722,90
2005	10.771,80	400,80	278,60	1.561,10	11,90	405,60	544,20
2006	9.935,70	377,30	302,10	813,00	109,80	499,30	728,00
2007	13.803,20	551,70	216,30	1.525,20	63,60	384,10	883,40
2008	14.894,10	522,10	267,80	1.874,00	74,80	344,30	1.106,50
2009	14.710,60	529,20	354,30	2.003,40	49,10	582,60	1.015,30
2010	17.143,60	487,00	287,20	2.151,80	174,80	681,20	1.508,10
2011	17.164,70	658,90	379,20	1.596,50	251,70	651,30	1.868,50
2012	18.939,50	624,80	224,50	2.547,60	227,40	834,60	1.623,90
2013	19.582,70	482,80	187,40	2.520,40	158,20	911,40	1.037,40

Πίνακας 9. Ποσότητες εισαγωγών σε τσιπούρα από τις επτά κυριότερες αγορές της Ε.Ε.-27 το 2013 (τόνοι)

	ΕΛΛΑΔΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΤΟΥΡΚΙΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	ΚΡΟΑΤΙΑ	ΜΑΛΤΑ	ΙΤΑΛΙΑ
ΙΤΑΛΙΑ	19.582,70	482,80	187,40	2.520,40	158,20	911,40	1.037,40	-
ΓΑΛΛΙΑ	6.611,70	2.199,30	-	2,40	428,70	-	-	463,10
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	3.939,40	4.136,30	99,90	7,00	-	14,70	-	7,50
ΙΣΠΑΝΙΑ	2.506,50	-	66,30	1.826,70	8,60	-	-	-
ΗΝΩΜ. ΒΑΣΙΛΕΙΟ	2.981,00	32,50	173,00	193,00	789,00	-	-	30,00
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	1.243,00	6,70	70,00	1.225,00	430,00	-	-	413,00
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	170,00	-	0,50	162,70	-	2,40	-	15,60
ΣΥΝΟΛΑ	37.034,70	6.857,60	597,10	5.937,20	1.814,30	928,50	1.037,40	929,00